

I

PAMÁTNÍ KNIHA
MĚSTÝSE OSVĚTIMAN

Státní okresní archiv
Uherské Hradiště

MNV
Osvětimany

1

1

OSVĚTIMANY

1:10.000.

V Kyjově dne 23. října 1945.

Ing. M. Laštovička
úř. op. civil. geometr
Kyjov Komenského 616.

OSVĚTIMANY

Pamětní kniha
městýse Cvetiman,
založená roku 1925.

počet listů: 189.

Založil v letech 1925, 26 a 28
Gottmín Gavák, říd. uč.

Ferdinanda Sabarák,
starosta

opravy.

- 1.) Slovo Němc^ě je mylně uvedeno, správně i na starých mapách je uveděno Mněnc^ě od slova měniti. Tato část katastru velmi často asi měnila od husitských dob a po vymření rodu rytířského Smetana^ů majitele obcíany a vrchnost.

Nasvědčují tomu i dosavadní názvy částí lesů:

Za Čertovou skalou Louka Urtalka ještě asi v roce 1930 byla loukou se zbytky vyrytých kamků pro měřče, pultovalo se tam uhlí, Štěpánova louka - Štěpalka, pod touto byl farský sad a louka - farská, Gottlebova Louka - Gottleбка kde začíná vodovod. viz zápis z r. 1544

- 2.) Podrobnější názvy trati jsou zaznamenány v přiložené mapce.

K žádosti obecního zastupitelstva uvolil se
řídící učitel Bohumír Jaroš, narozený v Tisnově, na
Moravě 17. října 1884, k založení pamětní knihy
teto.

Popis městyse:

Vě Zlbovitému údolí na jihu úpatí
Chřibů, ve zdravé krajině, rozkládá se náš
městys Lsvětímany. Na návrší nad městeč-
kem je farní chrám sv. Havla, opata, asi
300 m nad hlad. mořskou, obklopený starým
hřbitovem. Vedle kostela je jednopatrová fara,
se kterou sousedí čtyřtřídní obecna škola
smišna. Dole na malém náměstí je
škola měšťánská, zřízená 1. listopadu 1922.
Jinou památnou budovou je bývalá tvrz
rodu rytířů Smetani, náležející nyní
těm majetnickům a rozdělená ve tři do-
my (č. 61a, b, a číslo 62).

{ č. 61a náleží Ludvíku Šupalovi,
č. 61b náleží obci, (obecní dům)
č. 62 náleží hostinskému Jos. Gecmanovi.

V obci je občanská záložna, pošta, četnic-
ká stanice. Obvodní lékař je v Zlbovi-
cích. Jiné části obce se jmenují: Zábrou, (které vystaveno bylo asi za bránou), Bratr-
kova, (osídlené asi českými bratry) a
Němc, (osídlená asi německými přistěho-
vanci). K obci patří různě roztroušené sa-
moty, nazvané Paseky, ve dvou skupi-
nách: horní a spodní. Horní Paseky
jsou nad kostelem, asi čtvrt hodiny cesty
vzdálené, spodní se táhnou v údolí Zlbo-
vitého, nejvzdálenější asi půl hodiny od
osady.

V hlaví osadě jsou dva mlýny: Lesiv, a
Káplaviv. Tři mlýny jsou ještě mimo osadu
a nazývají se vchuí, prostřední a dolní.
Všechny tyto mlýny jsou na potoku
hruškovském, který pramení pod Vlčá-
kem, protéká Osvětimany a teče k
Jezovu. Vchuí mlýn náleží Vítalovi,
prostřední Měšickovi, a dolní Novákovi.

Asi čtvrt hodiny jihovýchodně od městeč-
ka je dvůr Hruškovice, kterého jméno
upomíná zaniklou osadu stejnojmén-
nou.

V okolí Osvětiman byly kromě Hruškovice
ještě tyto, buď ve válkách husitských, neb
ve třicetileté válce, zaniklé osady.

Jezšovice, (Jezšova), po kterém osadě
zbylo jen jméno polní tratě (Jaučovka),
Florencice (Ramsberg?), jímž blízko býva-
lych Hruškovice. Pak ještě osady Chlum
a Stralek, po nichž se zachovala
ani jména polních tratí. (Vělný, IV.)

K osadě náleží poměrně veliký les-
ní katastr, nazvaný, revír osvětimanský,
náležející statkáři Bechtoldovi z Guck-
lovic, ošetřovaný a hlídáný pěti hajný-
mi a revírníkem. Nejvýšejší hájovna
je Zavadilka.

V tomto revíru osvětimanském, asi
čtyři kilometry severovýchodně od Osvětiman,
nedaleko hranic revíru koryčanského
ještě hora sv. Klimenta, jejíž vrchol dosa-
huje 461 metrů nad hladinou mořskou.

Dle tradice je prý to starobyklá památka z dob staré Moravy.

Lid osvětimanský mluví nářečím slovačským, zaměstnává se zemědělstvím, chovem dobytka, pěstováním ovoc, živnostní a obchodem. Mnoho dělníků dojíždí vždy na celý pracovní týden do různých průmyslových závodů.

Starodávný kraj osvětimanský téměř již zanikl a občané nosí oblek podoměstský.

Výročím trhy, které se konávaly dvakrát do roku, již zanikly. Naši občané jezdí a chodí na trhy plodinové i dobytčí do Kyjova, Prahy, a Uh. Hradiště.

Osvětimany náleží k politickému a soudnímu ^{a bernímu} okresu kyjovskému a jsou od Kyjova vzdáleny 128 km východo-severovýchodně.

Pole osvětimanská jsou prostředně úrodná. Imeja polních trati:

Jahodné,	Porrá
Hrušá ^{Male} Jančovská,	Podborová
Březinky,	Stáborová
Vidovice,	
Díly u kaple,	
Hájky,	
Velké Díly,	
Stupavy,	
Lidličky,	
Padělky,	
Bratřkovy,	
Ujeda	

Němč,
Drahy,
Spraňovy,
Vianová,
Kamenec Horky,
Obecnice

Lesní trati se jmenují:

Lipová,
Vlčák,
Dubový Důlec,
Želavské,
U skál,
V jarově,
Husí noha,
Pochy,
Stříbrňák,
Kulatina,
Malá horka,
Kepičárna,
Vleč jámy,
Melhubka,
Zápleta.

Výklad jména
obce
Osvečimau.

Vysvětlejí jména Osvečimau ze spisu
"Moravská jména místní" výklady
filologické, napsali Frant. Černý a Pavl.
Váša, Brno 1907, nakladem Matice mor.
strana 23: Je to plurál (množné číslo)
od osobního Osvečim. "St. 127:

Hořeu, "sot"

Osvečim (O - sot - ime): příp. - je:

Osvečim, příp. - janiuz: Osvečimauy, Hyjov.

Str. 160:

Hojná je třída jmen místních, je vlastně
známení obyvatelů toho místa. Jsou to podle
jmen právě uvedených všechna jména na
-any, trojčíslo příponou -jan, v singuláru
(jednotné číslo) -jan a -ing; jako Dolany
původně Doleuě = obyvatelé dolu a t. p.
Vypočtena jsou níže. Zajímavá jsou z
těchto jmen ta, která jsou patrně odvozena
z jiného jména místního jako Plomoučany
a Osveřimany, snad i Zácany.

Dvorský "Sasopis musea olomouckého"
1894, 98 a n. vedel byl, čím k domněnce,
že jména na -any většinou znamenají
kolonie, které braly svá jména od při-
stěhovalců. Ale věc možno vysvětliti pro-
stěji a méně odvahně: jako bylo jméno
Dolany, Doleuě přeneseno na místo, kde
jeho obyvatelé sídlili; tak mohlo jméno
obyvatelské Osveřiměně zatlačiti a v
zapomnění uvéstí starší jméno Osveřim
a tak podobně.

Str. 166: Přípona -jan -ing
h, Zina jména místní: Plomoučany,
(Plomíc), Osveřimany (Osveřim)

Str. 240: svet - (svatý)
Osveřimany, Kyjov, místo Osveřiměně =
= kdo bydlí v Osveřimi; protož de Plomoučanyman 1350 D. O (olomoucké zemské
desky)

Ole výše uvedeného citátu vysvětlují
badatelé jméno naší obce od osobního

1350

jména *Čsvětini*; obyvatelé této osady nazývali se *Čsvětinec*, totiž ti, kteří bydlí v *Čsvětini*. Zaň však přišlo původní jméno *Čsvětini* v zapomenutí a užíval se název *Čsvětina*, kterýmžto jménem objevuje se naše obec v olomouckých zemských deskách roku 1350.

Někde neuvědomě kde připomenouti též vznik jména *Čsvětina*, dle podání místních starousedlíků, dle kteréhožto podání přýsaha naše obec svým původem ať do staré doby velkomoravské. Poučt tato ku:

„Křesťanští věrozvěstové Konstantin a Metoděj ubírali se po svém příchodu na Moravu, do zdejších hor, aby na bezpečném místě, na hoře sv. Klimenta, kteréhožto místo přýjin vyhledal panovník moravský Bořislav, uložili bezpečně ostatky sv. Klimenta a kde by neuvědomě mohli pracovati v zatišší horskému, o svém díle.

Právě v místech naší obce potkali přýse o many (muži) moravského panovníka, kteří z počátku se vyhýbali věrozvěstům.

Tu přýpravil Metoděj svému bratru: „*Gog osvětí many*“ (Záh, osvětí ty many.) Slova ta utkvěla přý tak živě v paměti manům, že přý osadu tu dle toho nazvali *Čsvětina*.

Zajímavé je, že u osady *Malostovic* (*Malhostovic*) na Těšnovsku jest též

kopcečk, sv. Kliment 'xraný, o němž jde, též
pověst, že kostelík, tam kdysi stávavší, byl
téměř apokalypticky zbudován. [Tršnov
a Tršnovsko, "rukopis pro školu a dům, "Jos.
Vlkávek, na základě Jana Tomana, ve Zlíně
1908, str. 104.

Význam
dějin osvěti
maurských.
1350

Teprve roku 1350 vynořuje se jméno Čvě-
timany ze šera dějin, kdy farář vlkošický
Benedikt, pak Lambert z Rájce a jeho
sestra Anna se dohodli, o svém majetku
v Čvětimanech, Pětišovicích a Chlumě.
(Wilmy IV, majitelé)

Poměrně je hojně listinných památek
ze 14. a 15. století, v nichž sdružují se
jména Čvětimany a hora svatokliment-
ská, chci se zde také zmíniti o pověstech,
které pojednají o hoře, sv. Klimenta a době
cyrilometohedějské.

Dle těchto pověstí jest hora ^{tato} svatou
památkou z prvních dob křesťanství na
Moravě.

Na hoře sv. Klimenta jsou rhythy xř-
cevin, prý prvního křesťanského chrámu
na Moravě.

Původního jména pahorku nezná-
me. Město klimentské zaujímá prostor
asi 145 ha a je ^{to} pod okolního horstva na

všech strauach oddělený ostroh přes jeden kilometr, dlouhý se srovnými úbočími. Vichol se svahuje od severu k jihu.

Po obou strauach pahorku tekou horské potoky, které pod horou se spojují v jeden, jeví spěcha pěkným údolím k Čerčimauim.

V údolí samém jsou patrné zbytky hrade rybníčné.

Hradisko je obehnané čtyřnásobným dosud znatelným valem. Převážně na severovýchodě je nejmohutnější.

Podobných hradisk je u nás zjištěno archeologicky mnoho, ale přírodních jmen jejich už nemáme. Pouze náspy a příkopy s kulturními prvky, které byly na nás jako doklad jejich někdejší existence. (Ing. P. Červinka)

Co tu kdysi bylo? Staré opevnění. Jaký mělo účel? Nevíme.

Pověst dává, že kníže Rostislav toto místo vykázal slovauským apoštolům Konstantinu a Metoději za bezpečný útulek a jistou schránku ostatků sv. Klimenta.

Možná též, že Metoděj po své ná-

vratu na Moravu, v hodnosti arcibiskupa,
nedel-li právě u dvora Bořislavova, aneb
na cestách apostolských, podíval na tuto
hoř, pokračuje se svým žáky v dle, které
započal se svým zemským bratrem Konstan-
tinem - Cyrilem. Zde posléze dokončil svůj
sv. Methoděj pravděpodobně svůj život.
(Dr. J. Zavadil)

Po úmrtí sv. Methoděje ujal se správy
celé církve moravské Václav - Němec,
biskup nitrauský, který pronásledoval
kněží a příslušníky církve slovanské
a docílil i toho, že celou pomocnici a
žáci Methodějovi byli vypuzeni z Mora-
vy. (Zavadil)

906, 907? Roku 906 nebo 907 porvratili Maďaři
říši moravskou a tehdy byla pry' též
zpuštěna i hora klimentská.

1357

Markrabě Jan, bratr Karla IV., který
roku 1357 získal kupem od Ctiborů z
Limburka hrad „Nový Limburch“ se svou
Koryčany i statek Střílky za 3.600 kop
pražských grošů, daroval v r. 1358 pouti
sv. Klimenta brněnským Augustiniá-
nům, což olomoucký biskup Jan VII.
Václav z Vlašimi potvrdil následují-
cím listem:

1358

„Jan z Boží a apostolské stolice

milosti biskup olomoucký ku věčné památce!

Mexi provinnostui; jež na naše bedra jsou vloženy, k tomu obzvláštní péči máme, aby na místech, která nám po právu jsou poddána, úcta Božského jména se šířila a osobám nábožným, které opovrhnuvše marnosti světskou, Bohu a sátiši slouží příkře patřičná se prokazovala. Poněvadž tedy ovičeny a vnešeny kníže pán Jan, markrabě moravský, nám vyložil, kterak sám nábožným mužům, převorovi a konventu kláštera blahoslavené Panny Marie a blahoslaveného Tomáše, apostola, řádu bratří poustevníků sv. Augustina v Grně, naší diecése a témuž klášteru, jež sám pán markrabě založil, kapli blahoslaveného Klimenta, papeže a mučedníka v lesním sátiši blíž nového hradu svého Limburku stěsíci, v dobách sice dárných vydatněnou k uctívání téhož svatého, nyní však od mnohých let vůči bohoshuby pohřšující, od sousedních far velmi vzdálenou a k žádné nepatřící, zároveň s budovou k této kapli přiléhající obklopenou výkol příkopu, aby si tu

1358

objedlati říditi bratři, kteří sem s moci převorovy
a konventu posláni, a ustanoveni, a také
dle libosti odvoláni býti mohou, aby se
tu zdržovali a stáda svá pásli mohli
k užítku bratřů a kláštera sarchu x mni-
něného zbožně ustanovit a darovat, žádají
a všemožně naléhají, abychom ustanovení
a dar tento, pokud na nás jest, schváli-
li a potvrditi ráčili, a řečeným bratřím,
kteříž na tomle místě časeu bydlěti bu-
dou, dovoliti, aby v též kapli naši
svatě sloužiti, a lidu tam s nábožnou
myslí přístupujícímu slovo boží hlásati
směli.

My tedy na přeteli majíce přeu-
lovné prosby téhož pána markraběte
a poněvadž zkrze nadepsané pocta
boží jistě se rozmnoží, a že důvody
rozumné a pravé jsou, udělení a
darování kaple i s prostorem již
svrchu x miněnou zkrze řečeného pa-
na, témuž klášteru, jakož dříve x mi-
něno jest, milostivě schvaluje, a
moci sobě udělenou s plným vědo-
mím potvrzuje téměř bratřím,
tož téu, kteří by pro kapli dříve
x miněnou, od převora a konventu
řečeného kláštera posláni, na
čas ustanoveni byli, zároveň touž
moci milostivě dovolující, aby v té-
ž kapli naši sv. sloužiti a věřiti,

kteří by tam se zbožnou myslí přišli, svo-
bodně slovo Boží mohli hlásati se všē-
mi obřady slavnostními, jichžto se
při nich užívá.

Vškeré pak předníky a poddané
své, nynější i budoucí ku ctě svatě
poslušnosti a pod trestem vyobcování
peruě zavazující, aby smířnému
přívoru a bratřím pro velebnost Boží
a naši nikterak nekřivdili, nebráňo-
vali nebo pobuřovali, nýbrž spíše, aby
je proti všem, kteřížto by jim křivdi-
li, překáreči nebo pobuřovati namyš-
leli na požádání vydatně chránili
a hájili.

Na svědomí tomu všemu a plat-
nost vždy trvající přikázali list tento
napsati a přivěšením naší pečeti
větší potvrditi.

Vydaná a dána v Brně L. P.
1358 18. dne měsíce dubna.

Jau Lčko z Vlašimi,
vlastní rukou kníže biskup.

(Příklad z latiny dle dra. Příkrýla v spisku
„Fr. Klement u Václavman“ - 1890 - str. 58-60)
(Codex diplomaticus IX)

"*Honnu pravi, Gemma Morav. Thaurm*"
podle listin:

1407.

Markrabě Jan daroval těmto klášteru
 dědiny Brěovice a Ramsberg (Holečice?)
 a je olomoucký biskup Jan udělil pro tam-
 ní bohoslužbu právomoc řádovým kněžím
 Matouši a Janu Retzovi. Kromě toho vy-
 právě pověst, že ves Lšotimany byla
 založena původním klášterem sv. Kli-
 menta a že polovice je propůjčena ja-
 kémuši vasalovi za poskytování ochra-
 ny a nedaleká, dodnes stávající
 veska Hostějov (Gastort) byla pryj tak-
 též založena prvními mnichy jako
 hospic pro poutníky a cestující.

V každém způsobu je pryj toto
 pravděpodobnější nežli jiné v sou-
 sedních. Uhračk kolující pověsti o le-
 nickém králi Rastica nynějším uhers-
 kým městem Leváru, Svatým Janinu
 a jiným v tom okolí uložil ku vydr-
 žování hradu Buchlova a svatokli-
 mentského samostanu dau, která
 pryj se vybírá ještě dodnes.

Svatyně, jak nám ji představují do-
 chované zbytky zdiva a základů, byla
 drobná románská basilika s polygo-
 nální apsidou.

Markrabě Jan, dal opravit zpusťou
svatyni. Zbytky tesaného portálu, ležící
uprostřed říceu, svědčí o opravě dů-
stojně provedené.

V majetek nově zřízeného probostství
augustinánského přestal pry' pouze
tvz svatoklimentská, koleso, okolu' lesy
i nadále zůstaly pry' majetkem reme-
panským, v nichž mnichové mohli
pouze pásti dobytek pro svou výživu.

1365.

V roce 1365 prodal kroměřížský
kolegiátu' děkan Jan z Boskovic
polovici Světiman svému bratru
Jasovi z Boskovic. (Věšty IV, majitelé)

1365.

Světimauska' fara připomíná se
výslovně teprve roku 1365. Patronát
náležel tehdy oběma majitelům Svě-
timan, každému polovice. (Věšty IV)

1370.

Markrabě Jan daroval augustináns-
kému klášteru v Brně u sv. Tomáše
mezi jiným dědiny Brěsovice a Raus-
perk (Zauiklý u Labut) ku obživě
michu na hoře sv. Klimenta. Darová-
ní toto vloženo i do brněnských desk
zemských v roce 1370:

"My, Jan z Boží milosti markra-
bě moravský --- pro věčné časy--

--- vesnici Břesovice s kaplí sv. Klimenta, a vesnici Rampsperk se vším příslušenstvím neodvolatelně darujeme, a témuž klášteru přivtělujeme. (Liber magnus, et novissimus, st. 4-6. Annales mon. ex. st. Aug. Saec. XIV. par. 28. Gemma Moraviae, st. 308.)

Kromě toho vyhrcoval markrabě Jan hraděnu škůdci probostství pokutou 40 kop zlatých. (Annales. Mon. S. Aug. Br. Saec. XIV. par. 28.) Průkryl 1890; 66.

Mnichové založili pryč si několik rybníků, po nichž v údolí k Čvrtimánim zbyly dvě patrně hráze, jedna blíž Klimenta, druhá ve spodní části údolí zlíbského.

Tas z Boskovic prodal svou polovici Čvrtimán, zlískanou koupil od svého bratra i s polovici patronátu faruho, Bedřicha z Uhova.

1391

Taru připomíná v Čvrtimánech J. Wölmy 1391.
(Wölmy IV., Olomoucké desky I. 54.)

Bedřich z Uhova odkázal, jakožto dědictví, tuto půlku Čvrtimán Soběnu ze Zborovic. (Wölmy IV., majitelé)

1406.

Týž roku 1406 prodal onu část vsi Čvrtimán Potivcovi ze Zástřizli.

Všeho odkoupil týž díl Jan,
magister balistrarum et artificii z
Uh. Hradiště, proti čemuž podal od-
por Petr z Kravar, pán na Plumlově.
(Wölfling I.)

1406 Druhý díl vsi Světiman zdědil
po Markvartovi ze Šternberka Zaslav
ze Šternberka, kterýž tuto část prodal
r. 1406 Znatovi Flechtovi z Rosic.
(Wölfling II.)

1414 R. 1414 daroval Šimon Komík
z Újezda a Labut svou část dědiiny
Romsperka klášteru augustiniánského
proboštství a dar svůj potvrdil ná-
sledujícím listem:

"Ja, Šimon Komík z Újezda, odpi-
nul Labut vyznávám tímto lis-
tem přede všemi obecně, kdož jej
uvidí anebo čtouce slyšeti budou, že
svým dobrým rozmyslem a svých
přátel radou a pro mé dobré
prodal jemu a postoupil nábož-
ným a Boží kněžím, knězi Janovi,
převorovi a všemu konventu klá-
steru brněnského, od sv. Tomy
a knězi Petrovi, probošťovi od sv.
Klimenta s jeho bratřími i jich
potomků, kteří by kdy u sv. Kli-
menta byli tu na hřebicích

1414.

pravú listinu Hořenců (Ramsperka)²
 za sedm hřiven grošů dobrých stříbrných
 peněz pánu pražského a z čista prarého
 moravského, za každou hřivnu 64 gro-
 šů počítajíc, jěšto mi jiz ty peníze
 úplnē jsou dostali a zaplatili; a peně-
 zi dobrými odcētli, aby oni milē
 drželi a svobodnē požívali ku pra-
 věmu dědictví, se všemi úplnē právy
 s užitky i požitky i se všemi věcnmi,
 kterýmiž by koliv jměny jmenuovány
 mohly býti, což k tej třetině z vrchu
 psané přísluší, jakož jsem já sám
 to držel a dosavad sobě tu
 nic ani svým erbům (dědicům)
 na tej třetině z vrchu psanéj ne-
 zachovával, žádného práva ani
 vlastnictví, ani pautví, protož
 já napřed psaný Komik Jan
 z Uherda, syn Šimona Komika,
 z Uherda napřed psaného, Hlaváč
 z Popovic, Šobín ze Zborovic, Vítěz-
 slav z Vědirád správce svým
 a zaň Komika (Šimona) napřed
 psaného všechny dobrou a čistou
 naši věc s polny rukou neroz-
 děliti slibujeme z vrchu psanou
 třetinu na prvému panském zje-
 mu nebo konečnē na drahém;
 když doky zemské v Plomůci ote-
 věně budou napřed psaným kně-
 žím v doky zemské vložit, a sobě

i svým erbům vyložití i tomu každému, ať by to zboží vrchu psané kolo v deskách měl, tak jakoví jest právo země Moravské a obecním během, takto slibuji tu třetinu Hořencovic vrchu psaných, ty leta plná spravovati, zbraňovati a osvobozovati od narčení každého jiného člověka, kterýmž by kolvěk právem, nárekl světským, židovským, nebo-li duchovním od židův i od křesťan, od světských i duchovních tolikrát, kolikrát jim potřeba bylo na nás napomenutí právem a obyčejem zemským a obecním během, pakli bychom toho neučinili jehož toho Bůh, nedejť tehdy my hned dva z nás správci z vrchu psaných, kteří kolvěk napomenutí, budem od kněží nadpředsaných my hned za dva jedny na druhý neukazíce, každý s jedním pacholkem a dvěma koňma doměsta, do Hradiště do domu jednoho hospodáře, kteréhož nám kněží vrchu psaní ukážou v pravé a obyčejné máme, a slibuji v lexu vyjetí a věci nabere mi by v tom lexu čtrnáct dní sie bychom tej třetiny své napřed-

1414.

psaným kněžům vrchu psaným ve do-
ky, nevložíli a nebo nespravili tak jakož
se napřed píše, tehda' opět dva z nás
správcí vrchu psaných bez všechny
omluvy v též ležení, a k těmž hos-
podářům ku projevům, dvěma kuákoma
máme i slibujeme a dlužní budem věci
tím všem obecně i právem poviny
dva a tak až do posledních v tom
ležení máme ležeti dotud, dokudž
ta třetina z vrchu psaná z jejím
plným přísluševstvím spravena a
osvobozena nebude, z toho ležení
žádným právem, aniž kterým oby-
čejem neuáíme vyjeti tak dlouho,
dokudž té třetiny vrchu psané ve
obky zemské nevložíme, nebo nespra-
víme, tak úplně a docela jakž jest na-
před psáno, také dokudž kupujícímu
z vrchu psaným za všechny škody
lesti neučiníme, kteréž by omi skrze
naše nespravení jakžkoli vzali,
ješto by dobrým svědomím bez
přísah a bez věřování ukáza-
ti mohli tomu všemu na svě-
domí a na lepší jistotu své
jsme pečeti tomu listu přivěsili,
jeuž jest dán tu neděli před Božím
votoupením let od narození Syna Bo-
žího tisíc čtyři sta čtrnáctého.
(Přikryl, „ S. Kliment u Čovčimau
ste. 62, 63, 64 - Orig. v klášteře starobiněnském.)

1420.

Liber. mag. et noviss. pag. 140.)

Toho roku byl pánem Všeňtman Hapuš
z Bystřice (archiv farský ^{osvětimanský} str. 4.)

1420

Jan ze Zborovic upsal své manžence
na své části Všeňtman v r. 1420 počně
10 marek.

1421.

Augustiniánské probostství na
hoře sv. Klimenta netrvalo dlouho, by-
lo pravděpodobně zničeno v. 1421 vy-
pravou husitskou, vedenou knězem
Bedřichem ze Strážnice; dobře opevně-
nému hradu Limburku se asi vyhnou-
li, spěchajíc odtud k Velehradu.
Tehdy byly pryč též zrušeny koste-
ly v Polešovicích a Boršicích. (Mars
Moraviae, Tomáš Průna z Ležorodu ¹⁶⁶⁷ str. 470)

Za válek husitských kraj náš velice
trpěl.

1427

Husité táhli opět Moravou k
Přespurku. (Farský archiv ^{osvětimanský} str. 4.)

1431.

Táborité utvořili v Brně Jednotu
českých bratří. (Farský archiv osvětimanský
str. 4.)

1446

Vavřinec Smetava z Všeňtman
přijal v roce 1446 na svou zdejší

Na straně
22.

K roku 1421
a dalším:

Příkl.,
1890.

str. 73.

Bedřichova velehradská výjawa stala se
osudnou nejen probošství svatothimentskému,
nýbrž i celé Slováci. Porvášněný lid trýbal
se zhorbně z místa na místo, vřede zřista-
vuje po sobě stopny sponst. Mysli moravami
byly pobouřeny a stávající pořádek obecní byl
zrušen. V neblahé době této přešla Morava r.
1423 v leno uctivévodovi rakonskému Albrechtu-
vi, zeti císaře a krále českého Zikmunda (1410
- 1437), jenž přece na vášnivon snahon
uvésti pořádek důvější, neštěstí všeobecné
na Slováci dovršil, neboť více zhrbil na
Moravě životní lidských, než Táborité Bedř-
chovi. (Jau Havelka - Kr. dějiny mor. 188/49)

Zřinostěné probošství u Lovčimau bylo
by se snad zase obnovilo, kdyby nebyl
sám král Zikmund odňal ctnoustini-
ánim brněnským životní podmínky.

Tímto pentěním stále ja trápen,
poručil jim značné summy peněz složit
na potřeby válečné, čehož nemohouce nijak
učiniti, zastavili s jeho povolením své stat-
ky Lardice a Nové Hvezdlice, kromě toho

i zboží proboštství u Chvátimán: Vřesovice
a Boršov n Kyjova. (Annales. Mons. Erm.
H. Ang. Saec. XV. § 25.) Skutkem tímto
Zikmund navrhl je v bídě, že sotva byh
sto, by potřebami mateřský klášter v Brně
zaopatřili. Pohonný takto zmyslené byly
dovšemy tím, že Zikmund zděděný ma
jetek horný český, Bruchlov s okolními
vesnicemi a lesy, jakož Brnice a Věsel,
zastavil rokem 1422 páni tenciňské zupy
Etiborn Vajdovi. (Uolny, IV., 153)

Polnmb Paráš, v. x.
zakladatel kromky

1446. část majetku i s polovicí farního patronátu, a polovicí Jenišovic do spolku Václava z Těchova. (Ušný)

Smetauové drželi půl Světiman a sídlili ve tvzi (viz str. 3) této knihy.) (Ušný)

„Světimany doby té byly vesnicí nepatrnou. Smetauové vládli polnostími, osadníkům a částí lesů okolních, kdežto druhou polovici tvořil druhý majitel Světiman. (Příkryl 1890, str. 67)

Rod Smetauů přijal ve středověku název rytířů. Tito rytířové tvořili nejvyšší stupeň domácí šlechty. Smetauové založili Světimany rozpadnutím se jejich zadruby a přičinili se o růzení fary s augustiniány u sv. Klimenta ku konci století 14., požírajíce práva patronátního až do počátku stol. 16. (Příkryl 1890, str. 67. Ušný IV str. 145.)

1448 Roku 1448 byl farářem v Světimanech kněz Adam z Nemochovic.
(Farský archiv)

1460. Od Mikuláše z Bystřice, a Ljnic kni-
pil Pavrůvec Smetana r. 1460 farní
patronát v Milonicích. (Dobry)

1468. Roku 1468, kdy uherský král Ma-
tyáš táhl proti českému králi Jiřímu
z Poděbrad, nastaly kraji našemu
veliké útrapy. Hrad Limburk nále-
žel k oněm pevným hradům, které
se král Matyáš málem namáhal
dobyti. (Přikryl)

Dle podání lidového kárali
augustiniani v Čsvětimauech, pod
Lpami, "kde nyní stojí socha sv.
Jana. Bohoslužby konali v kapličce,
prý na místech, kde nyní stojí obec-
ní dům. (Přikryl 1890, str. 66.)

Dle jiného podání konal prý v
bouřlivých dobách 15. století kněz
služby boží ve sklepech za nynějšího
kostelem. Sklep prý byl již velmi seš-
lý a byl před mnoha lety zborěn a
zděna takto získaného použito k
ohradě hřbitova. V Žeravicích jsou
takové rozlehlé sklepy dosud ucho-
vány. Dle farního archivu místního
záznamu je k roku 1411 učiněna

prohánka rukou zemřelého děkana Jos.
Brázdila (kronika založena r. 1895), že na
Moravě na některých farnostech byli husitští
farářů. (Farkálekronika)

Majetek zanechal Václav Smetana,
na svému synu Janu Smetanovi z Člově-
čimán, který je mezi podepsanými na
listinách zemského míru v letech 1470-
1470-1480 - 1480. (Wolny IV.)

1500 Jeho dědic, Jiří Smetana z Člově-
čimán, věnoval se poustevnickému životu
na hoře sv. Klimenta a dal svůj
díl Člověčimán r. 1500, za bez po-
tomků, vložit do zemských desk bra-
tům Hynkovi a Protivcovi z Zástřizli.
(Wolny IV.)

„Zástřizlové byli jedním z nejmo-
cích rodů na Moravě, jsou v držení
téměř celých křivčických hor, seděm
na Buchlově, Zdaňovicích, Střelkách
Limburku a Morkovicích.“ (Přikryl
1890, str. 75, Wolny IV. str. 153-159.)

1511. Zauzvi' buchlovské a napajedelské
bylo darováno českým králem Vladí-

1511 slaven r. 1511 Arklebu z Boskovic na věčné časy (Příkryl 75; Wolny 153)

1512. Protož Protivec ze Zástřizli nechal v roce 1512 celou dědinu Lšvĕtimany s farou a jedním dvorem zapřáti do zemských desk Jiřimu Kropáčovi z Nevídomí, zda se, že zmíněný prodej mistu Janovi z Uh. Hradiště (viz zápis na str. 18. této knihy.) se neuskutečil a že ona část Lšvĕtimanů zůstala v držení předka tohoto Protivce ze Zástřizli.
(Wolny IV.)

1515 Velká zima, mnoho ovoce, vína, putna broskví a groš. (Zápis farské kron. rukopisem děkana Brázdila.)

1517. U r. 1517 prodal Jiří Kropáč z Nevídomí Lšvĕtimany s farou poutou tvrzí na kopci (zakladateli kroniky neke-
doud vypátiati, kde asi tato tvrz byla, dle různých sdělení byla pryč na návrší u Hostějova, kde jsou pozemky narraue chvisty.) a jinou tvrz v osadě (čísla 61a, b, 62) Vilému Husinovskému z Vického a na Zevavicích, který vše prodal 1520 pane Filipu z Vického, jež přijal do spolku syny bratru svého otce Jana a Lička

1520

1521 Ubit zvon (Farská kron., str. 5)

1523. z Vlčkova a bez ohledu na to, odprodal vše
už roku 1523 zasn Vilému z Vlčkova. (Uolny)
- 1527 R. 1527 byl světimanským faračem
kněz Albert, který podle smlouvy s Vilémem
Pusinooským z Vlčkova a na Limburku,
musil odváděti Jiřímu Tetooskému z Te-
tova a Zlína pět, peder, vína za vin-
ný desátek, obce Ujezdce. (Uolny II.)
1530. Zvůl mor. (farská kron. str. 5)
1538. Kolem r. 1538 byli majetníky Světiman
bratři Václav starší a Prokop Podstat-
ští z Pusinovic, kteří celé dědictví si
rozdělili tak, že Prokop Podstatský z Pu-
sinovic stal se držitelem Světimanu.
(Uolny II.)
- 1538 1538 byla viditelná kometa, sucho,
však ku podivu mnoho vína. (farská
kronika str. 5.)
1539. 1539 rovněž byla viditelná kometa,
mnoho sněhu a secho (farská kron. str. 5)
- 1539 1539 prodal Prokop Podstatský z
Pusinovic Světimany s farou, ves Med-
lovic, s pustou vsí Jenišovicemi bra-
trům Matěji, Janu a Jiřímu Vlčkov-

ským z Honbic, od nichž to všecko
koupil Jan František z Klaje. (Udomy II.)

1540

Vr. 1540 byla hojnost vína a obilí.
(farská kron. str. 5.)

1541

Vr. 1541 přišly kobylky. (farská kron.
str. 5.)

1542.

Vr. 1542 židé se stěhují z Loh. jím-
ce mordováni, protože drželi s Turky.
(farská kronika str. 5.) Morava se opo-
něje proti Turcům.

1543.

Vr. 1543 přem tridentský. Smrk, dra-
hota. (farská kronika)

1544.

Vr. 1544 stali se držitelé ovčimaušské-
ho poboří jedné polovice Zástürlové. Celý
rod Zástürků nadíval Pikkarditům
až na posledního ze Zástürků Milotu
(1633) svolávali v domě u Podhuckých ^(č. 612, 613, 614)
lid k pobořnosti a získavše jej, zabrali
katolický kostel a vše, co k beneficiu
patřilo, rozdělili mezi svadníky. Tak
užívali Němcé až do polovice 18. stol.,
kde jim to opět vzala vrchnost, ač

brali palivo a pastvu, ale 1827 i to zrušeno.
(Farská kron. str. 21.)

1548.

1548 suchem mnoho lesů vyhořelo,
na polích uschlo (obilí?), deakota, vojsko
česke do Moravy přišlo na pomoc proti
Turkům (Farská kron. str. 6)

1549

R. 1549 tři slunce, dvě zmizela, a
jedno zůstalo. (Farská kron. str. 6) Byla to asi
pásunce.

1550.

R. 1550 síra, krev, mor, válka s Tur-
ky. Na Moravě zřekna veřejná hotovost,
mnoho Moravanů zahynulo, nadto
svřili se nejen luteráni, nýbrž i moravští
bratři a tu povolání jezuité na Moravu.
(Farská kron. str. 6.)

1550

Jan Trantířek z Klaje prodal Člově-
tímány Janu Zdánskému ze Zástříslu,
majiteli Buchlova. Od té doby náležely
Človětímány neustále Buchlovskému
panství, s nímž sdílely všechny osu-
dy. (Wolny IV.)

Vd pradávnych časů trvalo na Buchlově

ze Zástřelí. (Vohy)

1581

Do smrti Elišky ze Zerosíní, dědil
Buchlovce její synovec Jindřich Prack-
šický ze Zástřelí, který potvrdil p. 1581
obci Lhvětinanům posemky, jež od
starodávna užívaly, a to Drahnovou
(Draby), Spářovou, Borovou, Alatiny,
Kamennou horu, Měluici a Víduici,
pak vinice na Jenšově, za což byli
povinni osadníci Lhvětinan vrchnosti
káceti a dovážeti dřevo, udržovati
vrchnostenské ploty a ohrady, obděl-
ovati dvorské posemky, lovit o ma-
lých rybníčkách a z každé osminy
vinic Jenšové platiti počně 4 bílé
groše. (Vohy)

1582

(Památník
kamenný, dříve nedaleko
(1927) stojící. D.)

V r. 1582 byl Jindřich Prackšický ze
Zástřelí zavražděn svým zbrojnošem
nedaleko sirnatého pramene na
Smradčatce. Na místě vraždy stojí
do dnešního dne kamenný památ-
ník, vykládající omu událost slovy:
"Siehe Wanderer und lese, wie
auf diesem Orte Heinrich Prack-
šický von Zástřel den 25. Juli 1582
von seinem Waffenträger mit eigenem
Gegen heimlich ermordet wurde,
což do čestiny přeloženo, zní: „Postyř
"

1582

protivně a čti, jak na tomto místě Jindřich Rakšický ze Zástřizl 25. července 1582, svým zbrojnošem ukládne zavražděn byl. Špodek na písmu je téměř již nečitelný a mluví se tomu, aby nešťastnému právu byl popráu věčný pokoj.

Na druhé straně jeť rovněž německý zápis o tom, pocházející z konce 18. stol., pravící, že památku tento opraviti dala Ekouora, hraběnka z Petřval. clu. — Vdova po něm, Kateřina Rájecká z Měrova se potom brzy provdala za Vilema Zoubka ze Zdeřina, pána na Zdouňkách.

Jindřich Rakšický ze Zástřizl zanechal svůj majetek, svému synu Jiřímu Zigmundovi. Tenéradě byl dosud v kolébce, převzal správu statků a výchovu Jiřího Václav starší Morkovský ze Zástřizl.

Jiří Zigmund procestoval Itálii, Francii a spolu s Karlem starším ze Zerotína poslouchal v Ženevě filosofické výklady Tomáše Bery. Brzo po návratu z cest jako 20letý oženil se s Alžbětou Kotvodvorskou z Vlešničky. (Wolny)

1590

R. 1590 získal kupem ves Újezdce s

1590.

viniceu, od Ldeuka Zampacka z Potten-
steinu. (Wölm)

1596

V r. 1596 koupil od Viléma Nekosě
z Laudeka také statek Žeravice. (Trn,
dvůr, a městečko, pusté vsi Chornice, a
Husky s dvorem a pivovarem, dvěma
mlýny, vinice a vinný desátek.) za
19 tisíc zlatých moravských. (Wölm)

1597

Jednota bratrská se valně rozšířila
v okolí, majíc středisko své v nedalekých
Žeravicích, ale v Osvětimanech byl tehdy
již katolický kněz, dle svědectví pozem-
kové knihy obce Věsovic z r. 1597 folio
112, v něm poznačeno, že při prodeji
dvou lániů jistému rolníkovi, poně-
vadě jeho náboženství bylo podzřelé, bylo
uloženo dávatí faráři osvětimanské-
mu 14 grošů. Nadto uloženo jemu, aby
se proval se svým sousedy u pírě,
chodil do kostela osvětimanského a
tam ustanovenému knězi se zpořádal.

Za nedlouho rozmohla se Jednota
českobratrská i v Osvětimanech, a
zmocnila se zároveň i s vrchností
farmího okolí. (Viz zápis k r. 1544 české knihy)

V 16. století prožíval kraj náš větrům dílem
mru. Ale hned počátek 17. století byl smutný.
1605. V r. 1605 přivráženci Štěpána Bočkaje, kte-
rý se vzburil proti Rudolfovi, vstoupili na Moravu
jejich jižní část vypálili a zpusťovali. (Farská kn.)

1605. Štěpán Bockaj vpadl ze Jeduhrad do
Moravy, kde byl mor a hlad, oblehl Hra-
dost, dobyl Breuce a kostel i zámek vypá-
lil. (Farská kronika, str. 7.)

1606. V r. 1606 byl veliký mor. (Farská kronika 7.)

1608. V r. 1608 přidává se Morava k uherskému
králi Matyášovi, který vedl vojsko do Léch.
(Farská kronika, 7.)

1614. V r. 1614 bylo sucho. (Farská kronika, str. 7.)

1616. V r. 1616 krvavé vidění na obloze. Téhož
roku zasazuje se plechta, aby jinověrci
stali se katolíky (Jan Sarkander, Svědci), a
česká věc aby vládla u úřadu, a ve ško-
lách. Morava pobouřena proti Léchům,
porodějí se k nim přidává proti vlastní-
mu císaři - úřady dávají nekatolickým -
jezuité vyprováděni. (Farská kronika, 7.)
1618. R. 1618 vypukla válka třicetiletá.

1619

V r. 1619 prudký mor. Na Moravě hrůza a zmatek. Kdo věř vřeu, pomstěu, chrámy zneuctěu; lidé zvolili naproti králi Endimandovi vdorokrále Bedřicha (Tavká'krouž)

1619

R. 1619 Velehrad zastaven za 10 tisíc dukátů a pevně obrácen na vojnu. (Tavká'krouž. 7.)

1619

Jiří Sigmund zemřel r. 1619 a zanechal vdovu se dvěma dětmi Kunhutou a Milotou. Byl pochován v bratrském kostelíku v Buchlovicích a na hrobě jeho je nápis: „Jiří Sigmund ze Zástřizl na hradě Buchlově a Zéruvicích. Zřánu 122. wers T. Věselím se z toho, že mě žítíu býva'. Pojdu do domu Hospodínova. Léta 1619.“

Pan Jiří Traksický ze Zástřizl byl znamenitým mužem své doby. Požíval přízně krále Matyáše. R. 1603 byl komisařem hranic proti Uhrám, r. 1606 krajským hejmanem v Uh. Hradišti. (Bězik)

Před svou svatbou zbudoval jídelnu a taneční sál na Buchlově a jiné části hradu. T sklep pod hradem je jeho dílem. (Bězik)

1619

Poněvadž při smrti Jiřího bylo jeho synu
teprve pět let, převzala jeho matka Alžběta
spolu s Bernardem a Jaroslavem ze Zástřiz,
správu jeho statku. Byla přivrženkyňou českých
bratří, držela za časa revoluce stavroské s
nimi. Poněvadž při vypuknutí povstání
nebylo peněz, stavové protestantské si po-
máhali zabavením a prodejem statků
odpušcům. Tak také šlechtě opatství vele-
hradského bylo remským hejtmanem La-
dislavem Veleuem ze Zerotína skonfi-
skováno a zastaveno za 10 tisíc moravských
zlatých buchlovské paní. Paní Alžběta byla
velmi energická paní. Opat Jan III. byl
uvězněn, musel, ať na tři novice, rozehnat
ni. Tito prozůstali museli si denně chodit
pro jídlo na Buchlov, ale byli také nuceni
zváni ke stolu paní Alžběty. Tato mti-
la je, aby odložili klášterní hábit, aby
přestoupili k víře bratrské, a aby se ože-
nili. Výsledek byl různý: Jeden zůstal sa-
trzele, byl to potomní opat velehrad-
ský Jan III., zarmoutil nepřítel Alžbětin.
Druhý, nemoha již snést nástah, chtel
přechouti z Velehradu do Plesovic, byl
však na útěku ve Zlechově od houfu
rozvržených vepřů přepaden a roz-
trhán, a třetí konečně složil hábit i
celibat k nohám hexké komorné Alžbě-
tině. (Berík, Mlad Buchlov, st. 27)

1618.

R. 1618 vypukla válka třicetiletá; dle register, jež možno navrátit registru zemské hořovosti, bylo přihlášeno z velkostatku Buchlova - Žeravice, který tehdy náležel sirotku Milotovi ze Zástupel 440 poddaných a 4 sbrojení koňové. (Břeck)

1620

R. 1620, s listopadu poražen vzdorokráč Bedřich. (Farská kron. str. 7)

1620-1630

V letech 1620 - 1630 zavlíkla fara v Květinanech. (Wölky)

1622

R. 1622 provdala se Alžběta, 19letá dcera Kunhuta za Gyorgye Petřwaldského z Petřwaldu. Kunhuta byla vřez bratrské a pan z Petřwaldu půsuv katolík. (Břeck)

Zda se, že to byl svatek politický, jímž chtěla paní ^{Alžběta} Petřwald zachrániti svůj majetek před konfiskací. (Břeck)

Pan z Petřwaldu byl císařským radou, předsedícím zemského práva a leuéním dvorním soudcem na Moravě. Získal statky Dolní Moštěnice, Střílky a Rožňov. (Břeck)

V této době poustý byla zasařena

mohtnému a starobylému rodu Zástřelů
smrtelná rána. Někuději byl postřelen
Bernard mladší Morkovský ze Zástřel.
Ztratil Hainovice, a zboží Lisov a byl
odsouzen k smrti. Na přomluvu, snad
Petřwaldovu, odsouzen k doživotnímu
žaláři na Spilberku, kde za dva roky
zemřel. (Prerík)

Flamš Praksický ze Zástřel ztratil
celé jmění, ceněné na 24 tisíc zlatých
moravských. (Prerík)

Bernard Praksický ze Zástřel ztratil
všechno své jmění, odhadnuté na 14.300
moravských zlatých. (Prerík).

Sigmund Jirí ze Zástřel ztra-
til třetí ~~část~~ svého jmění. (Prerík)

Adam ze Zástřel ztratil dvě tře-
tiny a poněvadž sám měl málo, mu-
sela jeho manželka 15 tisíc morav-
ských zlatých doplatiti. (Prerík)

Paní Alžběta, za svévoli mouchům
způsobenou ztratila 10 tisíc moravských
(Prerík)

1629 zlatých na zboží velhradské púj-
cenných. (Hrad Juchlov, Běchov, str. 28)
Kuroda a padl dobytka.

1633. ? Kolem r. 1633. přijal se Milota ze Zástřizle
svého panství. Vrátil se ke katoli-
cismu a vystavěl velkolepý kostel
sv. Martina v Buchlovicích. Stavba
1643. chrámu dokončena 1643. (Běchov)

1644. Pan Milota zemřel rok po vystavě-
ní kostela v Buchlovicích; jím vy-
mřel rod Praksických ze Zástřizle po
meči. Panství zdědil Mletý Jan
Sigmund z Petřvaldu, místo
něhož spravovala majetek Kunhuta
Petřvaldská, rozená ze Zástřizle, dcera
paní Alžběty ze Zástřizle, rozené
Kotvodovské z Plešnic. (Běchov, Hrad
Juchlov, str. 29)

Petřvaldi měli ve znaku páva.
Rod byl z počátku rytířský, posléze pan-
ský. (Běchov)

1648. R. 1648 byla ukončena mírem
Westfálským třicetiletá válka. Když
Komešský uslyšel, že Švédové o mírově
jednání opouštějí český národ, psal
z Elbingu známý list kancléři švéd.

1648

skému Císařovi (11. října 1648), z jehož každého slova vycítili své slzy opuštěných. V pravdě opuštěn byl celý národ, a jedním z nich v Münsteru a Snabrücku (1648)

Mír uzavřen na necelých 14 dní po listě Komenského. Jeden z císařských vyslanců prozradil, že poslední rozpravy švédských vyjednávatelů umlčeny byly podplacením 6 set tisíc tolarů, což vláda švédská sice vyvracela – peníze byly prý vyplaceny k jiným účelům – ale veřejnost uplatku věřila a věř dosud. (Z předmluvy z „Hroftu“, vydání z r. 1918.)

Lid národa našeho byl zpecetěn. Horná válka třicetiletá vlast naši vyhladila, zpusťovala a ochudila. Lid byl velmi zbědován. Mnoho osad zpusťlo a úplně zaniklo, tak na př. sousední Hruškovice, z nichž zbyl jen dvůr, mnohé osady buď oloupeny nebyly buď zcela osazeny a nebo jen částečně, jako Přesovice, Medlovice a Úpědec, Tyrovi a jiné. V Květinavech byla r. 1650 jen 8 míst (guntů) osazeno, ostatní pusté.
(Přikryl)

Lidé bydleli prý v podzemních dě-
rách tvaru velké lahve, její hrdlo
bylo komínem. Dle sdělení míst-
ních usedlíků byly prý ještě před
30 lety takové bílohy při kladení
základů objeveny.

1650.

Čtvrtimany byly od r. 1646 při-
řazený do Jizova. Dne 1. září 1650
stěhoval si jizovský farář u konsistoře,
že, ač se už čtyři léta stará, zcela
opuštěnou faru v Čtvrtimanech,
a kostel, který buchlovská vrchnost
(Kunhuta ze Zástüzl), zcela zanedbá-
vá, opatřil svojí mihou z příspěvků
církvič dobrodinců jeden stříbrný pr-
zlacený kalich, dvě kasule a jiné
paramenty, že přece buchlovská pami,
která si přivzjala polovici farního
desátku, zadržuje mu počín 4
vědra vína, že mu administraci
zakázala a hudbu kostelní chce
spojiti s buchlovskou, čemuž má
konsistoř zabrániti. (Příspěvek)

Pami Kunhuta chtěla však téhož roku
znůviti faru v Čtvrtimanech, protož
podala žádost konsistoři olomoucké,

1650

kteřáto rádosť byla odmítněna generál-
ním vikářem, volebním, arcibiskupem
olomouckým Leopoldem I. arcivévodou
rakouským, jenž udával důvod, že
vesnice tato příliš je chudá, majíc
soliko s usedlých, než aby mohla svého
faráře vydržovati. List o věci též níže ná-
sledovně:

"Urosena' paní! Vyrozuměti jsme z psaní
pod datum 14. Augusti nám učiněného,
že by Paní na fary Buchlovskou a Švė-
timauskou jednoho faráře praesentovat
chtěla, a poněnadě nadřecěného hostela
farníci neb osadníci Buchlovští od
starodávna k fari Borsické, jakožto
filialní připojení přináleží, a přisluší,
nemůž nym separován a odjat býti.

V Švėtimauech pak nenacházejíc
se nic více jen osm sedláků, těm
nemůž možná vlastního faráře susten-
tirovat a vychovati, tak musí ta
Švėtimauská fara tam, kde de facto
k administraci připsána byla, (do
Přerova) ještě dále porůstávati, čímž
k odpovědi netajíc, vy Paní, jak v
jedné, tak i v druhé věci se říditi
a toto naše přátelské mínění, a
k dobrému mínění navěští skutkem
splniti.

Dáno v městě Brně 8. dne října
L. P. 1650.

(Fr. Pichl, "L. Kliment u Švėtiman" str. 78)

Kunhuta, stejně jako její matka, měla spory s opatstvem velehradským. Jednalo se o bratrský kostel v Buchlovicích. Opatství velehradské se domáhalo práva na obsazení místa faráře při tomto kostele, který r. 1644 byl víceu katolickým, kdežto právo toto si o-
svojovala také Kunhuta. Věc došla konečně tak daleko, že přes intervenci samého kardinala Dietrichsteina paní Kunhuta raději kostel prodala a povolala jezuity z Hradistě k udělení svátosti. Také se dochovála zpráva, že mrtví byli v té době pochovávaní bez obřadů. Když paní Kunhuta zemřela, 1654? neví se. Po její smrti, snad r. 1654, ujal se Jan Sigmund z Šetřvaldu panství, které bylo neobyčejně rozsáhlé. Po matce zdědil Buchlov a Žeravice, po otci a koupil Střílky, Rožín, Dohu a Horní Kostěnice. Byl císařským radou, zemským soudím a krájským hejtmanem. R. 1658 povýšen do stavu svobodných páni. Za manželku měl Annu Marii, hraběnkou Serenyiovou, dceru zemského hejtmana moravského. Smírem ukončil spory s klášterem velehradským. (Grerik, Hrad Buchlov, str. 30, 31)

1656.

Osveřtimany mají 14 domů obydlených, 38 pustých. Znak a pečet' Osveřtimanů: kulatá pečet' s nápisem: Pečet dedini Osveřtimani, "uprostřed jako znak kvetoucí strom a ~~uprostřed~~ letopočet bud' 1611 nebo 1671 (Kauč z předch.)

Když poddaný lid měl platy a roboty čím dál tím větší, vpády z Uher mnoho trpěl a ještě vrchnost někdy s ním špatně zacházela, opustilo jich mnoho dům a utekli odtud nejvíce na Slovensko; na př. v letech 1656-1670 uteklo z Osvě-
5 obyvatelů.

timan

1658

Roku 1658 se píše, že k osvětiman-
ské fari, po mnoho let docela opuštěné,
náleží ještě dědiny Medlovice, Újezdec,
Sypou, Věsovice a Hostějov, které jsou vět-
šinou pusté (Ve Věsovicích se dosud pod-
dauských lánu zřídilo město Kyjov, dvůr.)
a jsou obydleny jen málo lidmi na
mnoze velice chudými, faru ch se-
nanu vůbec není a proto desátek je
malý.

1664

R. 1664 zrušil mor. (Farská kron. str. 8)

1663

Rány třicetiletou válkou způsobené
nebyly ještě zhojeny a už r. 1663 bylo
obci naší i celému kraji opět velmi
těžko. Tehdy vpadli na Moravu Tataři;
t. j. část tureckého vojska, které při doby-
vání Nových Zámků nad Vítrou i po
něm do našeho kraje přikvácili a z
moravského Horáčka na 40 tisíc
lidí do zajetí odvedli. Nejvíce pošte-
něna naše obec Osvětimany a pak
Věsovice.

1674

Snaha pánů Kunštátu a Pětvaldu

1674

došla příznivého vyřízení teprve r. 1674. Fara osvětimanská, osazená knězem světským, a byly jí přiděleny ku správě vesnice: Vesovice, Závavice, Hostějov, Tyrovi, Vpexdec, Medlovice a Rupava. (Příkryl str. 78 Kolný ^{IV.} str. 475)

Starý osvětimanský kostel byl téhož roku sнесен a z dobrého materiálu postaven kostel nynější, z části z vlastního jmění 500 zlatých, a péčí tehdejšího patrona Jana z Petřwaldu, který učinil z novu i nadaci. Farářem byl 19. září 1674 investován kněz Jan Frant. Petřík, podle z Uh. Hadstě. Až do vystavění nové fary, bydlel duchovní v jednom vrchnoběuském domě.

1675.

Matriky křestů, oddávkové, a úmrtí začínají rokem 1675.

1680

R. 1680 rádl mor. Dle zmiňky ze farní kronice Zlechov, Tupery a Borsice, zůstaly prázdné.

1681

R. 1681 kometa, mor. (Farská kron. str. 8)

1684

Uveden v matrikách první učitel Martin
Stoklásek, jako scholae pector, annorum
circiter 22. (Farská krmka)

1688

po smrti Petra Dyomise Petřvaldského r.
1688, dědili statek synové jeho Amant, a
Jan, kteří majetek společně užívali, a
dne 25. ledna 1692, se rozdělili tak, že
Buchlovice a Závavice připadly mlad-
šímu, Janu Petřichovi. (Wolny)

1691.

R. 1691 měl, orvetimeaušský farář košel
dva oltáře, dva porlacené kalichy,
jedno porlacené ciborium, jednu nádobku
na posvátne olej, jednu porlacenou mon-
stranci, jednu abluční číčku, (prů ze
stříbra) 6 kasulí, 500 zlatých na kotoost,
tři nově pořízené zvony, (Zvon z r. 1521
byl prý prodán, nalezem ve studni u kaple
sv. Klimenta), jednu čtvrtinu, a jednu
osminu vinohradů (t. j. 14 až 15 věder
vína ročně). (Wolny)

K farsě patřilo $31\frac{3}{4}$ měřic polí (dva
jiné kusy dřeva vchuvost), tři špatné
louky, jeden, asi 100 let pustý vinohrad

1691 v Borové a jeden vinohrad u Věsovic,
odkázaný kyjovským občanem, za což
měly býti slouženy čtyři měsíce počíně, pak
desátek. (F. Kr.)

1691 V Šveticmauech bylo ještě 8 gruntů
proutých.

1691 Hostějov se zdražil odváděti de-
sátek a poruby bývalé dědičky
Hruškovice byly všechny v dřevní vrch-
nosti.

1691 Školní budova byla nová a učitel
byl osazen vydržován. Toto je první
psaná zpráva o škole v Šveticmauech.
(V.)

1694

R. 1694 zemřel farář Jan Frant. Petřík, a jeho nástupcem se stal 10. května 1694 Antonín Josef Pipetius. (1694-1708)

1700

Kolem r. 1700 navštívil zřezuminy na hoře sv. Klimenta kněz Jan Štědovský, farář z Pavlovic u Přerova a podal zprávu o tom ve spise, "Sacra Moraviae historia" z r. 1700, str. 239. Tehdy ještě zdi zpuso-
leho kostela byly ještě dosti zachovalé.

1703

R. 1703 se připomíná Martin Holický, rector et organist. (Starší učitel a varhaník)

1704

Lotva se kraj z mrimulých, těžkých pohrom jen trochu rotavil, už zase r. 1704 a 1709 vpadli Kurucové, vojsko to Rakoczyho Druheho do Moravy. Zpusošili kraj

1709

naš a mnoho lidí připravili o život.

1708

Od 10. května 1708 byl farářem, osvěti-
manuským Kristián Höger, rodilý z Pře-
bora (1708-1727)

Výpis z
urbáře
panství
bucklovského
z r. 1720.

Dědina Světimany.

V té dědině byla, od starodávna
dle starého urbáře:

Po 1½ lánu	2	} čím všech 53 osoby
lávníků	9	
pololávníků	9	
podsedníků s polmi	17	
podsedníků bez polí	14	
mlynáři	2	

Ti všichni lidé měli polí, od staro-
dávna k živnostem patřících in 3 klas
na 512 měr. Jsou pak tam role velmi
špatné, neúrodné a pro tu osadu
velmi malé. Z té příčiny nemohouce
se z těch polí vyživovat většinu, dle
ta dědina pustá byla. Chťejíce pak,
aby se zase osadila, bylo jim od
vrchnosti povoleno, aby sobě role z
panských hor rozdělovali a z nich
vrchnosti plat dávali; kterýchžto
na 547 měr rozdělali. Ti obojích
1059 měr. Těmi všichni rovnou podělení
jsou a učiněna jest osada takto:

Čtvrtníků	30	} čím 54 usedlí.
Podsedníků	22	
a mlynáři, kteří také role mají	2	

Jest dána jednému každému čtvrtníku
obojích rolí na 25 měř, a podsedníku na
12 měř 2 čtvrtě. Povinnost z těch platových
rolí jest uveřejna mezi gruntovní stálý plat,
který na 2 termíny povinni dávat jsou to
jest při svěcení Jiří a při svěcení Václavě
slepice a vejce kdy se jim poručí, kterýžto
plat takto jde:

Čtvrtníci peněz po 2 zl. stří. 15 1/2 krejcarůch,
slepice 2 1/2 husu a vejce po 10 kusech.

Podsedníci peněz po 1 zl. stří. 3 dená-
rech, slepice 1 1/2 husu a 5 vajec. Činí toho
platu:

Peněz	-----	94 zl. stří.	51 krejcar
slepice	- - -	11 kusů	
vejce		7 kop.	

Hoferských světniček se tam nachází
panská jedna a ní platů má jít mi-
mo roboty peněz 3 zl. stří.

Poddaných světniček tam jest z
kterých vrchnosti po 30 krejcarích dá-
vají 34. Přijde z nich 17 zl. stří.

Povinnost těch lidí světimanských

jest tato :

Člátník jeden každý tyhodně po páru koní s vozem neb s plukem jak se mu poučí, dva dny robotu odbyť. Který koní nemá pěšky 4 dni. Od sv. Jana do svat. Václava koňmi 2 dni a pěšky 2 dni. Pěšky ten co koní nemá 6 dní. Jestli se který pod plat pustí, dá platu 13 zl. str.

Podsedníci na jakou se jin robotu rozkaže pěšky po třech dnech, od sv. Jana do sv. Václava po čtyřech dnech. V čas pilných žní - tvrdého obilí - jeden den po dvou a 5 dní po jednom. Jestli se který pod plat pustí, dá platu - 9 zl. str.

Puze jest povinen jeden každý, okrem (kromě) lojta po 6ti přádeuách napříst a náležitě oprat. Konopnou po 12 kopách, a koudelnou po 10 kopách motat. Líní toho 318 přádeu.

Při čase vánočním kdy se jin poučí ver mouce všechny sirotky jin povinni na hrad Bucklov k obnově úřadu, a k zapsání sirotek přijít.

Glory kdyby se jakymkoliv způsobem

zapálily jsou povinni všichni, dům, od domu jít bránit.

Ještě také při té osadě jedna vinohradní hora vypaděva slově Borová. Nachází se v ní vinohradů 54, achtele. Ty pod žádným, desátkem nejsou, nybrž místo stálého platu, do důchodu z jednoho každého, achtele každoročně po 15 másech vína dávají. Na časy budoucí, což činí 14 věder 2 máse.

To víno jsou povinni mimo roboty, do beček odnést, slít i také do sklepů zavésti. Po odevzdání toho vína mají svobodu své víno z té hory, do dědiiny svest a tam dle potřeb vyšenkovat. Však z jiných hor tam vína vozit a šenkovat nemají.

Když se jejich víno, obecní z vinohradů oměšimanských vyšenkují, šenkují se panské. Může se ho vyšenkovat rok k roku počítajíc 6 beček.

Pivní šenk po celý rok vrchnosti náleží. Může se do roka vyšenkovat 65 beček.

V té osadě jsou od starodávna dřevárny

kteří se na panský náklad spravují. Z nich se od starodávna dávala lože přepuštěného 2 kamene, to jest 40 funtů a z každého zabitého hovězího dobytka puš, dršťek, a jazyk. Z teleť pak hlavicka a bralíky. Nyní pak polovice jest k platu z palírny řídovi, a z druhé polovice dává 4 zl. stří.

Jest také v té osadě palírna a při ní obydlí pro řídu jest vystavěno. Z té řídy platu dává - i za to, aby sůl, spískovou (homolovou) prodával a jatky užíval - - 130 zl. stří.

Při té osadě jsou pěkné hory a velké hájenství, v nichžto se mnoho dříví prodává. I skály s dostatkem jest. Může se za dříví utržít přes 200 zl. stří.

Když se žalud i bukvice obrodí za pastou se může dostat od lidí 100 zl. stří.

Jsou při té osadě 2 hajní. Těch povinnost jest k horám hledět, k obilí, loukám a potokům dohlížet, aby se na ničém škoda nedělala pozor dat že kdy se jim poručí k robotě jim jít dát pozor, aby se dobře dělalo.

V té osadě jsou dva mlýny na náklad mlynářů vystavěné k nimžto role podsedkové jsou.

Katři roboty ročně dává po 15 zl. stří. ten vrchní a dolní jako jiný podsedník robotu zbývá a platu po 6 zl. stří. dává. Líní z obou 21 zl. stří.

Jest také v té osadě kostel z kamene a cihel vystavený, založený ku cti sv. Floriána. Kolatura zdejší vrchnosti náleží. K tomu kostelu patří tyto osady: Osrečimany, Medlovice, Ujersdec, Tyrovín, Hostějov, Břesovice, Dvůr a mlýn hruskovský.

Pod tím kostelem jest fara z dřeva postavená. Ta se má na náklad farářů spravovat.

V té osadě býval od pradávna dvůr a v něm bydlení z kamene postavený. Poněvadž pak nedaleko je dvůr hruskovský, role a louky neb užitky z nich se tam obrátily. Však ty role a louky se tu také znameňují. Těž to bydlení od toho dvoru se nyní za šenk užívá, v němž oklep pěkný klenutý jest. Může se do něho postavit 18 bedek.

Těž nad dědinou naproti fari je takový
klemutý' pranský' sklep kterýžto do vůle och-
nosti, ne k povinnosti nybrž z lásky k pa-
nu faráři k uchráně' těmž puštěn jest.
Může se do něho vstavit vína 18 beček.

K tomu osvětimanskému dvoru jsou
tyto pole a humny nad kostelem pod
Borovou i Pod cestou. Může se na nich vyset
na jimu 132 1/2 měřice a na jaro 99 měřic
3 čtvrtě.

Louky pod Osvětimany. Rybník zvaný-
může se na nich udělat sena 40 fůr, a
otavy 6 fůr. Druhý kus „Jaučovská“: Nadělá
se na ni 4 fůry sena. Třetí kus na „Rybič-
ové“ seči^(?): Nadělá se na ni sena 6 fůr.

Při té dědině Osvětimanech nachází se
polí platových z hor vydělaných na 186 měřic
2 čtvrtě. Po 12 krejcarích z měřice výseku
činí 37 zl. st. 18 kr.

Z luk platových platu vychází ročně
15 zl. st. 29 kr. 1 denár.

Urbář tento je opsán tímtož pravopisem,
jako originál.

1720.

Dvůr
Hruškovský.
Výpis z
úrbáře
panství
bucklovského
z roku
1720

Za starodávna bývala tu dičina a v
ní 17 usedlých. Před mnoha lety k spustování
ní přišla. Pola větším dílem dřívím porostly,
která se zase na náklad prauský vydávaly a
k tomu dvoru obrátily. Může se na ně vy-
set následovně:

Výševěk na ta pola	Na zimu			Na jaro		
	Měřic			Měřic		
1. Vše parcelků osvětimanských	8	-	-	6	-	-
2. Za zahradi	82	3	-	62	3	-
3. Pod žerawským lesem nad i za cestu, i pod cestu co se od Žerawic k hruškovskému dvoru jde	175	3	-	132	1	-
4. Kus na jahodni	47	2	-	36	3	-
5. Kus na stráni	43	1	-	32	3	-
6. Kus od hájiska nad stráni, na kratinách i na nivie od labutška	84	3	-	63	2	-
7. Kus nade mlynem, nad pilu	88	2	-	66	2	-
	530	2	-	400	2	-

Rozdělice ty pola na tři
trati může se každoročně vyset 176 3 - 136 3 -

1720.

Dvůr
Křiškovsky
(1720)

Lauk k tomu dvoři se nachází jik následuje:

	seno	otava
Na 4 koně	šůry	šůry
1. Rybník nad pili	30	15
2. V zahradě neb ve zelenku mimo toho co se skrze celý rok tráva pro dojný krávy bere	3	1
3. Rybník nade mlýnem	54	26
	87	42

V tom dvoři se může dobytka na zimě
zavřít a vychová:

Kravy dojných	30,	činí 67 kusů.
kyky	2,	
jalovýho dobytka	20,	
telat přisadit	15,	

Z těch 30 krav dával šveycar platu
francýzského po 7 xl. st. učiní 210 xl. st. Nyní
pak jest sáfače na dojení prodávány.
Dává z každého kusu másla putrovky
po 33 funtech. učiní 990 funtů. Syra po
30 funtech učiní 900 funtů.

Z jalovic se může každý rok mezi krávy
10 kusů dosadit a na to místo 10 kusů ne-
hodných krav prodat. Počítajíce jen po
5 xl. st. každou učiní 50 xl. st. Včelího dobyt-
ka může se na zimě zavřít a přechová:

bahnic	600	činí 850 kusů.
beranů a jalových	250	

Do těch 600 kusů bahníků počítá se jich
 uat 500 kusů. Vedle toho mixe se na zimu
 vybrakovat a prodat 300 kusů. Počítají
 jich jen po 45 groších učiní se na 225 zl. st.
 Mixe se taky z těch 600 kusů bahníků počítá
 mu hospodářů vysadit k dojení. Při výměně
 400 kusů z nich platit jen po 14 zl. st. ze
 sta počítají učiní 56 zl. st.

Vhy letní a zimní z toho dobytkase
 dostat mixe 990 funtů počítají po
 15/2 funt učiní 247 1/2 zl. st.

Pernatýho dobytkase se tam obvyčejně chová:

Morok a moraků - - - 12. Počítají od starých
 po 5 ti činí 50 mladých.
 Husy a huse podobně. - - 12. Od těch po 5 ti mla-
 dých činí 50 mladých.
 Kačírů a kačírů - - 12. Po 6 ti mladých od
 nich činí 60 mladých.
 Slepice a kohoutů - - 32. Po 6 ti mladých
 učiní 80 mladých.

Od každé slepice se počítá po 45 vejciích.
 Učiní 1350 vajec. Kdyby se ta přimnořená
 drůbež všechna i ty vejce prodat měli
 dostalo by se na to blízko 50 zl. st.

Dvůr
Kruškovsky.

Nad tím dvorem jest jeden rybník
z vodou napuštěný. Když se dviletýmu
plodem nasadí za tři léta z něho u-
žitku byti může 45 zl. stě.

Pod tím rybníkem jest prachovna.
Když se prach dělá může se ji ušít za
7 neb 10 zl. stě.

Pod tou prachovnou jest pila na řezá-
ní desek, který se za rok ušít může
za 20 neb 25 zl. stě.

Dále pod tou pilou jest mlyn se
trojím sločněním, z kterého mlynář
platu ročně dává 85 zl. stě. a při
tom pausky obilí mlet jako i kašu
dělá bez misky a záplaty provinu
neu jest. Podobně pro pausku
čeládku.

Pod dvorem jest ocelu v kterém
na 300 klátů ocel byti může, který
užitku vynes přes 15 zl. stě. Pod tím
ocelínem jako i okolo dvora jest mno-
ho sadowýho stromu. Když Paušuh

owocem obdarů mize se xau uterit 50^{l. str.}
 Při tom dvore jest platových polí, kteří do vůle
 franství posličným lidem k užívaní pod
 plat se pustili na 13 měřic $3\frac{1}{2}$ $13\frac{1}{2}$
 po 12 krejcarůch a měřice učiní 22^{l. str.}
 47 kr. l. r.

(Přáno pravopisem origináln.)

1720.

1720

K urbáři osvětima nskému se ještě
poznámenává.

Dědina tehdy měla:

2 lávky pro 1½ lánu,

9 lávků,

9 pololávků,

17 podsedušků s polní,

14 podsedušků bez polí

2 mlynáře

53 usedlíků; živil se výnosem
špatné a neúrodné půdy, plochy 5½ měříc.
Mnozí opouštěli z bídě živnosti, pouse
tísneři robotou a dárkami. Těchto
proto dovolila r. 1720, aby sobě osad-
níci vymýtili z lesů pole na 548
měřic, takže měli nyní výměry 1059 měř.

1724.

Mladší syn Jana Dětricha z Petř-
waldu, Immanuel Antonín byl svým
ujcem Milotou jmenován v poslední
vůli z 1. května 1724, dědicem Strleka
a Dolní Mostěnice.

1727

Dne 22. května 1727 zemřel farář Kristi-
án Ferdinand Höger, a po něm byl

1727 od 9. června 1727 Ondřej Poláček, dříve
farář ve Strážkách, který osvětimanskou
farnost spravoval, až do 10. dubna 1744.

1731 Postavena socha sv. Jana. (Farská kron. s. 1)

1734 V r. 1734 zemřel Jan Dětič a Buchlov
zdedil Zikmund Karel Gustav, jeho
syn, jehož matkou byla Ančka Eleonora,
hraběnka Colonová z Telavi. Kaut hlav.
ním vchodem kostela osvětimanského
jsou sloupky Petřwaldů (pár) a Coloniů
(sloup). Po smrti Zikmunda Karla Gustava
z Petřwaldů r. 1751 připadl majetek
vdově po něm Gabriele hraběnce
Schrattenbachové a nextelému synu
Bernardovi.

1741 Úpád Prusů do Moravy. (Farská kron. str. 8)

1744 V r. 1744 do 1747 byl farářem v
Osvětimanech Jan Kockárka, ^{jehož otec} ~~syn~~
zemřel o vigilií svátku sv. Jiří krále
o 11 hodině před polednem a pochován
v kryptě po pravé straně. ^{za něho} ~~bylo~~ ~~bylo~~ ~~bylo~~
~~bylo~~ až do roku 1777 24 kaplanů,
z nichž mnozí byli řádovými kněží ze
řádu frantiskánů, dominikánů,
kapucínů a minoritů (Farská kron. str. 44)

1752

Za tohoto faráře odepřela dědiina
Věsovice r. 1752, desátek.

1763

Bernard Petřiváldský, pán na
Buchlově, byl též majitelem Tovačova,
Kierova a Strálek, zemřel neženatý v r.
1763 jako poslední mužský potomek
starého mocného rodu. Jeho sestry a
dědičky Marie Terezie, provdaná za
Prospera z Berchtoldů a Eleonora (vdov.)

1765

rozdělily dne 19. února 1765 majetek
mezi sebou tak, že Marie Terezie Berch-
toldová převzala Buchlov a Zlaravice,
což bylo odhadnuto na 290 tisíc
zlatých.

1768.

Marie Terezie Berchtoldová postoupila
majetek r. 1768 svým pěti nezletilým
dětem Krescencii, Mořicovi, Leopoldovi,
Karlovi a Kajetáně.

1770

O hoře sv. Klimenta kolovalo mezi lidem
mnoho pověstí, takže kolem r. 1770 dala
toto místo prozkoumati věrnost, doufajíc
tam nalésti poklady. Bylo-li co nalezeno,
neví se. Jisto je, že to opuštěným ručemi-
nám neprospělo, protože byly kopáním

1770

a hledáním poškozeny. Lid bez přikádky
opravil tesané kamenné. Mezi nynějšími
usedlíky se houževnatě udržuje tvrzeu;
zě dlabou v kostela byla prý vydlážděna
komůra rádku v Buchlovicích.

1778.

R. 1778 stal se farářem zdejším Pět. Reuter
do 24. března 1806.

1779.

Krabě Mořic Berchtold jmenoval v po-
sledním pořízení se 2. zář. 1779 (ověřeno
9. zář. 1779) svými dědici svoje bratry Leopolda
a Karla.

Farář Pět. Reuter dal ponejvíce na svoje
útraty opravit osvětimanský kostel a pe-
čoval o jeho úpravu i výzdobu. Dal místo
starých, chatrných čtyř oltářů pořídit na
sve útraty dva nové boční oltáře.

1780

R. 1780 byl osvětimanský kostel sv. Karla
konsekrován olomouckým biskupem
supraganeu Karlem v Rosenthálu.
Kostel je 17 sáhů dlouhý a 7 1/2 sáhů
široký. Věž je vysoká 20 sáhů.

1781

Doba císaře Josefa II., který 13. října 1781 vydal „Tolerační patent“, a 1. listopadu 1781 krusil nevolnictví, přinesla poddanému lidu, aspoň částečně duševního a hmotného uvolnění.

1784

Leopold hrabě Berchtold postoupil podíly, které dědil po matce i bratrovi, dne 1. října 1784 za 40 tisíc platých své tetě slečně Eleonore z Petřwaldů, která po vyrovnání ze 12. května 1787 převzala podíly ostatních majitelů (Krescencie provd. hrab. ze Stubenbergu, Karla hrab. Berchtolda, a Kajetána, provdané hraběnky ze Stommů) v hodnotě 432.865 platých.

1788

Dobře stará a zděná fara byla r. 1788 na útraty patrona a faráře Petra Jos. Reütera zvýšena na patrovou budovu; klenutý přízemek obsahuje 4 světnice s kuchyní a v patře jen 4 světnice. Ve dvoře byl byt kooperátorův a hospodářská stavení.

1790

Připomíná se Josef Starinovsky, rektor školy od září 1790 až do 2. dubna 1859, kdy zemřel. (Školní kron., str. 11)

1798

V poslední vůli z 11. května 1798

1798 (uveřejněné 17. června 1800) jmenovala slečna Eleonora z Petřvaldu dědicem majetku svého synovce lidumila Leopolda hraběte Berchtolda.

1790 R. 1790 bylo v Osvočimanech 128 domů a 586 obyvatel.

1802. O hmotné opatření lidu osvočimanských postarala se vrchnost teprve 4. ledna 1802. Tu farě náležel 15 jiter, a $5\frac{1}{4}$ jitra polí, $1\frac{3}{4}$ jitra, a 24 čtverečních sáhů luk, a zahrad, pak $26\frac{1}{4}$ jitra, a 10 čtverečních sáhů pastvin.

1805. Bitva tří císařů u Slavkova.

1806. Farář Petr Reuter zemřel 24. března 1806. Téhož roku stal se farářem v Osvočimanech Tomáš Něnička 14. června 1806. V letech 1806-1807 trpěl kraj jelní válkou, napoleonskými, nedostatky, drahotou, a nemocemi.

1809 Leopold hrabě Berchtold, lidumil, zemřel dne 26. čerence 1809. Majetek převzala vdova Marie Johanna, roz. hraběnka Magnisová.

1810.

R. 1810 stáhla rakouská vláda všechno zlaté a stříbrné náčiní bohoslužebné z kostelů, aby se odpramohlo všeobecné nouze a ostatním neblahým důsledkům válečným. Štveřtinianský kostel odvedl tehdy statku rakouskému jedno ciborium, jeden kalich, jeden kříž a jeden paci-fikal, vše ze stříbra. Vláda nedosáhla však očekávaného výsledku, neboť hodnota peněz stále klesala a dražota vzrůstala. Tak na př. v roku 1810 míra pšenice stála v Kyjově 80 zlatých.

1811.

Dne 20. února 1811 snížena patkem císařským původní hodnota peněz na 1/5, takže mnoho lidí bylo ožebračeno. Nedosáhlo se však ani tím zlepšujícího účinku na úpravu státního dluhu, který důvějšími válkami nesmírně vzrostl.

1814.

V závěti z 11. dubna 1814 (uvěřitelné 15. dubna 1814) odkázala Marie Johanna hrab. Berchtoldová panství svým synům Likhmundovi a Antoninovi.

1820.

Dne 22. března 1820 zemřel farář Tomáš Štěňicka.

1825

P Í S E Ň O H R O Z N Ě P O V O D N Í
na panství buchlovském, velehradském i bzeneckém dne 12. a 13. června
L.P. 1825.

1. Ó křesťané! se ustrňte, poslyšte zpívání smutné, co já
vám budu zpívatí, musí vám srdce splakatí.

3. A sic roku tisícího osm sto pět a dvacátého, měsíce června
dvanáctého, i druhý den třináctého.

4. To v neděli po poledni, hrozná bouře z nenačání, hromobití,
krupobití, šlo všemu o zahynutí.

5. Zachytilo troje panství, Bzenec, Buchlov, Velehrady;
při horách všechny dědiny potopilo v okamžení.

6. Sedm hodin to trvalo, co se vždy z oblohy lilo, ustavičně
bez přestání, takže vypsat možné není.

7. Hrozná voda z nenačání, prudká, že celé stavení v té
prudkosti pryč sebrala, ničeho nešanovala.

8. Lidé se uchránit chtěli, však nikde místa neměli;
na půdy, na střechy ležli, mnozí život svůj pozbyli.

9. Neb tak zhloubi voda byla, všudy se okny lila,
osm střevíců i více, místy dosáhala k střeše.

10. Hrozně lamentýrování, truchlivý pláč a kvílení:
kterak rodiče své děti viděli po vodě plouti.

12. Malé děti na kolíbce nesla voda velmi prudce,
i nábytku všelikého, až tak srdce omdlívalo.

13. Hrozný zvuk, strach, bázeň velká, křik a řvaní od dobytka,
když se ve vodě topili, pomoci míti nemohli.

14. Jen dobytka rozličného, co jest nalezeno bylo v Tu-
pesích a ve Zlechově, utopilo se v té době.

15. Čtrnáct sto spočítají, utopilo se zajisté,
koně, volí, krávy, ovce i svinský dobytek ještě.

17. Lidu jest třicet šest sice nenalezli jsou nic více,
krom co voda pryč odnesla, jak od lidí zpráva došla.

22. Na druhý den opět bouře, kroupy, hromobití hrozná,
kde cokoli zachytilo, všecko se v nic obrátilo.

23. Vinice, roli, štěpnice, ozimní setí, ovoce,
všecko na hromadu stlouklo, dílem větším pryč odneslo.

24. Tupese, Zlechov, Boršice, Břestek, Buchlov, Stříbrnice,
Osvětimany, Bzenec, Vracov, vše dědiny až po Kyjov.

25. V domích jim všechno pobralo, na poli všechno potlouklo,
obilí, také ovoce; jak jim nemá plakat srdce?

-----oooooooo-----

Poznámka: Jméno obce Osvětimany ve sloce 24 je tištěno "Osvětimny"
asi k vůli rýmu. Sloky 2, 11, 16, 18-21, 26-32, vynechány jako bez-
významné. Vydavatel, tiskař, není znám, ale jistotně byla píseň tiš-
těna u známého Fr. Škarniela v Uh. Skalici.

V Selském archivu r. VI., z r. 1907, str. 118, otiskl Fr. Hrubý.

*Způsob podání mne p. Vítěslava Glosa, priv. redaktora listu
Thonet v Tolyčanech jsem předal p. J. Máčelovi k zanesení do
Peromky. B.B.*

1820 Dne 20. května 1820 udeřil blesk, do kotel-
viz str. 126. ni' věže, shodil střechu, a poškodil vachany
(r. 1931.) a okna.
a str. 129.

Vd 12. června 1820 byl farářem v Čtvě-
timauech Karel Omit, rozený ve Fulneku.

1823 Úroda pšenice a pšena. (Farška kron, str. 53)

1825 Dne 25. února 1825 odesl farář Omit
do Staré Vsi u Třebora, odkudž došel do
Čtvětiman, za faráře kněží Vavřinec Jngan,
narozený 10. srpna 1773 ve Vyškově.

12. a 13. června strašná bouře a krupobíží,
jakeho celé okolí nepamatovalo. Tehdy vznikla přílo.
1825

Dne 21. května 1826 vyrovnal se po smrti
dluhů Likhmund hrabě Berchtold se svým
bratrem, spoludědicem Antonínem, na polo-
vie.
1826

1828 V roce 1828 připomíná stará školní
kronika učitele Bernarda Pospíšila, od
r. 1828 až do 1832.

1831. R. 1831 zuřila u nás na podzim cholera.
Osvětimany zůstaly ušetřeny, ale přece dva
lidé zemřeli.

1834 Osvětimany mají 126 domů a 706 obyv.

1836 Zase řádila cholera, takže dle farské
kroniky, str. 111 zemřel v Hostějově každý
pátý a v Újezdci každý třináctý člověk.

1837. R. 1837 objevil pry' v bradnickém archivu
buchlovském farář osvětimauský Pavínek
Jugan rukopis domácí kroniky zaml.
leho probostství augustiniánského u
sv. Klimenta pod značkou C. 10. list. K. 17
z r. 1358 a opsal z tohoto rukopisu
začátek:

"Svatý Cyril a Methoděj založili kláš-
ter svatoklimentský. Mniši byli basiliani."

Doktor Řehoř Wolny, známý topogra-
fista, vypravil se přes Koryčany k hoře
sv. Klimenta a zášel i do Osvětiman.
Ve svém obsáhlém díle městopisném
díl IV. z r. 1838 str. 178 poznámka 113 zmi-
ňuje se o páteru Juganovi slovy: "Nynější
bodný farář osvětimauský páter Jugan,

horlivý přítel vlasteneckých dějin, a každé jiné vědy, upozornil mě na koupi sv. Klimenta.

1838 V r. 1838 měl Štěpán 126 domů a 706 obyvatel (335 mužů, 371 žen)

1837 R. 1837 žije u sv. Klimenta poustevník. K té příčině píše farář Jugan hraběnce, aby ho tam ponechala, že bude mít bezplatného hajného. (Farská kron. str. 29.)

1842. 1842 zastavila vrchnost farářů, deputátů pivo a dříví. (Farská kronika)

1845 R. 1845 zavedl farář Jugan v Štěpáně spolek strážníků (Farská kronika).

1848. 7. září 1848 byla rušena pobota přecí i jízdu. Tímto rokem nastává nová doba našemu lidu. Udělena konstituce.

Upravena škola, a dána na ni nová břidlicová střeška.

Téhož roku rušila zase cholera.

V noci z 1. na 2. province 1848 vloupali se zloději do kostela a ukradli všechny paramenty,

1848.

pak dva proslacené stříbrné kalichy (jeden z nich byl z r. 1589 a dle nápisu darován Martinem Hofmanem breuerckému kostelu, a taumimmu bratrstvu sv. Jana), jedno ciborium (1 funt a 2 loty těžké), jednu patěnu, a jeden malý reliquiář a starou číšku na oleje. Stříbrnou monstranci nechali, obávající se asi kostelních hlídaců.

1852

Vě faršské kronice je poznamenáno k r. 1852, vykup desátků v úhrmě sumě 513 zl. 65 kr. Tento desátek musel si farář před tím na poli sám vybírat a osadníci měli ho odvážeti do stodoly. (Faršská kron. str. 92) Ne seděním nejstaršího občana v obci, Ondřeje Pernice, (nar. v srpnu 1839) sídili často občané farářů tím, že desátkové snopy přiváželi na faru již částečně ohlepané.

1853.

Konečná úprava poměru mezi vrchností a bývalými poddanými byla provedena r. 1853 císařským patentem. Bývalí poddaní odvedli jednu pro včedy jakési, odškodné jednu pro včedy.

1854. R. 1854 byl založen blíž kostela nový hřbitov, protože starý hřbitov kolem kostela již nestačil.

1855. Rádila, cholera.

Farář Juguš snažil se, aby na hoří svat. Klimenta postaven byl zase kostelík. Naklonil se svému zámeru vřchlost, sbíral milodary od lidu, který k tomuto místu od pradávna putoval, rozmetavé kamení dal složit do hranic, jak je dodnes (1927) ještě viděti, a konal přípravy ku stavbě kostelíka. V tomto ruchu zastihla tohoto vynikajícího kněze smrt. Šel se obětí cholery dne 30. června 1855. Od toho roku byl zde farářem pater František Cerný.

1858. Připomíná se ve farním archivu opět cholera.

1859 V r. 1859 zemřel rektor Josef Stavínoský 2. dubna. Působil, dle staré kroniky, obecně školy od září 1790 až do dubna 1859, tedy téměř 69 let. Po něm nastoupil 15. května, t. j. nadučitel Jakub František Tichý, který založil kroniku obecně školy. Působil až do 15. července 1897. Tehdy byla již škola drobnější.

1864

Již před r. 1847 nutily vrchnosti své poddaue, aby za příznivějších dob zakládali zásoby obilní, z nichž by se jim v nouzi nebo v době neúrody dostalo podpory, aby je nemusely vychováti vrchnosti. Systematickým patentem ze 26. července 1848 se nařízení toto schválilo. Kde byly dávky peněžní čili berně. Nařízení toto zavedeno jako povinné patentem z 9. června 1858.

Kde bylo odváděno obilí, vznikly kontribučenské sýpky. Kde byly dávky čili berně neboli kontribuce peněžní, vznikly z přepłatků kontribučenské fondy.

Sýpky i fondy byly spravovány vrchnostenskými úřady až do r. 1850. Po r. 1848, kdy muselo poddausko, nastal pro kontribučenské fondy bezákonný stav a spravovaly je od r. 1850 berní úřady až do r. 1864, kdy dle zákona přešly do rukou podniků.

Vše, které náležely bývalému vrchnostenskému správnímu okrsku, spojily se zase v jedno a založily kontribučenské záložny. Dávěti manny náležely proto kontribučenské záložně v Buchlovicích.

1866.

V r. 1866 po válce s Pruskem jádila

opětue cholera, kdydle farní kroniky str. 111 zemřel v Kvěšimauech každý čtyřicátý.

1876

R. 1876 založena občanská záložna v Kvěšimauech. Prvním předsedou byl Antonín Těrník, učitel.

1872.

Od r. 1872 je v Kvěšimauech poštovní nářad.

1875

Od r. 1875 navštěvují kvěšimauskou školu děti ověšimauské a medlovské. Děvčice se odškoly (St. šk. knu, str. 9)

1877

R. 1877 dle staré školy kroniky odešel do výslužby farář František Černý do Meránu. Po něm se stal farářem Antonín Šimsek (1878-1894)

Dne 2. května 1877 započato se stavbou nynější školy. Dne 24. srpna téhož roku byl položen slavnostně základní kámen za přítomnosti okresního hejtmana Augusty, školního inspektora Františka Patanického, faráře Fr. Černého, mnoha učitelstva z Kvěšimau i okolí a velkého davu občanů.

Přičin k vystavění nové školy zavinilo částečně sesutí staré školy, které se ušlo 23. března 1876 na společnou třídu po třetí hodině odpolední, kdy se komírka, kterou si dal učitel Jakub Fichý svým vlastním nákladem r. 1860 postavit. Při tomto náhlém sesutí bylo zasypano i jeho dítě, asi rok starý syn, jménem Alfons.

Dítě sedělo v kolebce a nad ním na stěně růstaly dva trámy zapřené na pět a tak to dítě bylo zachráněno zákem Lukmundeem Řepou, dosud (1927) žijícím

1878. zednickým mistrem.

Podle této události vyšetřovací komise nařídila stavbu nové školní budovy. Jelikož kromě toho stará školní budova r. 1691 vystavěná pro tehdejších 274 žáků osvětimanských a medlovských nedostačovala, bylo přikročeno ke stavbě nové školy. Stavba trvala od 2. května 1877 do 20. října 1878.

1879

Stará školní kronika dále vypráví (na str. 1. a 68), „že pro mnoho chyb nebyla od staré komise přijata.“ Když se příštího roku na jaře tyto chyby popravily, byla dne 19. června 1879 škola za dobrou uznána.

8

1. září 1879.

Výučování v nové školní budově bylo započato 1. září 1879. Byla to již škola třídní. Školu staveb kyjovský stavitel Václav Paterna; stavba stála 10 tisíc pět set čtyřicet devět zlatých, kromě kamene a cihel. Celkový náklad byl přes 16 tisíc zlatých.

1880

Ze farní kroniky str. 29 dal borsický děkan Jan Studený postavit na příčeminách svatoklimentských dřevěnou kapličku.

1888

R. 1888 zemský konservátor doktor Waukeš prokoumal vykopávkami hru svatoklimentskou.

- 1889 3. 1889 byly počítány firmou Meusser v Novém
Píci nové varhany na kůru pdejiho hostela.
Stály 2000 zlatých. (Stará šk. kron. str. 68)
- 1890 29. června 1890 byl kraj postižen velkým kuprobilím.
Ze Osočinnan a Věsovice zůstaly ušetřeny.
- 1891 Zrušily se šestice. 1. května škola uzavřena. 7. 6. kuprobilí.
1894. Dne 19. září 1894 zemřel pdeji farář
Antonín Límek na cestě z lánu gleichen-
bergských ve Týrském Hradci. Pohřben jest
v Osočinnanech. (Stará šk. kron. str. 74)
1. prosince 1894 byla zřízena v Osočinnanech
četnická stanice; proum velitelem jejího byl
starší mistr Josef Pinkava.
1895. 1. 1895 stal se farářem v Osočinnanech
Josef Brázdil, který zemřel 13. května 1923.
- 1896 Dne 24. listopadu 1896 byl nadučitel
Jakub Tichý dán na vyřádaný odpoči-
nek. Vyučoval zde 38 let.
Téhož roku stavěna silnice k Tyrověnu.
- 1897 Dne 3. prosince 1897 stal se zde nadučitelem
František Mlčoch, který byl zde od roku
1882 a pensionován 1. prosince 1922.
- 1899 2. 1899 byly opraveny kostelní hodiny.
Dne 30. ledna 1899 zemřel při sexci
okr. školní rady Josef Tomandl, raněn
byl mrtvice.

1899 V měsíci červnu 1899 provedena dlažba ulice ke kostelu nákladem asi 330 zlatých (šk. kron., str. 91). Tehož roku zbudovány nové schody ke kostelu a na věž přivezena nová krytba. Dne 1. května 1899 založen v Lšvětimanech sbor dobrovolných hasičů. Prvním starostou sboru byl osvětimanský nadučitel František Mlčoch. Tehož roku zakoupena stříkačka i s výstrojí pro 30 mužů od fy. Imékal v Lčbách u Prostějova za cenu 1330 zl.

Postaveno hasičské skladiště v ceně 700 zl.

V r. 1899 přivezen nadučitelem Frant. Mlčochem zahrádka před školou nákladem vlastním, asi 100 zl. Místní školní rada přispěla k tomu také kaucelem v ceně 15 zl. (šk. kron. 93)

1900 1. ledna 1900 povoleno výnosem krajské školní rady ze 6. října 1898 č. 11.552 vyučovati ve třech skupinách ženským ručn. pracím. První učitelkou ž. ručn. prací byla Eugenie Šupalová.

V r. 1900 - 1902 stavěna obcí osvětimanskou silnice (Janův kron., ~~str. 92~~ letop. přehl.)

V r. 1900 mají Lšvětimany 177 domů a 1025 obyv., z toho 4 židy a 7 Němců. 2 cigáni.

1901

V měsíci listopadu řadila zde merrí školní-
mi ditkanii epidemická nemoc spalničky,
takže škola byla od 5. prosince 1901 do 13. ledna
1902 zavřena.

1902

Trojtřídní škola rozšířena počátkem šk. roku
1902-1903 (od 1. září 1902) na čtyřtřídní. Čtvrtá
učárna přístavena v radu části budovy k bytu
učitelského. Když byla škola rozšířena k trojtříd-
ní na trojtřídní, není možno skladatai kro-
niky zjistiti. Podarilo se zjistiti, že trojtříd-
ní škola byla otevřena počátkem školního roku 1879.
Téhož roku založena hasičská kuhrna.

1903

Hasičský sbor přestoupil z X. župy brunc-
ké, do XXXVIII. župy kyjovské.

1904

Dne 13. června započato vykopávkami na
hoře sv. Klimenta. Vykopávky řídil poštovní
oficiál Rob. Lechmánek. V lodigraumu bylo
nalezeno 7 lidských kostí. Byl jsem při kopání neko-
likrát přítomen. (J. Juraš.)

V pátek 28. října 1904 vyhořel Jakub Štupal,
č. 19 na Zábřahu.

1905.

V červnu 1905, řídil opět poštovní oficiál
 Lěchmánek vykopávky na hoře sv. Klimenta.
 Uvnitř apsidy v rohu po epistolní straně
 nalezena dne 15. června lidská kostra,
 položená rovnoběžně s oltářem nynější (1927)
 dřevěné kapličky. Kostra fotografována a
 o nález sepsán protokol dne 18. června a
 všem účastníkům podepsán. Kosta uložena
 do bedničky, která je uschována na ora-
 toři místního kostela, kde se až dodnes
 (1927) nachází. Lěchmánkem byla dokon-
 ce vyslovena domněnka, nelze-li na-
 lezenou kosteru pokládati za ostatky
 sv. Methoděje, který dle legendy pavoušské
 je pochován po epistolní straně, ~~ale~~ v
 chrámě P. Marie, a ne v chrámě sv. Kli-
 menta.

1906.

1906.

Vymalován malířem Frant. Kubičkem z
Mh. Hraditě zdejší kostel

1907

Dne 28. ledna 1907 uhořely Baltazaru Ladečovi
dvě děti, 5 letá Marie a 3 letý Larel (H. kron.)

V lednu, únoru, a březnu tohoto roku řádily
zase spalničky. Škola zavřena od 2. února do
11. března.

Dne 1. prosince 1907 vysočena škola medlovská za
přítomnosti správce okr. hejmanství Mierera a
okr. inspektora Blesíka. Řečníkem byl farář
Brázdil.

1908

Dne 1. ledna 1908 nově zřízená dvojtřídní
škola v Medlovicích otevřena a hned po
svatcích vánočních započat s vyučováním.

1908

V měsících čerenci, az srpnu pokryt
kostel cternicemi a provedena oprava jeho
nákladem 17 tisíc korun. (Ze školní kroniky, 146
~~školní kroniky a od školní knihovny 146~~)

Od 30. listopadu do 70. prosince byla
zařícena škola pro záškoláky.

1909

V měsíci květnu pořízen na škole hlesko-
soud nákladem 280 korun.

V měsíci listopadu 1909 rozděleno past-
vsko obecní mezi 54 občany singularisty a tím
zrušena obecní pastva veřejná, ku které ponejvíce
školní děti byly používány, což ale staré
školní kroniky přispělo k lepšímu chování
zvěra a zlepšilo návštěvu školy.

- 1909 V téhož roku koupila městu občanská zlatna
za 38.000 K. dům č. 103, bývalou to palírnu, vzpomínkou
v urbáři z r. 1720 a tam, stála hostinec.
Z této budovy zřízena r. 1923 škola měštánská.
- 1912 ~~Téhož roku~~ ¹⁹¹² vyhořel mlynář Pěť Káplav.
(Dle hasičské kroniky.) Dle fardé kroniky r. 1909)
1910. Pro spalničky od 12. května do 15. června
opět škola uzavřena.
- Přehledu lidu, konaném 31. prosince 1910,
napočteno v Kvočimanech 1074 lidí
(z toho 9 Němců) a 199 domů.
- Hasičská knihovna čítá 122 svazků
- 1911 Vyhořel pivník Erbau.

1911

Dne 10. září knaín zůpu' spřed hasičský
v Lřvřtinauech.

Třřhoř roku čřta' hasičská knikova
150 svazků.

1912

Zalořena v ka'bořenském hostinci Národ-
ní Jednota.

Školu' dítky provedly sběrku pro paučěné
Jihoslovany, která' vynesla 59K.

Rok 1912 byl dle farské' kroniky velice,
deřřivý, mnoho obilí zkazěno, řěpa smaz-
la.

1913.

Provedena silnice k Přesovicím nákladem
situčního výboru okresu kyjovského (zemská
subvence 5.000 K, obec přiuvala 10.000 K).

Těhož roku postaven most a zřízena
cesta na Lábraně.

14. června 1913 byl silný mráz; promrzly
země a jeteliny.

Žně proveděny o 14 dní pro dostivé
počasí (Farská kron. str. 52)

1914

Dne 28. června 1914 zavražděn v Sarajevu arcivévoda František Ferdinand, d'Este, s jeho manželkou vévodkyní z Hohenburgu, oklavaným Princem.

Tento čin a zároveň napjatá situace politická dala vznik válce světové.

Dne 23. července 1914 podalo Rakousko Srbsku ultimatum, jehož požadavky byly čímslibi voleny tak, aby jich Srbsko přijmouti nemohlo.

26. července 1914 nařídilo Rakousko mobilisaci polovice armády.

Dne 29. července 1914 vyprovádělo Srbsku válku, která se rozšířila ráhy ve válku světovou, v níž stály na jedné straně centrální mocnosti (Německo, Rakousko) na druhé Dohoda (Anglie, Francie, a Rusko).

Válka trvala až do konce října 1918.

Při mobilisaci nastupovaly statisíce otců roků, jakož i synů, kteří brzy po

1914. nastoupení služby odesli velkou většinou na bojiště.

Spekulanti s potravinami a ostatními potřebami způsobovali enormní zdražení všech těchto potřeb lidu.

Žued s počátku války počala se vládní rakouská persekuce, při níž nevinní spisovatelé ruských proklamací byli uvězněni do žalářů a odsouzeni k smrti. Tak bylo zračeno a odsouzeno několik občanů kyjevských k smrti; jimž rozsudek byl změněn v mnoháletý žalář.

Hasičská knihovna čítá 205 svazků.

Dle hasičské kroniky jeví se hrozná následky odchodu mužů k činné službě vojenské, tak, že zůstávají doma jen starci, ženy a děti.

1945.

V měsíci února 1945 řádila v Člově-
timauech epidemie spála, které
podlehlo 6 dětí z I. a II. třídy zdejší
školy.

Poměrně učitelé byli ve službě vo-
jenské; bylo zavedeno vyučování polo-
denní.

Dospělí žákyně v ženských ručn.
pracích pletly z vlny teplé součástky
oděvu pro vojáky v poli.

18. března 1945 zemřel sebevraždou za-
sloužilý starosta města Kyjova P^z Leočejn
Joklik.

Po čas zů bylo deštivé počasí.

17. září 1945 zaričeno bylo min. vyučování
vyšší státní reálné gymnasium. (Farská 54)

Koncem července dostali na smrt odsou-
zení hyroští občané milost (Farská brn. 54)

1946.

Dne 3. května 1946 o 4. hod. odpoč. vypukl u pekaře Antonína Hrušáka požár, tím způsobem, že děti za nepřítomnosti mat. činy si udělaly na pídě oheň. Při tom zhořel i pětiletý hoch Antonín.

Dne 19. října 1946 zemřel předseda místní školní rady Matej Pandásek, který dle staré školní kroniky se o školu příkladně staral.

21. listopadu 1946 zemřel císař František Josef I., jeden z původců světové války. Po něm se stal císařem Karel I., poslední panující člen rodu Habsburků.

Nedostatek potravin měl za následek vydání lístků na chléb, tuky, cukr, maso a tabák.

1917

2. ledna 1917 hřmelo a blyškalo se. (F. k. 55)

Drahota v tomto roce byla již tak velká, že za 1 q ~~pl~~ ^{pl} pšeničky placeno až 230K, za 1 q pšeničky až 700K, 1l mléka 1K, 1l kyjovského piva 1.20K, 1l. plzeňského 1.40K. Boty stály až 210K, šůra sena 160K (starší k. 56)

Do hlavních právníků otevřeno opět reálné gymnasium v Kyjově.

1918

Obrazem všeobecné situace počátkem r. 1918 jsou válečná příkázání pro školní děti, v nichž se píše:

1. Budte šetliví a skromní,
2. šetřte proto všim, zvláště chleba a hlavy,
3. zachovávejte svědomitě bezmasé dny,
4. neodhazujte, co je jedlé,
5. uvarujte se škody v zahrádách a na polích,
6. šetřte obuv, šatstvo a prádla,
7. šetřte dřevo, uhlí a svícen,
8. hospodařte papírem, motouzem a j. předměty,
9. pomáhajte při pracích polních,
10. závoďte v lásce k vlasti.

Kšélijaké ústředny a hlavní sběrný ná-
bádají chyratelstvo, které má sdělávati
listnaté seno, vyřezává, že pytlácka je dobrou
přeuinou, nabádají ku sbírání listí ostu-
níku, maliníku a jahodníku pro výrobu
na čaj a ku sbírání ročních pecek ku
výrobě tuků.

K úřední potřebě celého sboru učitelského
dáno pro leden 1918 2 kg petroleje, s
podotknutím, že vyřizování školních
kačičností musí se děti pro neplatnost
zásof petroleje společně v budově škol.

Pro nedostatek topiva bylo uzavřeno
do února 1918 veliké množství škol.

Pro válečné účely ve školách sbírány
kovové předměty.

1918

Pro tři měsíce (červen, červenec a srpen 1918)
poukázáno pro správu školy 12 kg potravy.

V měsíci září bylo dáno za účelem
shlídně kopír školním dětkám každý týden
jeden den prázdnos.

Dne 16. září vypukl se dvoře huškovice
kem. požár, jímž zničeno 23 vagonů
různého občného pruí.

Od 12. října do 5. listopadu uzavře-
ny školy pro šířící se epidemii chřipky.

28.10.1918.

Dne 28. října 1918 prohlášena v Praze
samostatnost státu československého, do kter-
ého pojaty země Čechy, Morava, Slezsko,
Slovensko a Podkarpatská Rus po 592 léte
nadpláde rodu Habsburského a Němců.

Prvím prezidentem republiky stal
se osvoboditel národa a zakladatel
republiky Tomáš Garrigue Masaryk,
narodeny 7. března 1850 v Hodouřce
na Moravě.

Kronika tato dopísána ke dni 28. října 1918
dne 18. června 1927 učitelem, obecní školy
Josefem Máčelem, naroz. v Bohuslavicích m.ř.
14. října 1902. Vděkováváme jí za dalšímu vedení
spisováním mnoha darů. Uplatňuje ji před ohněm a křákov.

Zápisů bylo diktoval zakladatel obecní
kroniky Johanna Barák, řídící učitel.

18. 6. 1927
Johanna Barák, Joskačel,
řídící učitel učitel
Vykazují si autorské
právo. Johanna Barák,
říd. uč.

29. 3. 1928.

Em. Kasella,
odp. škol. inspektor.

Na návrh p. Johanna Baráka, říd. učitele
a na základě usnesení obecního zastupitelstva
ze dne 11. února 1928 uvolují se "Paučlův knihu"
dokončiti a dále v ní konati zápisy.

Josef Máčel,
učitel.

Dne 13. listopadu vyhlášena Národním
výborem v Praze prozatímní ústava republiky
československé.

Dne 14. listopadu v zahajovací schůzi byla
slavnostním prohlášením předsedy dr. Kamáče
dynastie habsbursko-lotrinská zbavena všech
práv na trůn český a vyhlášena republika.
Dr. T. G. Masaryk zvolen byl jednomyslně
presidentem.

1918.

Dne 21. prosince přijel prezident T. G. Masaryk do Prahy, vítán jako osvoboditel upřímným nadšením celého národa.

Morální stav společnosti utrpěl válkou v celém světě. Lhost k práci většinou poklesla, takže pracovní výkon se zmenšil pováklivě, sklon ke krádeži nebo podvodnému obohacení se rozmohl, vytěžnost, neodůvodněné stávky, štravé demagogické psaní tisku, podvracení autority úřední a státní - to vše jevílo se rozličným způsobem.

Dne 31. prosince čítá Národní jednotu 120 členů.

1919.

V lednu ohlasovalo Národní shromáždění osmihodinovou dobu pracovní.

Následky hrozné války jeví se v poměrech finančních a hospodářských. Drahota teprve po válce stoupá. Jeví se velké rozdíly mezi těmi, kteří za války a po válce zbohatli a těmi, kteří válkou byli ochuzeni a ožebračeni.

Zvýšení mzd, zkrácená doba pracovní zdrazily práci i zboží. Toho právě přichází do oběhu mnoho papírových peněz, a tím klesá jejich kupní síla. (Zlato a stříbro smíchlo z oběhu.)

V březnu obklopeny byly bankovky, nacházející se v oběhu, a tím vlastně odděleny byly peníze české od rakouských.

1919.

24. března upadl pod kola prauského povozu hruškooského 14. letý řák Karel Budík a byl okamžitě usmrčen, jelikož kolo přešlo mu přes hlavu. Matka jeho oplakává nejen na vojně padlého manžela, nýbrž i tohoto nadějněho synka, který jí v chudobě pomáhal již vyživovati dva mladší bratry a sestřičku.

Dne 12. dubna odesláno bylo "Českému srdci" v Brně 20.50 g bramborů, které sebrány byly jako dary místních občanů.

1919.

V květnu vydán zákon o pozemkové reformě; jin stanoveno, že všechny velkostatky jsou zabaveny státu.

Den 28. říjen oslaven byl důstojným zpusobem všemi obcemi.

1920.

Den 1. května odpoledne konána byla slavnost, při níž zasazeny byly lípy probohy.

28. na 9. června přišla velká povodeň. Voda se vylila přes břehy a proudila ulicí. Zpusobila mnoho škod na poli, na lukách, ba i některé budovy byly poškozeny.

1920

V dubnu vykouány byly prvé polly do
národního shromáždění.

29. února vydána „Ústava československé
republiky.“

7. března oslaveny důstojně 70. leté narozeniny
prvního presidenta a Vůdce národa našeho
T. G. Masaryka.

18. dubna vznikl požár v pauskové stodole na
Věmčí. Velikou škodu utrpěl hajný Josef Skruha,
kterému shořela veškerá píce, 2 repři a půlné
hospodářské nářadí. Ohně byl asi úmyslně založen.

Z 30. dubna na 1. května vloupali se kloděři
do sakristie zdejšího kostela a uloupili
3 kalichy v ceně asi 2000 Kč.

6. července večer, po ukončení slavnosti na
paměť mistra Jana Husa, zastřelil mladík
Antonín Šmídík četnického závodčího
Františka Kašparovského vojenské karabiny
- těchto bylo po válce mezi občany velmi dosti-
když tento chtěl pušku zabavit. Snad vyšel, soud-
ný tento vystřel náhodou.

Hoch po činu utékl a dopaden byl teprve

1920

po 12 dnech, byr odevzdán soudu. Avšak již 19. srpna pokusil se o útěk z trestnice v Městeckém Hradišti, při čemž zlomil si nohu, paři a utrpěl vnější zranění, seskočil z relké výše na dlažbu. Na podzim r. 1929 zemřel na tuberkulózu.

Dne 5. září konána slavnost odhalení pomníku padlých vojáků z první světové války. Pomník postaven za obnos 8.750,- Kč.

Leuire riskány dobrovolnými dary a vytečky zábav; zdejší někteří občané, dlučí t. č. v Americe, poslali na postavení tohoto pomníku celkem 3785.40 Kč.

Jména padlých zdejších vojáků z první světové války:

Bariš František 1894-1916	Polák František 1894-1917
Budík František 1882-1915	Ryll Petr 1896-1917
Blaha Tomáš 1880-1917	Rypal Jan 1890-1918
Brčina Bernard 1892-1916	Souček Sylvestr 1897-1917
Daniel Leopold 1895-1916	Urbánek Josef 1894-1916
Dolžilek Antonín 1882-1917	
Hofr Emanuel 1896-1916	
Hlaváč František 1878-1915	
Jáchymek Čestmír 1895-1915	
Jurkovský Josef 1893-1916	
Košir Robert 1890-1917	
Kocárek Jan 1896-1915	
Kocárek Josef 1894-1915	
Krmenec Glázej 1885-1916	
Kristof Jan 1880-1917	
Kaplava Cyril 1893-1916	
Palán František 1877-1914	
Pecírka Jan 1884-1916	

1920

Dne 27. prosince zemřel místní kooperátor P. Matouš Urbančík, horlivý kněz a přítel lidu. Byl dne 30. prosince slavnostně na místním hřbitově za ohromné účasti všeho občanstva pochován.

Dne 1. září 1920 ustanovena při roděšské obecní škole st. učitelka Aneta Komárková, naroz. v Lukově u Mor. Jinděovic.

Dnem 1. prosince ustanoven byl za-
stípním říd. učitelem p. Vojtěch Medek,
místo říd. uč. Fr. Mlčocha, který má
zdravotní dovolenou.

Oprava: p. uč. Vojtěch Medek z Dubu na Flauě
ustanoven byl od 1. prosince 1920 učitelem a
teprve 1. září 1921 zař. říd. učitelem.

1921

Dne 15., 16. a 19. února provedeno bylo sčítání lidu. Komisařem pro sčítání ustanoven byl říd. učitel František Mlčoch. Napočítáno bylo 1059 obyvatel, a to 1056 ob. národnosti české, 3 ob. nár. německé. Vydáleno za vydělkem bylo přes 30 ob.; celkový počet obyvatelstva v Lšvětimauech odhaduje se tedy na 1100 duší.

Dne 3. dubna založena tělocvičská jednota „Lokol.“ Spolková místnost je v hostinci „Občanské záložny.“ První schůze byla hojně navštěvována nejen občany místními, ale i z okolí. Měli většinou občanstvo jevil se velký zájem, takže do konce roku přihlášeno je 75 členů a to mužů žen.

Při volbě funkcionářů zvolen byl starostou starosta obce katouš Křmevec, místostarostou Fabián Čímek, vzdělavatelem Frant. Barabáš, říd. učitel z Medlovic, a náčelníkem Josef Jandásek. Ve spolku pracuje horlivě místní učitelstvo.

Návštěva školy na počátku školního roku 21/22 byla špatná, takže, dle školní kroniky, musel zat. správce školy Vojtěch Medek vykázat za měsíc září 46 rodin dětí. Toto zanedbání

1921

způsobilo mezi učenými velkou nelibost, takže učitelstvem bylo vyhrožováno, neboť bylo to něco nerovného, nebyvalého po letech minulých. Navštěva školy se však značně zlepšila.

Úroda tohoto roku byla velmi pěkná, avšak ceny za hospodářské produkty vysoké. Lauovalo neobvyčejně vedro. Neobvyčejně zarodilo též ovocné stromy.

28. říjen oslaven byl důstojně všemi místními korporacemi.

Dne 9. října navštívil náš první prezident T. G. Masaryk Brěclav. Slavnosti se zúčastnili i někteří místní občané.

1922.

Dne 9. dubna sehraua byla školními dětmi
pohádka „Tajemný dub“ ve prospěch školních
potřeb chudých žáků.

1922

Dne 2. července konán byl v Květinanech
župní hasičský sjezd za účasti okolních hasič-
ských sborů.

Dnem 1. září ustanoven byl zat. říd. učitelem
p. Bohumír Barák, učitel ob. chláp. školy v Kyjově.

1922

Dne 1. listopadu otevřena byla první a druhá třída nově založené měšťanské školy. Ředitelem školy ustanoven zde Josef Bílek, odb. učitel měšťanské školy dívčí v Týlově. Prvními učiteli ustanoveni: Vojtěch Medek, kat. učitel, obecné školy zdejší, Jan Sedláček, ^{zat.} učitel ob. školy v Medlovicích, 1. Josef Brárdil, děkan zde, učitel římsko-kat. náboženství a Jana Pořtorková, uč. českých ručních prací obecné školy zdejší.

Od 1. prosince 1922 byl pensionován z moci předsedy z příčin zdravotních, def. říd. učitel Frant. Mlčoch. Témuž bylo vysloveno uznání za úspěšné a dlouholeté působení okresním škol. výborem.
(Lk. kr. st. 29.)

1923

Včel 1. května 1923 stal se definit. říd. učitelem p. Bohumír Barák.

Dne 11. dubna vypukl kolem 11. hod. dopol. v lese „Nad Láuným“ lesní požár, který se podařilo uhasiti teprve kolem třetí hodiny odp.. Škoda obnáší asi 20.000 Kč.

Dne 13. května zemřela v Lánech paní Charley G. Masaryková, choť prvního presidenta českoslov. republiky. Pohřben a jest tamtéž.

Téhož dne zemřel zdejší děkan pan Josef Brázdil, který působil zde, s počátku jeho farář, od r. 1895. Pohřben byl za velké účasti občanstva, jak zdejšího, tak z dalekého okolí.

Dne 1. června po 13. hod. přivalila se náhlá bouře s krupobitím, která způsobila značné škody na polních plodinách i ovoci. Pojistěm nebyl nikdo. Rýž sypala 5 až 10 kg z mandelu, jiné obilniny prodřivly. (Hasičská kron.)

1923.

Po prázdninách dne 1. září otevřena byla III. třída měšťanské zdejší školy.

Dnem 1. října stal se farářem v Lbětima-
nech P. Antonín Kučera, který zde byl před
tím, až do r. 1912 kaplanem.

28. říjen oslaven byl důstojně. Dopoledne
pořádán byl průvod vesnicí za účasti
všeho občanstva, večer pořádána v hostinci
p. H. Hány hudebně-pěvecká akademie za
vedení říd. učitele obecné školy Johanna Jaráka.

Podzimek suchý, lidé touží po dešti, by
mohli síti.

Zivnostenská
škola.

1. prosince otevřena první třída všeobecné
živnostenské školy pokračovací. Vyučuje se
v místnostech budovy obecné školy.

Správceem jmenování školy je ředitel
měšťanské školy Josef Bílek.

Dne 16. března konaly se ve II. tř. měst. školy
obecní volby. Podáno bylo celkem 6 kandidát-
ních listin.

Výsledek voleb byl tento:

strana rolnická obdržela 3 mandáty,
strana lidová obdržela 6 mandátů,
strana komunistická obdržela 3 mandáty,
strana domkářů obdržela 1 mandát,
strana živnostenská obdržela 3 mandáty,
strana státních zaměstnanců obdržela 2 mandáty.

Žádný po volbách podán byl rekurs stranou
domkářů a rolníků, který však byl zamítnut.

Starostou obce zvolen byl Eduard Černoš
ze strany lidové.

Jména ostatních členů obecního zastupitelstva:
Stěpán Paučochář, Jar. Šimůčka, Cyril Palán,
Theofil Prožil a Frant. Jirina za čl. stranu lidovou,
Matouš Kremenec, Jan Vítal, Ant. Šabáček za stranu

1924.

rolníků, Vinc. Vondra, Josef Jandásek, Lad. Glecha, za stranu živnostenskou, Frant. Cvek, Štěpán Rusáček, Sylb. Níkl a za stranu dělnicko-domkářskou, Petr Náplava a za stranu čsl. živn. děln. domkářskou a Josef Glek, Matěj Větrný za volební skupinu zaměstnanců.

Dne 20. května o půl čtvrté hodiny ráno vypukl požár v domě Františka Cveka a Marie Pečirkové. Pošková střecha zhořela ve chvíli. Hasičským sborům, osvětimanskému a medlovskému podařilo se oheň lokalizovat, což bylo podporováno bezvětrím. Škoda je jen částečně kryta pojištěním. Příčina požáru není známa.

Dne 3. července kolem 3. hod. ráno vypukl požár u rolníka Cyrila Palána. Příčina požáru není známa. Škoda je kryta pojištěním.

Dne 28. července udaly se dva těžké úrazy. Methoděj Tichý při lámání kamene v lom u „Pěti židel“ si při sesutí horní vrstvy hlíny zlámal nohu a čeledín z fary Antonín Várák byl přejat při svažení obilí vozem plně naloženým přes prsa. Obě případy nastaly z neopatrnosti zmíněných. (Kotlík kronika)

Lékař Rudolf Lahlík se oběsil.

Od 1. října vede správu živnostenské pokr. školy říd. uč. obecní školy Gohumír Barák.

28. října oslavu důstojně.

1924.

Váhanové puškaly, které byly za války zrekvírovány k účelům válečným, nahrazeny letos puškalamizinkovými za 3.500-Kč pořízenými. Jakost a zvuk těchto daleko se nelyší od jich.

Dne 12. října založen Spolek divadelních ochotníků. (Řádný člen N. M. D. O. č. 1. v Praze.) Spolková místnost je v hostinci p. H. Flávy.

1925

Dne 7. března dožil se pan prezident čsl. republiky T. G. Masaryk 75 let. V poledne pořádán byl průvod vesnicí, který skončil proslovem pisatele této kroniky a zapěním národní hymny občanů u pomníku padlých.

Krátké vlasy
žen.

V tomto roce se začíná u žen jevit móda ostrihaných vlasů; tento náves se nazývá „Mikado“. V hostincích při tanečních zábavách se ozývá hrubě nepěkná píseň, lépe řečeno oddělováčka: „Mikado měla, vdával se chtěla s ostatním tekem nešťastným. Ženám však tento náves velmi sluší. Podle proroctví královny Micháldy z Taby (malá brožura, vydána nákladem Aut. Práky Brno 1933) str. 40: Ženské osoby budou mít nosit mžke sály a všelijaké kule na hlavách, v dalších časech budou mít vlasy až do koka ostrihané (což domci nemí) anebo plyně nakroužlinkované mít budou. (Vpsal 9.5.1946 B. Borák)

1926.

Dne 16. února počal jediti autobus p. Stanislava Začala, rodáka z Hane, na trati Osvětimany - Ješov - Kyjov. Autobus jediti na objednání.

Dne 8 března zahájena periodická auto-doprava na trati Osvětimany - Kyjov, místním rodákem Františkem Paučochářem.

Lau Stanislav Začal jediti dále, avšak přes Věsovice do Kyjova; má koncesovanou linku Osvět. - Kyjov.

Používání autobusů se mezi občanstvem rychle ujímá. Jest to první pravidelné spojení Osvětiman s kyjovským nádražím. R. 1904 jednalo se zde o přívěs dráhy železniční z Koryčan do Uh. Hradiště, k čemuž nedošlo.

1926. :

Rídící učitel Bohumír Barák vzdal se správ.
covství na všeob. zřizovst. škole pokračovací.
Od 1. října jest správcem zmíněné školy
p. učitel Jan Čedláček.

Den 28. října oslaven byl důstojně.

Tento rok započal deštivým jarem. Též
léto bylo velmi deštivé. V důsledku toho
byly žně opožděny o 14 dní. Mnoha prosa
byla horší než jiná léta. Obilí sežaté
porostlo špatně vysychalo a málo syjalo.
Stromy ovocné odkvetly v dešti, proto
ovoce jak jadernatého tak i peckovitého
bylo málo.

V měsíci listopadu a prosinci řádily
mezi školními dětmi spalničky.

1927.

V měsíci únoru a březnu řádila mezi dělní a občanstvem chřipka. Epidemie nevyžádala si řádných obětí.

Dne 27. května konala se v národním shromáždění volba presidenta republiky. Zvolen po třetí prezidentem její rakladatel Tomáš Garrigue Masaryk.

Volba uspokojila velkou většinu národa. Tato volbě předcházely, bohužel, nemístné útoky proti osobě pana presidenta v některých denních listech, ale zůstaly, bohudík, jen hluchou a málovýznamnou demonstrací. (Školu kronika)

Počasí letošního jara bylo studené. Mraz uškodil velmi kvetoucímu stromoví.

Dne 27. června kolem 9 hod. večerní vypukl požár u rolníka Cyrila Palána, č. 82. Zhořela střecha obytného stavení. Škoda se odhaduje na 10.000 Kč a je kryta pojištěním. Dle úsudku občanů, byl prý požár založen úmyslně.

Vd 1. července jest dopravována pošta do Brencce a zpět dvakrát denně.

Úroce se letošního roku vůbec neurodilo.

1927.

Na podzim započato bylo regulování říčky
Hruškovského potoku.

1928.

Dne 5. ledna 1928 vyhořela polníku Štěpánu
Paučochářovi ve večerních hodinách
slova. Ohněn byl založen, zhasť nevyprávěn.

Frant.

1928

Dne 27. března vypukl požár u ~~And.~~ Ryby. Zhořelo obytné stavení a kůlna. Požár byl brzy uhasen. Škoda odhaduje se na 15.000 Kč.

Dne 12. dubna vypukl požár u rolníka Ljvíla Palána. Zhořel stoh slámy, kterou před nedávnem koupil. Požár byl pravděpodobně založen. Jest zajímavé, že každý požár vypukne kolem 8. neb 9. hod. večerní a k tomu rolník L. Palán v posledních letech vyhořel již čtyřikrát. Jest tedy jisto, že je v Osvětimanech člověk, který požáry umyšleně zakládá.

Dne 3. dubna počal jezdit autobus Lut. Náplav z Osvětiman přes Věsovice, Jexov a Lězavice do Brunce.

Dne 27. dubna zahájena autodoprava na trati Hřibec - Osvětimany - Jexov a zpět Ludv. Dubuškem.

V měsíci květnu byla udělána kolem pomníku padlých za války zahrádka. Zakládán krásně zřídil postmistr pan Frant. Kaňovský.

Dne 26. května a 3. června sehraha byla školními dětmi pohádka „Krákonoš“. Učin. koralizáři a záčky obecní školy.

1928

Dne 3. června provedeny byly volby do
obecního zastupitelstva.

Podáno bylo 8 kandidátních listin:

Výsledek voleb byl následující:

1. Republ. strana remešl. a malor. lidu a domovní - 5 mandátů,
2. Československá strana lidová - 5 mandátů,
3. Komunistická strana českosl. - 3 mandáty,
4. Samostatní nepolitické živnostníci - 1 mandát,
5. Živ. - obch. strana středořadová a malor. živ. - 2 mandáty,
6. Strana domkářská - 1 mandát,
7. Nepolitická skupina - 0
8. Místní živnostníci a řemeslníci - 1 mandát.

Starostou obce zvolen byl 24. června Cyril Levčík,
rokuík č. 59 z republ. strany remešlenské.

Jména ostatních členů obecního zastupitelstva:

Josef Mikšis, Jan Vítal, Arolína Ček, Jit. Špalek (kand. č. 1),
Ed. Černoš, Cyr. Palán, Alf. Šimůčka, Stěp. Paučochář,
Frant. Pírčina (kand. č. 2), Jos. Rajtěk, Jos. Hubiček, Ant. Husník (k. č. 3),
Leo Holý (kand. č. 4), Petr Káplava, Jos. Jandásek (kand. č. 5),
Frant. Kočárek (kand. č. 6), Vilém Vítal (kand. č. 8).

Dne 9. června František Paučochář, majitel
autodopravy, více se z Uh. Hradiště na
motocyklu, dostal se na kluzké silnici u
Zlechova do „smyku“ a při pádu zlomil
si na dvou místech levou klíční kost a
poranil se na hlavě. Byl ihned odvezen
buchlovickým autobusem do zemske
nemocnice v Uh. Hradišti. Po 14 dnech
byl dán do domácího ošetřování.

Letošní jaro bylo velmi chladné a
deštivé.

1928.

Od 10. července velká vedra. Dne 15. července ukazoval teploměr 37° - 39° ve stínu a kolem 60° na slunci. Uspíšují se jimi žně, které pro chladné a deštivé počasí jarní značně byly opožděny.

Teploty, jež u nás a na celé Moravě byly zaznamenány, jsou průměrnými teplotami nejhorčejších míst na světě. (Časa Biokra v sv. Alice, kde panua v době největších veder dostupují teploty 75° Celsia.)

8/10. 28. Lm. Červenka,
odv. škol. inspektor.

28. říjen

28. říjen, 10 leté výročí naší republiky oslaveno bylo způsobem důstojným. Téměř všichni občané shromáždili se u měšťánské školy, přivodeni šli vesnici s hudbou k pomníku padlých, kde vysvětlili význam dne p. učitelé Viktor Macěk a Josef Macěl.

V měsíci listopadu započato s otvíráním pramenů pro vodovod města Kyjova.

Dne 2. prosince provedeny byly volby do okresního a zemského zastupitelstva.

Volby.

Výsledek voleb v naší obci do
okresního zastupitelstva byl tento:

Čsl. strana komunistická	obdržela 86 hl.
Čsl. nář. demokracie	" 11 "

Republik. strana zeměd. a malorol. lidu	136 hlasů	1928.
Čsl. strana lidová	48 "	
Čsl. domkářsko-zemědělská	3 "	
Čsl. nár. socialistická	23 "	
Čsl. sociálně demokratická	36 "	
Sdružení katol. zeměd. a domkářů	5 "	
Čsl. žion.-obch. strana středostavovská	114 "	

Výsledek voleb do zemského zastupitel. byl:

Deutschen christlichsozialen	8 hlasů
Sdružení katol. zemědělců	13 "
Čsl. národní demokracie	16 "
Deutschen Gewerbepartei	2 "
Čsl. sociální demokracie	37 "
Deutschen Arbeits und Wirtschafts...	2 "
Čsl. strana republikánská	144 "
Čsl. strana komunistická	84 "
Čsl. strana lidová	59 "
Čsl. žirnostensko-obchodní strana	65 "
Čsl. nár. socialisté	27 "
Deutschen national socialistischen	1 "
Deutschen Volksverbandes...	3 "

Hlasy německým stranám odevzdali
pravděpodobně negramotní cikáni.

Členem okresního zastupitelstva je
třetí zdejší občan p. Josef Jandásek, obchod-
ník.

25./3. 30.

Em. Havelka
okr. volební inspektor.

1929.

-35d.

Letošní zima byla velmi krutá, taková, jaké občané vůbec nepamatují. Zaznamenaná byla až -35° zimny. Sněhové závěje ztěžovaly, ba zastavovaly dopravu v celé republice. Velké množství vlaků bylo zastaveno pro nedostatek uhlí. Autobusy téměř po 14 dní z Kvěčliman nevyžáděly pro velké závěje. Občané dobrovolně, zdarma vyharují sníh až k Jerovu, Věsovicím a Medlovicím. Práce jejich však je márná, poněvadž druhého dne jsou závěje ještě větší.

Vysoká zvěř přichází k hospodářským stavením. Mnoho mladých ovocných stromků je zajíci zničeno.

Termometr ještě ku konci února ukazuje přes 30° zimny.

Zdejší občan Cyril Bojanovský, (šlepy) na cestě ze Zádovic do Jerova sešel s cesty a zmrzl. Nalezen byl ležící při táhnutí sněhu.

Chřipka.

V únoru vypukla u nás chřipková epidemie, zvláště mezi dětmi. Proto byla ^{ob.} škola od 11. do 17. února zavřena. Nevyžádala si žádných obětí.

Pro velké mrazy a nedostatek topiva byly obě školy od 17. do 28. února zavřeny.

Ještě počátkem dubna jsou na poli spousty sněhu. Ká jarní práce není ještě ani promyšlená. Nejhorší je na tom dělnictvo, neboť je finančně úplně vyčerpáno. Jarní léta již již dávno ve světě.

Jaro jest dosti chladné, a deštivé. Listí
ovocných stromů jest po odkvětu úplně ořá-
no housenkami. Naděje na ovoce není téměř
žádná.

Jaro

Dne 14. července vypukl požár u p. Jana
Bariše. Byl zalosčen o 10. hodinu večerní, prave.
podobně úmyslně. Na půdě bylo 18 kopek
sena. Škoda jest kryta jen nepatrně po-
jištěním.

Požár

Již od jara jest zaměstnáním mnoho
zdejších lidí při stavbě vodovodu (ky-
jovského), takže nemusí hledati práci jinde.

Dne postupují pomalu, neboť po-
časí počátkem srpna jest deštivé a
chladné. Téměř celý červen, červenec a sr-
pen stádají se dny velmi horké s chlad-
nými. Vymlát obilí postupuje rychle, neboť
téměř všichni používají mlátiček s
benzinovým pohonem.

Dne

Podzim je teplý a suchý; následkem
toho je řepa špatná a bramborů málo.

Podzim.

Levy hospodářských plodin:

Levy plodin.

Žito 160 Kč, ječmen 130 Kč, ryž 130 Kč, oves 130 Kč,
brambory 35 Kč za 100 kg.

1929

Dne 28. září byla všemi instituce-
mi oslavena důstojným způsobem
tisíciletá památka mučednické
smrti knížete Václava Svatého.

Oslavy

Fratovúclavské

1929.
Volby.

Dne 27. října vykonány byly volby do
Várodního shromáždění.

Výsledek voleb v naší obci byl tento:

	Posl. sněm.	Senát.
1. Deutsche Wahlgemeinschaft	3 hl.	3 hlasů
2. Čsl. strana nář. socialistická	8 "	9 "
3. Čsl. soc. demokr. strana dělnická	62 "	52 "
4. Čsl. národní demokracie	2 "	0 "
5. Čsl. strana lidová	76 "	71 "
6. Republ. strana zeměděl. a malorol.	131 "	113 "
7. Čsl. živnost. obch. středost.	106 "	79 "
8. Hlinkova slovenská str. lidová	6 "	7 "
9. Strana komunistická	111 "	98 "
10. Deutsche Nationalsozialisten	0 "	1 "

28. říjen.

28. říjen oslaven byl, jako každoročně
způsobem důstojným. Konán byl slavnostní
přívod k pomníku padlých, kde
vysvětlil význam dne pan odb. uš. F. Raček.
Školní děti předvedly básně a zapěly sbory.

Požár.

V noci dne 25. listopadu vypukl
nevysvětlitelným způsobem požár
v garáži p. Frant. Paučocháře, majit.
autodopravy, jenž úplně zničil 3 velké
autobusy a osobní kryté auto. Způsobem
na škodu činí 180.000 Kč. a je kryta pojištěním.

Bouře.

12. prosince v 6. hod. večer snesla se nad
naš kraj velká bouře, prorážena blesky a
hřměním. Trvala asi půl hodiny.

Zima byla velmi mírná. Sněhu v lednu a únoru téměř nebylo. 1930.

Počátkem března se již na polích seje.

Den 7. března, den sl. narozenin našeho dražšího pana presidenta, byl svátkem. Již 6. března večer konala se v hostinci p. Husila (Grecmanna) přednáška o životě a práci prezidentů. 7. března dopoledne obecni zastupitelstvo mělo slavnostní schůzi. Odpoledne uspořádán průvod vesnicí s hudbou. U pomníku padlých promluvil o významu dne pan učitel Pláček; zazpívaly sbory a předneseny básně žáků a žákyně škol obecních a měštánských. V neděli 9. března pořádána Pokolem zpěvní a hudební akademie. Celkové, den 7. března oslaven byl důstojně, průměrně místním poměrem.

Emanuel Krojzl, jenž převzal autodopravu po Trut. Paucochářovi na trati Osvětimany - Kyjov, snížil jízdné z Osvětiman do Kyjova ze 4.50 Kč na 3.50 Kč. Snížení nastalo 20. května.

Téměř celý měsíc květen a červen nepršelo. Na polích je sucho, obilí koncem června začíná již žloutnout. Počasí v květnu a červnu

Žně započaly kolem 20. července. jsou však zdržovány častými dešti. Obilí, Žně.

1930

vzhledem k suchu v jarních měsících, dosti vydatně sypalo.

Počasí v září a počátku října velmi deštivé.

Zářek.

V září a říjnu vyskytlo se u plodů mnoho případů zářku.

Úroda vlna.

Úroda vlna v okolí byla velmi velká, avšak počasí v době dorrávání hroznů způsobilo, že hrozny počaly hnit, takže se nemohly nechati dorráti. U Znojma a Mikulova prodáván 1 kg à 120 Kč. Hrozny újezdské placcy: červené 3.-Kč, bílé 3.50 Kč za 1 kg.

Ovoce.

Ovoce, jak peřovitého tak jádernatého bylo nemnoho. Švestky placcy byly 2.50-3.-Kč za 1 kg, jablka a hrušky 3.50 Kč za 1 kg.

Pout, která se každoročně koná na hoře sv. Klimenta na den svátku sv. Václava, se letošního roku, pro špatné počasí, nekonala.

Elektrisace.

Poslední dobou počíná se povíť zájem o elektrisaci naší obce. V měsíci srpnu byly uspořádány v tomto směru dvě propagační přednášky. Výsledek těchto však nebyl žádný, poněvadž jen malá část občanstva přistoupila k pod.

1930.

125.

minkám kladeným ku řízení.

V měsíci září jest v republice na 80 tisíc nezaměstnaných, kteří pobírají státní podporu nezaměstnanosti.

28. říjen byl deštivý! Oblaky konaly se pouze ve školách se školními dětmi. 28. říjen

Podzim byl velmi deštivý, že ani braubory a řepa nemohly být včas sklizeny. Úroda brauborů velmi značná, mnoho však hnilé.

Ještě v prosinci téměř každý den prší.

Koncem listopadu podle zpráv je již v republice 155 tisíc nezaměstnaných.

Před vánočními jví se značný pokles cen ve všem.

Z 1. na 2. prosince provedeno sčítání lidu v celé čsl. republice. Lidu.

V Obřetimanech napočteno bylo 1149 duší. Z nich 1147 národnosti české, 1 nar. slovenské a 1 národnosti německé.

Náboženské vyznání: Římsko-kat. 1099, vyznání českoslov. 10, českobratrské církve ev. 3, bez vyznání 37.

Sčítání v Obřetimanech provedl Václav Medek, náč. měst. úř.

1930.

Lesy
hospodář-
ských plodin.

Lesy hospodářských plodin jsou tyto:
Žito 120, pš. 110, ječmen 100, oves 95,
brambory 15., cukrovka.

Parcelace
lesů.

Všichni lesy, náležející býv. hraběti
Berchtoldovi, byly již pozemkovým úřadem
zabrány. V přiděl jich najímá se okres,
město Týžov, obce, ba i jednotlivci.
Kvůli však dosud rozhodnuto, komu z
těchto budou přiděleny.

1931.
Zrušení
mýta v Uh.
Hradišti.

Dne 1. ledna bylo zrušeno v Uh. Hra-
dišti před moravským mostem poslední
mýto v Československu, jež udělil městu
mexi jinými výsadami král Matyáš Uherský,
když na čas ovládl kraj. Tyto výsady byly
potvrzeny i ostatními českými a habsbur-
skými panovníky a postupně rušovány,
až na nový rok bylo zrušeno poslední mýto,
jež bylo povoleno na vydrívání morav-
ského mostu, dřevě dřevěného, porcelánu kř-
lenného. Poslední dobou otáčka zrušení
mýta v okolních obcích natropila mno-
ho nepříjemností a rozrady. Konečně
dohodou mezi okresním úřadem a městskou
radou o převzetí městské silnice, bylo
toto mýto zrušeno. - Tedy i osvětlanosti,
kteří jezdí do Uh. Hradiště povozem,
mohou nyní volně projíždět.

Nastoupení
do služby uč.
p. Troncense

15. února 1931 nastoupil zde místo odborného učitele na
měšťanské škole pan učitel Troncense Konvičný, absolvent univer-
sity v Beně. Pokud je známo, první učitel s vysokým dokl. vzděláním

Zima byla letos velmi mírná. Teplem více přišlo nežli sněžilo. Na teploměru záznamováno nejvíce -18°C. Chladna však potrvala až do poloviny dubna, takže stromy rozvily se a rozkvetly až v měsíci květnu.

1931.
Počasí.

Zě je málo peněz mezi lidmi a více bídy proti letům minulým dokazuje to, že hostince byly během zimy téměř úplně prázdné. Vražlořně se mnohem více vy-
půjčuje než ukládá.

Financím
tiseň.

Narozeniny presidenta republiky osla-
veny pouze ve školách.

F. Věcen.

Statkář Frant. Philica založil letos ovocná
na jaře na svých pozemcích ovocnou
školku. Vysadil asi 450 tisíc pláňat
různého druhu ke šlechtění.

Ovocná
školka.

Sexuální dělnictvo, zvláště reduci, jsou
v měsíci květnu již ošichni za práci.

Dělníci.

První bouře spustila se nad krajem
5. května o 10. hod. večer.

První bouře.

13./5. 37.

Eu. Pavelský,

odborný v. Sol. inženýr,

Lesy v revíru osvětimanském, zabra-
ně pozemkovým úřadem, přiděleny by-
ly v měsíci červnu svazu obcí (24 obcí,
mezi nimi též Osvětimany). Cena ha = 2000 Kč.

Přidělení
lesů Lesní
mu družstvu.

1931.

Počátkem července odstěhoval se zdejší revírník František Blümenschein byt přeložen na rbyující paustvi buchtovské na Imradávku. Byl dobrým odborníkem a hodným člověkem; ze zdejších lidí nemůže si na něho nikdo stěžovati.

Počasí.

V květnu, červnu a počátkem července byla velká sucha a vedra, téměř nepršelo.

Oprava
kostelní
věže.

V půlci června započato bylo s opravou kostelní věže, již provádí stavitel Frant. Peprla z Uh. Hradiště a tesařské práce tesařský mistr Jan Obdržálek z Kapajdel.

V báni, již byla snáta 23. června, byla uložena skleněná trubka a v ní listina tohoto zvezení:

Milý a wděčný Potomcy!

My nawědomost wám činjime, zgakowj přjčiny tato Wěža spravowa na ataky tem swatý Křiž z rtubam nani postaweny gest, dne 9^{ho}. Oktobra mebrigma Roku 1820, ato syce stej přjčiny poněwadž, dne 23^{ho} Maje toho Roku tem swatý Křiž z r bānu od hroma dule sraženy byl, atolik škody udělál, že oprawenij tej Wěže 984 fl. anekolik Kreycanu w Mincych Listech kostowalo.

1931.

Dostali lidé tem čas saukčený byli
nebo při Osvětimanech ukrytých celých
posobě běžících Osm roku se rádiu
Wino neurodilo.

Při tyto Pač Osvětimauskey toho
roku se 2246 dušy wynacháelo,
jedna měřice Pěnice platila 2fr
westřibře, Rýž 1fr 36x, Ječmen 1fr,
Oves 39x Hrnud hovězího Masa 4x
2gr. 1 Mas Wina mladého 15x,
Piwa 4 kr, Hrnud Maska 18kr.

Nasě milostiwa Wchnost buch-
lowska byla toho roku dva pozu-
stali mladý Pán po keměleu
Pán Pán Hrabeti Leopoldu z Berch-
told a syce starsý mladý Hrabě
Pán Pán Sigmund Berchtold
a mladý Pán Pán Anton Hrabě
z Berchtold, gakžto vlastný Pán
Paustwy Buchlowa ažerawic pročes
toho Roku to Paustwy pod Admi-
nistraci stalo.

Toho roku byl Wlebný dvojcti-
hodný Pán Farář Osvětimauský
pán Karel Quit, Pán Wchný buchlow-
ský Pán Kagetau Hasske, Pán Logix-
ny Žerawicých Pán František
Strebel, arektor Osvětimausky
Josef Stawinowsky -

Osvětimanech dne 9^{ho} Rigna 1820

Karel Quit
farář.

1931.

Práci klempářskou prováděl klempářský mistr Staněk z Polešovic. Krytina z 0.5 mm silného měděného plechu, a spo-
třebováno jí kolem 12 q.

Do bání vložena byla ve skleněné trub-
ce ona listina z r. 1820 a nová listina,
již napsal zdejší místopředseda p. Antonín
Kučera. Mimo to, dodatečně vložili tam
jinou skleněnou trubku čtenové kotel-
ního výboru, obsahující kovové peníze
a popis zdejších nynějších poměrů.

Práce dokončeny byly v polovině mě-
síce září.

celkový náklad činil Kč^{asi} 80.000.

Zně.

Zně započaly v polovině července. Obilí
sypalo málo následkem velkého sucha
v jarních měsících.

Levy obilnin po žních jsou tyto:
pšenice 120, ryž 140, oves 95, ječmen 110.

Odchod
poštovního
H. Kaňovský

19. června odešel do Milotic nad Bečvou
zdejší poštovní Fautišek Kaňovský, který
se velice zasloužil o úpravu zahrádky kolem
pomníku osvobození a měšťanské školy a
zalození ovocné školky.

Požár
Buchlova

Dne 1. srpna, v neděli o 3/4 7 hod.
vznikl na hradě Buchlově požár v severo-
západní části hradu, kde se vařalo
v nejhorším poschodí u věže dřevě-
né schodiště a dřevěná střecha.
Příčina požáru není přesně známa,

1931.

ale pamětníci hradu velmi tvrdí, že některý z návštěvníků odhodil na dřevěné strouchnivělé schodiště nebo na dřevěné cimbuří věž, kde je rozhledna, buď hořící kápalku nebo dohořívající cigaretu či doutník. Tím, podporovaný větrem, zachvátil celou dřevěnou část věž, jež, křivivši se, rasypala starobyklou lípu a kamenný stůl lovcůho práva. Zničeny byly také staré hradeb hodiny. Věškeré sbírky z horního poschodí byly navíc odneseny. Celková škoda odhaduje se na 100 tisíc Kč.

Počasí v měsíci září bylo destivé. Větrné. Počasí v říjnu. se setby a kopání bramborů zastalo na září.

Věnu mnoho se letos urodilo jablek a hrusěk. Tky paneuských jablek prodáván i za 60 hal. Počátkem listopadu za Kč 1.20. Hrusky za 40-80 hal. Úroda ovoce.

Státní svátek oslaven ve školách jen, protože den byl destivý. Věčer sehraáno bylo v hostinci u Musilů divadlo „Stíny války.“ 28. říjen.

4./12. 31. J. L. Cusca,
ob. doc. inženýr.

Parcelace,
zdejších lesů.

1931.

Lesy v katastru osvětimanském, náležející do sud byř. hraběti Bedř. Berchtholdovi, byly na podzim zabrány a přiděleny Lesnímu družstvu, jež sestává ze 24 okolních obcí, mezi nimi také Osvětimany. Ze zabraných lesů ve výměře 1238 ha přidělilo městu Kyjovu 400 ha, statkáři Fr. Moravanskému a Kyjova 10 ha, zbytek Lesnímu družstvu. Cena ha pohybovala se kolem 2.000 - Kč.

Lima

1932.

Lima byla velmi mírná, sníh neustál ležeti. Mraky nenadělaly mnoho škod. Vánoce byly bez sněhu.

Neraměstnanost.

Již od podzimu bylo v naší obci velmi mnoho neraměstnaných, protože je zde mnoho dělnického lidu. Asi 60 lidí pobíralo podporu od obce. Dostávali občas lístky, na které si mohli v obchodech vybrati zboží v ceně 10 Kč. Neraměstnanost v republice je daleko větší než byla roku loňského.

Neraměstnanost v naší obci na jaře poněkud povolila, protože jistá část dělníků, zedníků a tesařů našla práci v Bohumíně, Mor. Ostravě a Brně. Také část dělníků nabyla zaměstnání při novostavbách v Osvětimanech. Koncem roku 1931 bylo v Osvětimanech 240 domů, a přes leto přibýlo 10 domů. Přesto však ještě mnoho dělníků zůstalo neraměstnaných.

Počet domů v obci.

Jaro otevřelo se letošního roku hodně pozdě. 1932.
První práce započaly v době, kdy již
léta je již vše zaseto. Počasí na jaře bylo
celkem dosti suché. Jaro.

Tršni urodilo se letošního roku, tolik, Uroda
že jedna tkg byla i 60h. Kolísala pro tršni.
celou sklizeň od 60h do 3h.

Ačkoliv jarní a letní měsíce byly vel-
mi suché, (po tři měsíce ani nekapalo), Lze.
obili v našem kraji poměrně dosti sy-
palo. Lenny jsou však tak měkké, že ro-
mici, pokud nemusí, neprodávají.
Lenny po žních: Pšenice Kč 120, pš. Kč 140
ječmen Kč 75, oves Kč 100.

Již od čtyř roků kope na Hrobech v Vykopávky
katastru osvětimanském letos 58 letá domkař na Hrobech.
ka Klementina Maštaliřová. Narodila se
r. 1874 a je prý (jak časopisy psaly) dce-
rou bývalé farské hospodyně ze Stupavy,
která sloužila u bývalého faráře stupav-
ského Vavřínce Zigmunda, zemřelého r. 1892.
Týž kopal v letech 1884-1886 na Hrobech,
ovšem v trati výše položené, na vrcholu
východně od Vlášku. Celý hřbet Vlášku
na západ i na východ je pokryt
křehkými valy, až přes Buchlov (520m) a
Madlu (710m). Tehdejší farář Vavřínek Zig-
mund při svých vykopávkách našel
prý kalich a různé jiné předměty.
Vykopávky tyto jsou hned v olomouckém

1932.

muzeu nebo v muzeu velohradském.
Že tyto předměty byly v oněch letech skutečně
nalezeny, dosvědčuje dosud žijící 86 letý
občan Filipěk ze Stupavy, který se vykopá-
vek v těch letech činně zúčastnil. Maštali-
řová rozhodně znala faráře Zigmunda,
protože jistě chodila k němu do školy, a když
zemřel, bylo jí kolem 18 let. Věděla jistě o
jeho kopání na Hrobech. Tím zprůsobem
asi přišla jí myšlenka, že by mohla v kopání
tomto pokračovati. Jedná se zde patrně o
náboženskou poblouznění. Podle sdělení Maš-
talířové v r. 1927 říd. uč. J. Garákovi, dostá-
vá prý sdělení od sv. Methoděje za bdení
i ve snách. Těš světec prý ji žádá, aby jeho
tělo vykopala. Podle těchto sdělení je tam
sv. Methoděj živý a přijde prý na Stupavu
sloužit mši sv., jakmile ho Maštaliřová vy-
kope. Toto a některá jiná sdělení domkařky
Maštaliřové přivedly již tehdy ř. uč. J. Garáka
v pochybnost o realnosti těchto sdělení a
teprve pozdějšími novinářskými články o
faráři Zigmundovi byl přiveden na spo-
jitost mezi kopáním faráře Zigmunda a
kopáním Maštaliřové, jak výše uveden o.
Podle jedněch je Maštaliřová jasnovídkou,
jiní ji považují za šarlatánku. Již tehdy
v r. 1927 sdělila Maštaliřová ř. uč. J. Garákovi,
když se ho ptala na koho se má obrátiti
za příčinou povolení ku kopání, že při ko-
pání přijde se nejprve na kámen popsa-
ný neznámým písmem. Potom, že se přijde
na hrobku sv. Methoděje, ve které prý byl

1932.

umucen. Povolení ku kopání, od tehdejšího majitele lesního katastru, osvětimanského statku ^{Leopolda} ~~Bedřicha~~ Berchtolda, bývalého ministra zahraničních záležitostí (rakousko-uh.), dostala. Několikrát začali dobrovolně dělníci za peněz Maštalířové kopat a několikrát bylo kopání zastaveno (3x až 4x), buď pro zámaz kopání (honba na jeleny), nebo pro nedostatek peněz a neochotu dělníků, ^{kteří} jen radarmo nechtěli kopat. Tak počala kopat teprve v tomto roce v červnu. Dne 24. června přišli dělníci v 5. metru hloubky na pleskatý kámen, jehož prý si chtěl dobrovolný dělník Antonín Vádůra z Osvětiman (paseky) vřít domů na vydlážděný dvorek. Když kámen z jámy vynesli a zhruba jej od hlíny očistili, viděli prý na něm ryby. Očistili jej pečlivěji a viděli, že kámen je posán na obou stranách nernáným písmem. Přítomní byli u toho: Maštalířová, její syn Robert Maštalíř, oba ze Stupavy, Josef Burian, výměnkář z Medlovic a Antonín Vádůra, pasekár z Osvětiman.

Thud portali pro amatéra fotografa ze Stupavy a chtěli obě strany kamene oфотографovati. Aby fotoграфování bylo umožněno, proškrábali nožem prohlubující písmen a teprve potom kámen fotoграфovali. Proškrabováním nožem poškozen byl kámen zvláště na straně, na které je biskupská mitra.

Antonín Vádůra, pasekár z Osvětiman dopsal dne 26. 6. ráno a portál to své ženě, když šla do kostela, říd. učitelé Joh. Jarákoví, něko-

1932

likařádkový dopis s nálezu kamene a připojil k němu náčrtek písmen. Řídící učitel nemohl bez pomůcky toto písmo rozluštit a odepsal mu dopis následujícího znění:

Pau Vaduro!

Písmo se podobá kyrilici i nynějšímu ruskému písmu a podobnější formě písma řeckého. Navzdory se to místo hroby nejmenuje, ale někteří badatelé odvozují jméno hroby od slova staroslovanského hrbet (hrbet). Celí toto pohorí se jmenuje Chřiby, tedy jméno velmi přibuzné slovu hrbet. Bohužel zde nablízku není nikoho, kdo by uměl starou kyriliku čísti. Pošli to do brněnského musea a osnámím Vás, co ta slova znamenají. Nemyslím, že by to mohl být Metoděj, lépe řečeno, Metodějův hrob, protože každý vzdělaný člověk je vlastně skeptikem, ale není vyloučeno, že by to nemohl být jeho hrob, který do dnešní doby není znám.

Ta biskupská čepice nemusí ukazovat k tomu, že by to musel být hrob sv. Metoděje, nebo, že by to muselo být z 9. stol. po Kristu, kdy Metoděj žil.

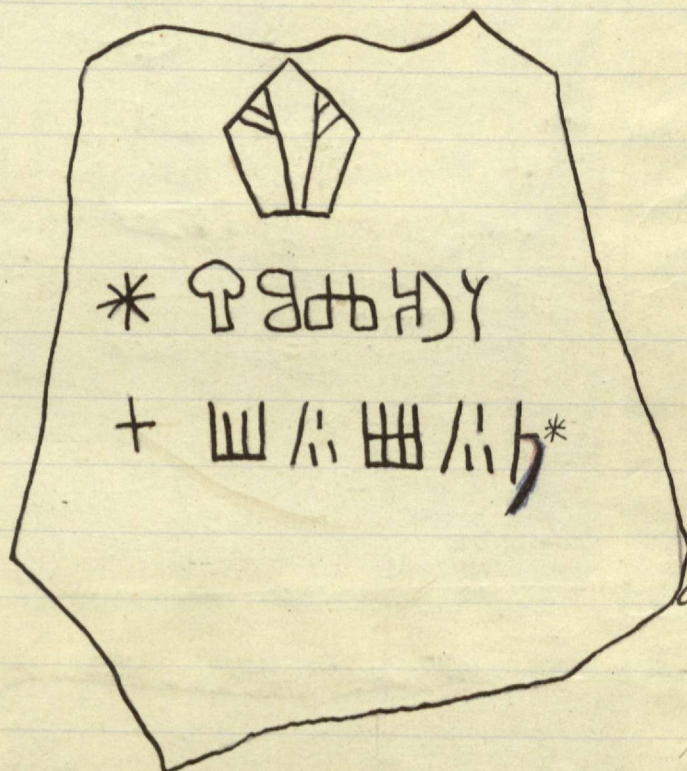
Dokuju Vám za to psaní a zdravím Vás srdečně. Bohužel, nemohu tam v dohledné době přijít, ačkoliv bych velmi rád kámen viděl.

Zdraví

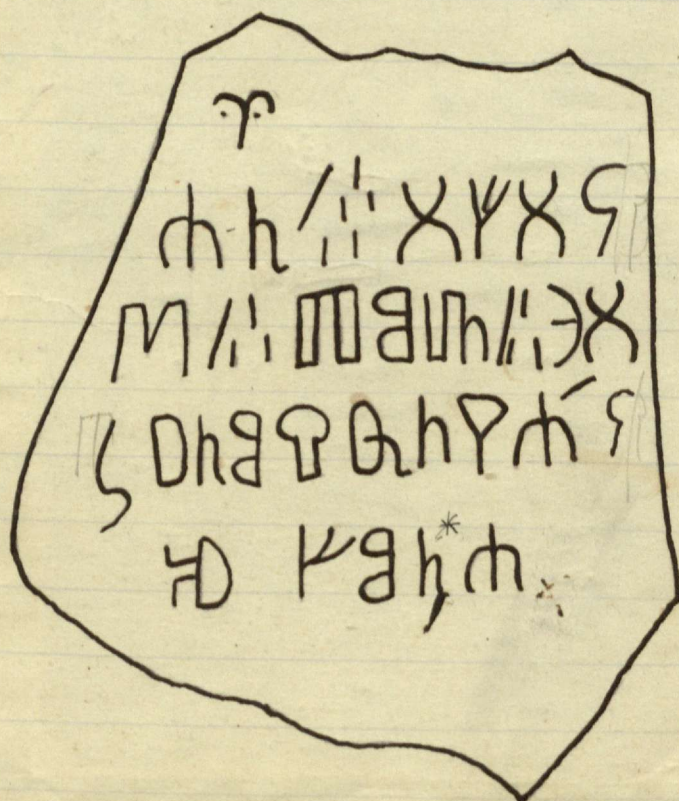
Joh. Barák
říd. uč.

Potom vypůjčil si Vondrákovu threstomatiu 1932.
a podle klíčů písma na str. 8. porušili s
pisatelem těchto řádků, slova: Solun, Věleč
a Metoději. Následně potom porušil říd. nč.
celý nápis, který zní: Archibio Metoději
pros za nás u Boha.

Jsou a přesný opis obou stran kamene:

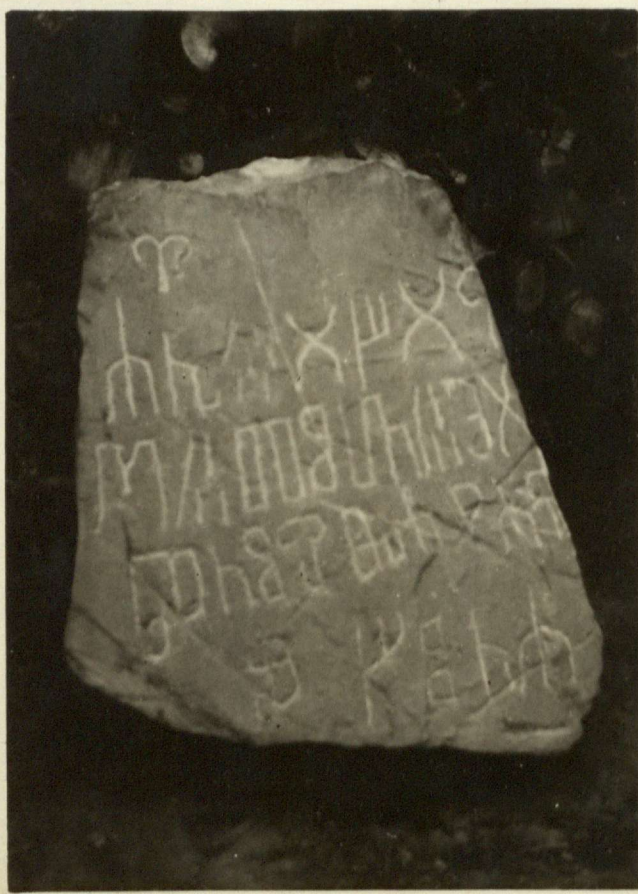

* Valagohci am o
kyrihici nernah h;
am proto pisatel
užil latinského h
tedy: vělek-
a dole: u boha
h h
hici.

1932

K lepšímu posouzení střížek
zde dvě fotografie nálezu s obou stran
pořízené někdy počátkem července
1932.

1932.

Nález vzbudil přirozeně značný povrch v obci. Obecní zastupitelstvo podalo asi v polovině července 1932 žádost ženskému úřadu v Brně na zřízení památkového musea v městyši Osvětimanech, ve kterém by se uschovávaly staré památky a kromě těchto i popisovaný nález i eventuálně pozdější nálezy. Nález tento vzbudil přirozeně i pozornost širší československé veřejnosti. Již dne 5. července 1932 přinesl brněnský *Tagesbose* v č. 310, str. 3. obsáhlý referát o nálezu pod názvem „Záhada hrobu so. Metoděj. s podtitulem „Kámen v Osvětimanu vykopaný“. Referát tento je hodně věcný, věcnější nežli všechny ostatní časopisecké zprávy, které o věci byly napsány. Po tomto článku propoutala se divá časopisecká kampaň pro i proti nálezu.

Asi 7. července přijeli do Osvětimanu archeolog *Dr. Červinka* a geolog *Dr. Skutil*, úředníci ženského musea v Brně, kteří zběžně prohlédli nález, prohlásili jej za pustý padělek, takže již ani nepovažovali za nutné zajet na místo naleziště. (Náz. osvořeni, Brno, 8. července, přiv. telegramy) Odjeli pryč odsud na Velehrad.

Jakmile proletěly novinami první časopisecké zprávy, hrnuly se do Osvětimanu a k nalezišti davy lidí. Na místě nálezu povstalo nové poutní místo, obklopené boudami prodávající, kteří nabířeli zvědavcům

1932

občerstvení. Proti náleru psal nepříce
„Nasinec“, sympaticky pro náler psalo
„Moravské slovo.“

Zajímavá byla poznámka Ing. Lívinský k říd.
učitel. „Pauce řídící, vy tam máte jistě nějakého
šikovného kluka.“ Podle časopiseckých odhadů
naostřivilo nálerišť asi 30 až 50 tisíc lidí.

Iměna ve
Sborn učitelském

Inem 1. září učitelka z. mčv. prací Jana
Poštolková přeložena byla na vlastní žá-
dost do Bílovic u Brna. Táh působila v
Osvětimanech od 1. ledna 1916.

Pan učitel Jan Sedláček, který půso-
bil v Osvětimanech na škole měštanské
a pak na obecní, celkem 10 let, odešel
po prázdninách na obecnou školu do
Frenštátu p. R., kde byl ustanoven definitiv.
učitelem na vlastní žádost. U mnohých
občanů byl oblíben.

Levy-
mrady.
1932.

1 l mléka 1.60 Kč, 1 kg masa hově. 8-12 Kč,
vepř. 10-14 Kč, 1 kg mouky pš. 2.80 Kč - 3 Kč,
1 kg cukru 6.20 Kč.

Mužské šaty prostřední jakosti 350.-Kč.

Mady dělníků v Osvětimanech:

zedník 2.80 Kč - 3 Kč ^(za hodu) za hodinu,

tesař 2.80 Kč - 3 Kč za hodinu,

nádeník 1.80 Kč - 2 Kč za hodinu.

V městech vydělávají více, až 5 Kč za
hodinu, avšak polovinu projedou a
prostravují.

Živnost. škola

Od 1. října stal se správcem Živnost.
školy pokračovací učitel Josef Mácel.

1932.

141.

Založen fotbalový klub S. K. Osveřimany. Football.

Dne 5. června pořádán první nápas
Osveřimany - Jeřov (výsledek 1-2)

Dne 18. září 32 provedeny volby do obecního zastupitelstva. Volby.

Podány byly tyto kandidátní listiny:

1. k. list. Republ. strany čsl. venkova a Domovní.
2. " " Jednotné fronty pracujících.
3. " " Čsl. strany nář. socialistické.
4. " " Občanské skupiny.
5. " " Čsl. živnost. obch. strany středostav.
6. " " Čsl. strany lidové.

Výsledek voleb:

ad 1.: p. Cyril Ševčík, Ferd. Šabáček, Josef Mrkš, Zvolinář Lvek, Blazej Berka, Vojtěch Šrálík.

ad 2.: p. Karel Bětík, Ljupán Glámal.

ad 3.: p. Petr Váplava.

ad 4.: p. Karel Hlávka, Josef Ryznar.

ad 5.: p. Josef Jandáček, Vlad. Blecha, Sebestián Blazek.

ad 6.: p. Eduard Černoš, Cyril Palán, Alfons Širučka.

Jelikož byl proti volbám podán rekurs, tento neměl účinku, byl bezvýsledným - provedena volba starosty teprve 11. prosince 1932. Starostou zvolen rolník Ferdinand Šabáček.

1932.

7 sobotu, dne 12. listopadu byla ke čtvrté hodině odpolední duha.

Duha.

Těhož dne o 7. hod. večer zjev se opakoval, ale za svitu měsíčního úplňku. Je to zjev neobvyklý.

Počet domů.

Počet domů v obci činí celkem 238.

Sňatky, porod
a úmrtí.

V r. 1932 bylo 14 sňatků, 24 porodů a 7 úmrtí.

1933.

Zima.

Zima byla dosti mírná, ač sněh ležel do konce února. Hojně se sáňkovalo a také lyžovalo (voláště hoši pasekářští.)

Neraměst-
nanost.

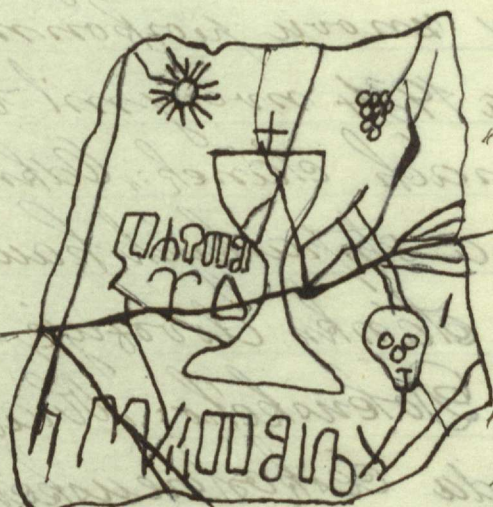
Neraměstnanost v zimě tohoto roku je zase větší a horší než roku minulého. Mnoho neraměstnaných z blízka i daleka chodí po ptaně. Všechny obce je velmi mnoho red-níků, ze kterých byla jen mírná menšina pro celou sezonu strvební v r. 1932 zaměstnána. Kamž se říci, že by lidé u nás trpěli hladem, ale nemají peněz k nákupu.

Práčky
platů.

Státním a veřejným zaměstnancům byly od 1. ledna 1933 sníženy platy o 3, 5, 8 a 10%, kromě 2% při práčky do penzijního fondu. Práčky platové byly tedy 5, 7, 10 a 12%, podle výše sluzného.

Okopírováno z fotografie závodní
L. Hofman - Kyjov 3. 1934.

Příloha
k straně
138.

Část horní
nalezena
10. 6. 1933

Část spodní
nalezena
28. 11. 1932.

Hlomek

Dne 28. listopadu 1932 nalezen na Hrobech
druhý kámen (na obrázku nahore spodem část
ze dvon hlomků za přítomnosti p. Mateje
Vintra a p. Antonína Kaduň. Prohlédl
jsem si ho za přítomnosti starosty obce p.
Fyryla Ševčíka a starosty Aušské kultury.
Je tenis nejprv kámen. Rytčí tenis
je velmi neuměle, jak prvý kámen.
Ropsán je jednoduše.

Dne 10. června 1933 nalezena promptně
ke kamenní velmi část.

Zpráva o těchto nálezech prošly denním
tiskem bez dalšího většího novinářského
ohlasu. Návštěva Hrobů oproti loňskému
roku velmi poklesla.

Dne 24. prosince 1933 přijel do Ově-
řimán pan Oto Ritz, archeolog z Prahy
a kamenný znovu porokommal a
již 20. ledna 1934 nveřejnil v Lidov-
ých novinách článek: "Čekna jon
nápisu na střípavých kamenech."

V tomto článku dovozuje, že prý jón
z publikace Dotenského: "Straskové dě-
jiny národa českoslovanského," jichž
prý nžil pisatel za předlohu. In konci
článku píše doslova: "Ošem nepozornost a uadli-
slednost jeví se u něho (pisatele) i po jiných strán-
kách. Na kamenní, jníž byl nalezen v červnu 1932,
vypyl písmena na hem'stane tak, jako by kus
kamene bylo ucajeno, tak je uá'pis je zkornolený.
Stdm u by sknteuč kámen byl pousen tak, že by
na jedné straně nebyla dopracována písmena vpra-
vo, to jest na konci, musel by chybat na druhé
straně začátek. Čadělátek však chybi na hci i
na rubu vždy konce." Tato uá'mítka se mu
zdá hodně zavažná.

Lidové noviny z 15. 2. 1934. č. 82. pší dále:
Věškyne Mařahřiová podává na sebe třestní ozna-
mení. Okresnímu soudu v Hodoníně byl doručen pří-
pis, v němž pisatel - hajný z Bouchlovc píše: Vzhle-
dem k tomu, že jsme v poslední době v novi-
nách i v nedávné přednášce v rozhlasu byli
veřejně označeni za podvodníky, čímž jmenem
svým i jmenem věškyne Mařahřiové ze Lhpa-
vy, která řídí střípavé vykopávky na sebe třestní
oznámou pro vědomé klamání veřejnosti. Přípis
byl postoupen státnímu zastupitelství v Uh. Hradi.

Dluh obce činí 281.000 Kč. Obecní pří- 1933.
spěšky jsou 200% k dani činnosti a 350% k
dani ostatním.

1 l. mléka = 1 Kč, 1 kg másla 12 Kč, 1 kg
masa hov. 6 Kč - 10 Kč, 1 kg vepř. 10 Kč - 14 Kč,
1 kg mouky ps. 2.60 Kč, 1 kg cukru 6.20 Kč. ceny.

Číměř celý měsíc března bylo krásné počasí v
počasí. V noci slabé mrazy. V polovině března
započalo se s polními pracemi.

Dne 1. března začal provozovati lé- Lékaři.
kařskou praxi v domě č. 51 M. U. Dr. Petr
Martyrov, narozený v Borisově v Rusku,
zemní obecní zastupitelstvo udělilo do-
movské právo v Čáslavě.

Dne 15. března začal provozovati lé-
kařskou praxi v domě č. 150 M. U. Dr. Franti-
šek Strohshneider, narozený 2. 10. 1903 v
Myslejovicích, okres Prostějov.

Na újezdech zřízena na jaře ovoc- Ovocná
ná školka v rozloze asi 2.000 m². Tuto školka
řídila místní školní rada.

Dne 12. března sehrały děti měštánské Školní
školy na oslavu 83. narozenin našeho pre- divadlo.
zidenta pohádku „Zlatovláška.“ měř. školy.

Po polovině března započalo se Počasí
s jarními pracemi na polích. Počasí v březnu
je velmi příznivé.

23/5. 1933.

Fr. J. Gavela,

obecní školní inspektor.

1933.

Yaro bylo celkem chladné a deštivé. Náledkem toho neškere plodiny byly ve vývoji zpožděny.

v
Zně.

Zně byly velice vydatné. Rovní i úroda jablek a hrusěk byla velká, avšak jablka byla pro suché počasí lesní zahrnuta. Tréstek vůbec nebylo.

Ceny

Pšenice 112.- Kč, rýž (žito) 75.- - 85.- Kč
oves 120.- Kč, brambory 34.- Kč pro 19.

Stavební ruch v obci byl oproti loňskému roku mnohem menší.

Zaměstnanost

Protože se i v obci i ve světě malo stalo, byla nezaměstnanost přes léto opět (méně) větší než loni. Do práce jezdilo méně redníků i nádeníků, rovněž do továren šatových ve Zlíně jezdí méně dělníků.

Pojár
7.6.1933

Dne 7. června 1933 o půl 11. páno vznikl požár v pam. přle Viléma Ktala v Horním mlyne. Požár asi 20.000 Kč byla kryta pojištěním.

Jména
vedení
kromiky.

Odchodem kromikáře p. Josefa Macela, učitele obecné školy, který se stal učitelem ve Svatej Lidomi u Vlavy byl jsem pověřen, abych vedl dále kromiku osvětimanek od 1. září 1933. Vyučoval zde 10 let.

Odchod
kromikáře
z Osvětiman.

Sam říční učitel Josef Macel neš na zdejší obecné škole od 1. září 1933 do 31. srpna 1932. Od 1. 9. 1932 byl ustanoven výpomocným učitelem zdejší měšťanské školy.

1933.

145

Byl v obci velmi většinou občanů, velmi oblíben jako dobrý učitel a hodný člověk.

Klasický sbor osvětimanský zakoupil dne 28. října 1933 motorovou stříkačku a zaplatil za ni 4.000 Kč.

Honějši-
kačky.

Dr. Petr Martynov se odstěhoval z Osvětman 2. října 1933.

Oslava svátku Svobody konala se 28. října 1933 obvyklým způsobem: přivodem školních dětí a občanů s hradbou. Hlavnostním řečníkem byl profesor Antonín Novotný, výpomocný učitel zdejší městské školy.

Oslava
28. října
1933.

Podzim 1933 byl velmi pěkný a teplejší - sněh počal padat až počátkem prosince. Uprostřed prosince bylo velmi tiché márně.

Podzim,
pročasi.

V říjnu tohoto roku instalován telefon ^{linka} Hyjov Osvětman.

Telefon.

Dne 19. listopadu 1933 se utopil o půlce, v Bošicích zdejší rodák a občan zvěrolékař Cyril Černoch, a měl dne 22. listopadu 1933 pohřeb Č. Černocha za velké účasti občanů. Byl to člověk dobrodružný, poctivý a velmi hodný.

Umrli
zvěrolékař

1933.

Obecní
dlh

Podle sdělení obecního starosty, pana
Ferdinanda Šabáčka má obec koncem
roku 1933 dlužít obec k 31. prosinci 1933:

doplatek na zd. učst. školu Kč	90.000 Kč
vodním družstvem zdejší	189.000 "
lesním družstvem	40.000 "
za užívání telefonu	8.000 "
hosebním výboru zdejší	4.000 "
Obecní dluh celkem :	<u>331.000 Kč</u>

Vydání na
školy.

V roce 1933 vydáno bylo na školy
v Osvětimanech obnos 18.411.95 Kč

Další smí-
zení platů
státních a
veř. zaměst-
nanům.

Mádním nařízením č. 252/33 byly platy
státních a veřejných zaměstnanců o-
proti smízeny o 2 až o 4 %. Jež kave-
dena 50 % taxa ze zvýšení platů.

Míst ha-
sičského sbor-
u na požárech.

Zdejší hasiči se v roce 1933 neúčastní
celkem tři požáry, dvou v místě
a jednoho ve Věsovicích.

Vánoce
na blátě.

Vánoční svátky 1933 byly na blátě.
Říká se: „Tmavé vánoce, bílé stodo-
ly.“

Počet sňat-
ků, porodů
a mrtv

V roce 1933 bylo podle sdělení zdejšího
farního úřadu v obci:

sňatků	25
porodů	23
mrtv	18

1933

147

V důsledku toho byl v tomto roce přirozený přírůstek obyvatel bez ohledu na přistěhované a odstěhované + 5 obyvatel. Přistěhovalo se 13 osob, odstěhovalo 7 osob. Přírůstek počtem je 6 osob.

Přirozený
přírůstek.

Hospodářské poměry koncem občanského roku 1933 jsou velmi neustojené. Výdělků v tomto roce bylo málo, lidé nemají peněz. Mnozí trpí nemocemi, jedni více, druzí méně. Hladu dosud v naší obci není.

Hospodář-
ské poměry
v obci.

— 1934. —

Zima 1933/34 byla dosti mírná, sníh v mnohých místech neležel. Vzdá se však, že by ho mrazy poškodily ozimky.

Zima
1933/34.

Dne 20. února 1934 po šesté hodině večerní hřmelo a bleskalo. Na to napadlo v noci nový sníh, který se však dlouho nendržel. Boně v sněhu je zřejmě zřejmý nákaz.

20.2.1934
boně.

Dne 17. února 1934 zemřel jako výměnkář pan Jiří Šabáček bývalý starosta, předseda místní školní rady a rolník. Byl to otověle dobrotivý.

Umrtí pana
Jiřího Šabá-
čka.

Asi o 11. hodině v noci dne 2. března 1934 vyjmul požár. Zhořela stodola pana Štěpána Černocho. Kromě toho zhořelý dra vozů, motor byl hlavní hospodářský stroj. Škoda byla velmi značná, kryta pojistěním z části.

Požár
2.3.1934.

1934.

7. 3. 1934. Dne 7. března 1934 dosáhl věku osmdesáti čtyř let náš první prav prezident republiky, Dr. Tomáš Garrigue Masaryk. Narozeminy jeho byly oslaveny ve školách i v sokole. Kromě toho byly vyvěšeny prapory na veřejných budovách i na některých soukromých.

Požár
7. 3. 1934. Tehož dne asi o 1/2 desáté hodiny rámu vypukl požár v hostinci paní Marie Jindřichové, jeho nájemcem je pan Antonín Lunda. Zhořela mlátevna i stěcha hostince. Požár se nerozšířil na vedlejší chatky. Škoda je velmi značná, hrazena však z části pojistnou. V noci na dnes vyhořely dva domky v Medlovicích. Tehož dne, kdy vyhořela stodola, Pěprána Černocho i Intej chvíli vyhořely ve Věrovicích 2 domy, při kterémž požáru utrpěl jeden hasič, jmenem Vášina popáleniny tak těžké, že jím v krajské nemocnici dne 3. března 1934 podlehl a měl zde pohřben za účasti občanů i hasičů 6. března 1934.

Požáry a vloupačné. Obyvatelé naší obce jím velmi pozrušeni tímto požáry a porušením. V Koučanech byla vyloupěna pošta - zloději byli dopadeni v Těmnicích. 8. března 1934.

Velký požár
12. 3. 1934. Ještě jme se nenklidili po předchozích po-

1934.

149.

požárůch, když v pondělí 12. března 1934 asi o půl dvanácté v noci vypukl poznorn veliký požár na Zábramí. Počala hořet stodola pana Jindřicha Šefra na dvoře domu č. 88. Zhořela stodola i dům i drábez. Podarilo se vyneští nábytek. Škoda oceněna na 19.000 Kč. Požár se přenesl ve chvíli ke Štupatím, dům č. 89, který též zhořel. Škoda odhadnuta na 14.000 Kč. Požár se rozšířil i na sousední dům z druhé strany, náležející Štkovským (č. d. 86). Škoda činila asi 24.000 Kč. Požárem zničeno i stavení p. Metoděje Placera (dům č. 87), kde zhořela stodola i dům. Škoda činí asi 28.000 Kč. Velkový dojem požáru byl hrozný. Všichni myslili, že vyhoří celá levá strana Zábramí. Na stěti se podařilo oheň lokalizovat, tak že zhořely jen ty čtyři domy.

Všichni zde věří, že tyto požáry jsou zákládány, protože hoří velmi často zde i v okolí, v Gorčicích, Bouchovnicích na stiburských pasekách, Věstonicích i v Dománě.

Kolem 15. března počíná se za teplého a slunného počasí jarní setba.

Jarní
setba

Nezaměstnaných přes tuto zimní zase přibýlo. Nejchudší jsou podělováni chle-
bem a dostávají lístky.

Nezaměst-
nanost.

Bývalého místopředsedu místní školní

Umr. p.
Matěje Vintra.

1934.

radu, hajného p. Matěje Vírtha rami-
la dne 18. března 1934 mr. trice, ze-
mřel dne 28. března 1934 a měl po-
hřeb 31. března 1934 za značné účasti
občanstva. (na bílou sobotu.)

Devalva-
ce měny
o jednm
šestim.

V říjnu tohoto roku byla usku-
tečena devalvace naší korunové
měny tím způsobem, že zlatý ob-
sah československé koruny byl sm-
žen o jednm šestim, čímž poklesla
naše měna v cizině o jednm šesti-
m.

Nový kronikář.

Vedením kroniky od 1. září 1934 pověřen odd. uč. Vojtěch Medek,
rodák z Dubuⁿ u Ml. M. Působí v obci od roku 1920.

Odkvet
stromů.

Stromy odkvetly již asi kolem 20.
dubna 1934 v počasí teplém a
slunném. Asi po dvakrátě do kvetn
mahleho poplašelo.

Počasí.

Počasí na jaře je proti jiným letům
velmi teplé. Koncem dubna je již velmi
horko. Prší velmi málo. Horko je tako-
vé že již 9. května dozrávají ranné
trávy. Obilí již žloutne. Lidé lonž po děti.

Úmrtí pana
Eckera.
9. 5. 1934.

Na Bousnici se dne 9. května zastihl
pan major Ecker, rodák vřesovský pro ne-
vyléčitelnou chorobu. Při pitvě bylo zjištěno,
že trpěl rakovinou žlučníku.

Poradna
matek.

Na podnět sociální péče o děti^{zde} kříže-
na dne 10. května 1934 poradna ma-

1934.

151

tek. Ustanovující schůze se konala dne 10. 5. 1934. První předsedkyní zvolena paní Magdalena Šabáčková, choť zdejšího starosty. Bude to bezplatná poradna lékařská pro matky, spojená s bezplatnou lékařskou prohlídkou kojenců.

V pátek dne 25. května 1934 hořelo v Medlovicích.

Oheň v
Medlovicích
a

V neděli dne 27. května 1934 hořela ve Věsovicích.

ve Věsovicích.

Emilie Niklová, 15 leté děvče z Osvětiman, spadla při tihání třesní v Březinkách a zlomila si obě ruce / kosti loketní /; byla odvezena do nemocnice v Uh. Hradišti dne 26. 6. 1934.

Úraz.

Letošní léto vyznačovalo se velikým suchem. Lze následkem sucha nastaly, o 14 dní dříve. Je málo plámy a rno špatně sypalo. Zemáky ve sklepích hnije a jsou chuti malé pro nedostatek škrobu. Také ovoce hnije a dlouho se neudrží. Mnohé prameny vyschly, ba i studny mnohé v oblasti značně hloubce pokybyly vody. Postižena byla hlavně selská stavení, kde hospodáři pocitovali tento nedostatek vody při napájení dobytka. V září rozkvetly též kaštany před Hlanovým hostincem. Hospodáři prorokují dlouhý a teplý podzim.

Počasí v létě.

1. září 1934 odešel p. říd. uč. Bohumír Barák s dosavadního působení v Osvětimanech na říd. uč. do Miletic. V Osvětimanech působil 12 let.

Přechod říd. uč.
Boh. Baráka,
zakládá se leto
kroniky.

1934.

Počasí na
podzim.

Koncem léta přišlo mnoho vodních srážek, což mělo velký vliv na dorážení cukrovky a na otavy. Také zelené travky je hodně a tak, smíšen byl nedostatek sušiny, protože do konce listopadu, ba začátku prosince krmil se dobytek stále zeleným. Pole byla prímami řádně oseta a vlaha přispěla k dobrému vzejití. Také byla velká úroda křibů, která přispěla chudému lidu v jeho neraměstnanosti k značnému výdělku. Teplé a teplé počasí trvalo až do vánoc.

100 leté výročí
naší národní
hymny
„Kde domov můj?“

21. prosince 1934 upomínáme 100 letého výročí naší národní hymny „Kde domov můj“. Složena byla našim obětavým vlastencem, spisovatelem a hercem Josefem Kajetánem Tylem a hudobněna skladatelem Františkem Škroupem.

1935.
Jaro.

Po vánocích přituklo a napadal sněh. Počátkem března sněh roztál a v druhé polovině měsíce počaly v poli jační práce; jsou pošem přerušovány stálými dešti a citelným chladem. Chladné počasí napříčinilo pozdější odkvet stromů proti loňskému roku. V době odkvetu stromů dostavily se noční mrazy, které dostoupily 1. a 2. května až 12 ti°. Přesné a meruňky značně poškodily.

Přechod p. oši.
Fr. Em. Kavelky.

Dne 1. března 1935 ukončil svou činnou službu učitelkou p. oši. Fr. Emanuel Kavelka dosáhl 60ti let svého věku. Více učitelstva povolán na tento odpovědný úřad, zasloužil se o rozvoj a posunování školství na okres kyjovském, zvláště o založení a budování osvětimanské městské školy na značné

1935.

153.

neutěšených poměrů. / viz stranu 106! /

V noci na úterý dne 21. května 1935 vypukl ohně u Lávkových. Vyhořel neobydlený domek. Ohně v Květinaněch

Kolby:

Předvolební kampaň k letošním volbám do Národního shromáždění a okresních a zemských zastupitelstev vyvrcholila agitací v napjatou situaci na mnohých místech, nedošlo však k žádným výstřednostem. V volbách samých vynořují se se směti správy dva pevné body. První z nich je, že nikde podle dosa-
vadního klášení nedošlo k násilnostem a že tedy, nehledě na věci drobnějšího rázu, byť někdy nepřijemné, ukázala naše republika znovu vyspělost občanstva, jež dává rozhodnutí volební boj jen silou hlasovacího lístku. Druhý z nich je, že demokratický blok dnešní vládní koalice zůstal pevný a ve svých pozicích neotřesen.

Výsledek voleb do Národního shromáždění v naší obci dne 19. května 1935: do N. shr.

1. Republ. strany zeměděl. a malorol.	194 hlasů	167 hlasů
2. Čsl. soc. dem. strany dělnické	32 " -	26 " -
3. Čsl. str. nář. soc.	20 " -	18 " -
4. Komunist. str. Československa	72 " -	64 " -
5. Čsl. str. lidová	105 " -	100 " -
6. Deutsche soc. dem. Arbeiterpartei	2 " -	1 " -
10. Čsl. živnost. obč. str. středostav.	96 " -	73 " -
11. Christ. soc. Land. part., dlagyer. kmetzi Part	—	1 " -
13. Nář. obec fašistická	20 " -	13 " -
16. Národní sjednocení	5 " -	6 " -
	Posl. sněm.	Senát

1935.

do okres. a
zem. zastup. Výsledek voleb do okresního a zemského zastupitelstva v naší obci dne 26. května 1935:

	193 hlasů	202 hlasů
1. Republ. str. zeměděl. a malorol.	193	202
2. Čsl. soc. dem. str. dělnická	26 -	27 -
3. Čsl. str. nář. soc.	16 -	14 -
4. Komunist. str. Československá	52 -	53 -
5. Čsl. str. lidová	89 -	99 -
10. Čsl. str. živnost. obč. středostav.	98 -	79 -
20. Nár. obec fašistická	11 -	—
21. Čsl. str. křest. sociální	20 -	—
21. Národní sjednocení	—	3 -
22. Národní sjednocení	9 -	—
22. Čsl. str. křest. sociální	—	26 -
23. Nár. obec fašistická	—	11 -
25. Sudetendeutscher Wahlblock	—	1 -
	Okres	Země

Volební výsledky potvrdily, že československý národ v své ohromné většině zůstal ušetřen morální infekce, rozšiřující se ze státu, propadlých diktatorské manii a duchovnímu násilí, potlačujících každou myšlenku a prvobodu, jež nechce sloužit plánům a cílům dočasných vůdců a uchvatitelů státní moci.

Oheň v
Červenánek. V noci na úterý dne 25. června 1935 o třetí hodině ránní vypukl oheň u Vavřína Ryznara. Vyhořel obytný domek, ohlív ušetřen.

Červená
vedra. V období vedra, které nastalo v druhé polovině měsíce června, byla v Praze zaznamenána nejvyšší teplota od zahájení meteorologických pozorování na slátní hvězdárně, t. j. od r. 1775. V Praze na Klementinu bylo ve čtvrtek dne 27. června dosaženo

37.2°, na ostatních stanicích byla maxima jen nepatrně nižší. V našem kraji dostoupila nejvyšší teplota 35°. V noci na pátek neklesla teplota pod 20°. Byla to nejteplejší noc od 28. července 1928. Teprve v pátek v poledne přinesly frontální bouřky, postupující od severozápadu, ochlazení pod 20°. V našem kraji snesla se kolem 3. hodiny odpolední krátká bouře, jež náš kraj osvěžila klidným deštěm, bohužel jen hodinu trvajícím. Stávající sucha počíná již ohrožovati letošní slibnou úrodu. Brambory již místy usychají a obilná zrna se nevyvinou, nedostane-li se jim vydatné vláhy. Klíreň třesní, kde nebyly v době odkvetu poškozeny mrazem, je kvalitou i kvantitou uspokojivější. Všeobecným přáním jest nyní brzký a hojný déšť, jenž by zachránil úrodu všeho druhu před hrozící skárou!

Bouře dne
28. června.

Skoro po měsíčním vedru a suchu dostavila se v pátek 19. července s noci na sobotu bouřka s prudkým lijácem, škod však nenadělala. Přelo pak skoro po celý týden s menšími přestávkami.

Bouře dne
19. července.

O svátcích svatodušních dne 9. června pořádal Dorost čsl. republ. venkova písluň posl. ku počtě remícelého velikého státníka a bývalého ministerstského předsedy, Antonína Svěhly, za účasti předáku strany republikánského venkova, místních spolků a četného lidu z okolí. Posmrtná vzpomínka zveřejněna zasedáním „Svěhlovy lípy“ u Pomníku padlých, na klauzuru prostranství městyse.

Svěhlova kpa-
9. červen.

1935.

A. Krejčíř,
nový oš.^v

Po odchodu dosavadního okresního inspektora školního, Dr. Em. Kavelky ustanoven odb. uč. ze Slavkova A. Krejčíř jeho nástupcem.

Žně - sklizeň
podzimní.

Žně letošního roku se velmi vydařily. Počasí na podzim bylo mírné. Úroda bramborů a pšeny byla velká. Je o shudnutí tedy dobře postaráno. Dobře jsou i zásoby pro dobytek. Urodilo se dostatek švestek i zimního ovoce - nebylo však sláde; hodně se kazilo.

Prezident
Dr. G. Masaryk
vzdal se úřadu.

Dne 14. prosince vzdal se svého úřadu náš první prezident, Svoboditel Dr. T. G. Masaryk. Zároveň doporučil národu svého nástupce. Je jím dosavadní ministr zahraničí - Dr. Eduard Beneš. Vzdává se svého úřadu proto, že podle svého nejlepšího vědomí a svědomí nestal již ve svém vysokém věku na tak zodpovědný úřad a že se v ústraní bude na nás ještě nějakou dobu dívat, jak se sedeme. Dr. Eduard Benešovi pravil, že je nejvhodnějším nástupcem proto, že ho dobře zná jako spolupracovníka na osvobození našeho národa. Celý národ i cizina želi velice odchodu našeho presidenta Svoboditele. Všichni mu přejeme ze srdce upřímného, aby ještě dlouhá a klidná léta mezi námi pobyl, aby nezdáří se mohl na nás dívat, jak verne plníme jeho odkaz. Všechný národ ponechal mu sídlem rámeček v Lánech a plat presidentský k užívání až do smrti.

Dr. Ed. Beneš -
nový prezident.

Volba nového presidenta byla dne 22. prosince. A skutek zvolen byl velkou většinou hlasů Dr. Ed. Beneš. Národ dobře uvěřil doporučení svého prvního presidenta. Volba druhého presidenta

1935.

157.

je nám pevnou zárukou, že náš stát bude i v budoucnu veden touž ideí, kterou mu vykáral prezident osvoboditel celým svým životem a veškerým svým konáním.

Obvyklým způsobem - jako minulá léta - byl i letos svátek Svobody důstojně oslaven. Obec i žactvo na účasti celé obce dokumentovalo hromadným průvodem obcí naprostou jednotu a lásku k tomuto tak významnému dni v naší dějinnosti. Žactvo mimo to přispělo ještě u pomníku padlých recitacemi, sborovým zpěvem a zapěním státní hymny.

Klára
28. října.

Jou tohoto roku dosti neutěšené. Obec je chudá a nemá dostatek finančních prostředků, aby mohla znoci všechny potřeby, jež stoupají každým rokem. Obecní dluh proto stoupá a jedinou odpomocí je oddlužení, jež se snad dostane i naší obci. Nezaměstnanost je stále stejná, podpory se vyplácejí. Hladu dosud není. Jendský systém i státní stravovací akce účinně nasakují.

Hospodářské
poměry v obci.

Tato nasakovala letošního roku velmi účinně do nezaměstnanosti. Podporovala 60 lidí v naší obci, těch nejpotřebnějších, jimž byly vydávány potraviny. Obecní úřad přijímal na ně měsíční subvenci v částce asi 4-5 tisíc Kč.

Státní akce
stravovací.

Byly letos oceněny asi takto:

Ceny obilnin
a okopanin.

pšenice . . . 145 - Kč,	brambory . . . 35.40 Kč,
žito . . . 110 - Kč,	řepa . . . 12.40 Kč.
ječmen . . 108 - 112 - Kč,	
oves . . . 108 - 112 - Kč,	

1935.

Mlékářství.

Tohoto roku došlo k mlékaření většího odbytlu. Chovatelé hovězího dobytka mají možnost přeby-
lečné množství mléka zpeněžit. Asi 500 l mléka
dodává se letos do 2 mlékáren družstevních, a to
přibližně polovina do Týzova a druhá do Polešovic.

Statistika pař- ného dobytka.

Jeví se v tomto roce takto: Týžar obecního úřadu
udává: počet kusů hovězího dobytka - - 378,
počet koní - - - 39.

Vinařství.

V dobách minulých byly bojně vinice na brati
"Borová" v katastru osvětimanském, leč pošly různý-
mi škodlivými vlivy na ně působícími a plocha
jejich proměněna v ornou půdu a osázena ovocným
stromovím. Poslední dobou však nastává obrát u
nás v tomto odvětví zemědělského podnikání.
Na některých bratích, jako na "Pacělkách" a "Borově",
zakládají podnikaví a pilní hospodáři nové
vinohrady. Ve větším měřítku podnikají vinaření
někteří hospodáři, jako: Ferdinand Šabáček, sta-
rosta obce, Cyril Palán, rolník, František Palán,
Leonhard Hofr, Josef Barlošik, maloročníci.

Novostavby.

Některé zedníci, lesáři a dělníci byli zaměstnáni
při stavbách státních i soukromých různých mě-
steck, též na Klučínsku, Valašsku a na jižní
Moravě. V obci samé nebylo podniknuto žádných
novostaveb, jen opravy. Počet domů jest 250.

Populace.

Podle sdělení zdejšího farního úřadu bylo
v obci v roce 1935: porodů 27,
sňatků 6,
úmrtí 12.

Přirozený přírůstek zvýšil se o 15 obyvatel.

Z 31. prosinci 1935 dluží obec podle záknamů v obecních protokolech, bylo částky:

vodnímu družstvu zdejšímu	-	175.000 Kč,
úrokůvání a náklad	-	17.400 Kč,
Moravské bance v Brně [budova měst. šk.]	-	190.000 Kč,
úrokůvání	-	8.500 Kč,
Občanské záložně v Osvětlmaneck	-	8.000 Kč,
úrokůvání	-	340 Kč,
Celkem		299.240 Kč.

Úhrada děje se přirážkami k daním, a to:

250% z daně činžovní
a 350% z daní ostatních.

V roce 1935 bylo vydáno na školy v Osvětlmaneck celkem 16.586 Kč 50 h.

V obecním zastupitelstvu podán rozpočet, jenž se jeví takto:

Potřeba	- - -	80.552 Kč,
úhrada	- - -	5.387 Kč,
schodek	- - -	75.165 Kč.

Vybírání přirážek stanoveno: 300% poremkové a 350% činžovní.

Obec žádá o příspěvek u zemského úhrasovacího fondu.

Obecní knihovna těší se v obci velké oblibě. Důkazem toho jest hojné vyfukčování knih, hlavně v době zimní. Někdy děje se se sdarem po celý rok. Tohoto roku dosáhla již 593 svazků. Vyfukčůček letos bylo celkem 900. Čtou se romány, povídky, cestopisy.

Def. říd. uč. obecní školy v Osvětlmaneck ustanovena Správce obecní školy: def. uč. kříd. školy Anděla Medková. Působí v obci od r. 1920. od 1. 8. 35.

1936.

Zima 36.

Letošní zima byla celkem mírná. V lednu oteplilo se tak, že na mnohých chráněných místech odkvetly dokonce meruňky. Také mnoho přišlo, takže lze očekávat, že letošní rok nebude suchý jako několik roků předcházejících. V únoru se dostavily mrazy, celkem však neškodily, neboť zachránily ostatní stromy před rozkvětem, takže by nebyvalo žádného ovoce. Kostišní a řezníci měli možnost dostatečně se rásobiti ledem.

Narozeniny pres.
Vševoditele.

Po prvé od převratu oslavil prezident Vševoditel své 86. narozeniny dne 7. března jako soukromník. K tomu bylo při nich na oficiálnosti, a to byly zase tentokrát srdečnější. Večer 7. března zapálil sbor dobrovolných hasičů na vyžádání místě za vesnicí oheň za účasti občanstva.

Jaro 36.

Jaro letošního roku bylo velmi chladné a vlhké. Obilí i tráva slibovaly pěknou sklizeň. Přišlo však několik silných a prudkých dešťů, takže mnoho obilí a trávy polehlo a bylo zaplaveno. K tomu vyrostlo se též mnoho škodlivého hmyzu. Housenky napadly stromy a velmi je poškodily, třebaže hospodáři pilně ničili housenky. Mnohá pole musela být znovu oseta.

Narozeniny pres.
Dr. Ed. Beneše.

Po prvé jako hlava státu oslavoval druhý prezident Čsl. republiky, pan Dr. Eduard Beneš, dne 28. května své 52. narozeniny. Občanstvo i školní děti naslouchaly rozhlasu, v ten den pro ně vysílanému na oslavu páne pres. narozenin.

Pro nepříjemné počasí letošní žně se hodně opo-
zdily. Pak stále deště způsobily, že pokosené o-
bily porostlo. Moučné výrobky však podražily,
ač se jakost jejich zhoršila. Byl tedy průběh i
žisk letošních žní velmi neuspokojivý.

Žně - sklizeň.

Ve středu dne 1. dubna snesla se nad naším
krajem o 5. hodině odpolední první bouřka. Stejně
tak i ve čtení dne 2. dubna v odpoledních hodi-
nách řádná bouře s prudkým lijácem.

Bouřka.

Po odchodu obvodního lékaře MUDr. Urbánka
v Žeravicích do penze zrušen byl samostatný obvod
a přidělen Bvočtinanům. Obvodním lékařem
ustanoven MUDr. Václav Fleischmann, lékař
v Kyjově. Tenlo zahájil lékařskou praxi dne
1. června t. r.

Obvodní lékař.

Majitel zdejšího zbytkového statku „Kruškovice“,
p. František Knilica, zřídil na svém hospodář-
ství letos elektrické osvětlení. Proud bere ze
Žapadomoravské elektrárny.

Elektrisace.

Uč. Emilie Hoffmannová, působící dosud na
Slovensku, byla ustanovena od 1. září t. r. def.
uč. obecné školy v Bvočtinanech.

Definitiva.

Jako předešlá léta, tak i letos nedošlo u nás
k pálení slivovice pro značný náklad a malou
úrodu švestek.

Pálení kvasu.

Přítomná doba všeobecného napětí ohrožujícího
mír vyžaduje také u nás důkladného zabezpečení.
Z kmenového jmění věnováno na obranu státu 500 Kč.

Půjčka obrany
státu.

1936.

CP0.

Z úředního nařízení zavedena i u nás Civilní protiletecká obrana /CP0/, jež má za úkol chrániti v době válečné civilní obyvatelstvo před škodlivými účinky nepřátelských náletů.

Organisace CP0 pozůstává: z velitele, zástupce,
z čety poplachové,
z čety pořádkové,
z čety požární,
z čety samaritánské
a z čety asanační.

Oslava 28. října.

V předvečer svátku Svobody pořádala celá obec i s dělními lampionový průvod vesnicí. Ježto však bylo nepříznivé počasí, proveden ostatní program slavnosti v hostinci u Grecmanů. Na pořadu byly: proslov, oslavné básně, zpěvy a scéna. Položen jež věnec k pomníku padlých. Účast občanstva byla hojná.

Hospodářské poměry v obci.

Bylo se oproti loňskému roku mnoho nezměnilo. Podpory v nezaměstnanosti se dále vyplácejí. Obecní dluh stoupl. Je naděje, že se dostane naší obci již letos oddlužení ze státního pomocného fondu, jež převzal umořovací a úrokovou službu.

Státní akce stravovací.

I letos zasáhla tato velmi účinně do nezaměstnanosti v obci, neboť počet potřebných se oproti loňsku poměrně zvýšil. Podělováno 82 lidí pokravinami. Měsíční subvence na nezaměstnanost byla přibližně tak jako roku loňského.

Ceny hospodářských plodin.

Ceny těchto pohybovaly se letos skoro na stejné úrovni: u pšenice a žita o něco stouply, u bramborů klesly, u ječmene, ovesa a ječvy zůstaly

nezměněny:

pšenice - - -	148 - Kč,	brambory - -	25.40 Kč,
žito - - - -	115 - Kč,	řepa - - -	12.40 Kč.
ječmen - - -	108 - 112 - Kč,		
oves - - - -	108 - 112 - Kč,		

Letos zájem občanstva v mlékařství a něco vzrostl. Mlékařství.
Množství dodaného mléka dosáhlo asi 600 l, z
některého přes polovinu dodává se do Kyjova,
ostatněk do Polešovic.

Podle sdělení obecního úřadu je stav tažného
dobytku tento: počet kusů hovězího - - - 393,
počet koní - - - 41. Statistika
zvířectva.

Nemoc rajecí! Dlášena a šířeno, že nemoc tato
zvolčena byla k nám z Rakouska. Učiněna
ihned preventivní opatření. Některé okresy
skutečně byly touto nemocí napadeny, jako okres
uh. hradištský, kde se jí nakazili i lidé, přičet-
ší do plytku s touto nakaženou zvěří při slaho-
vání kůže. Léčení těchto postižených bylo dosti
zdlouhavé a obtížné. Naš okres byl této nemoci
ušetřen, jak zjištěno piterní kontrolou. Tularemie.

V tomto odvětví se letos okruh zájemců početně
rozrůstá. Noví hospodáři činí první pokusy v
zakládání vinohradů. Ldá se, že podmínky k
oživení vinařského podnikání jsou příznivé. Vinařství.

Stejně jako vloni, tak i letos byli mnozí řeme-
slníci i dělníci zaměstnání při stavbách stát-
ních i soukromých v různých městech a pohra-
ničních krajích naší vlasti. U nás zvýšil se Novostavky.

1936.

počet domů o 4 novostavby na „Újezděch“
je tedy celkem 254 domů.

Populace.

Podle sdělení zdejšího farního úřadu bylo v
obci v roce 1936: porodů 28,
sňatků 7,
umrlí 11.

Přirozený přírůstek zvýšil se o 17 obyvatel.

Příjezdi do obce.

Do svazku občanstva městyse Brvěšimauv přijal
byl listonos Jozef Valenta, rodák z Věsovic,
jenž se sem byl přičenil.

Obecní rozpočet.

Obecní zastupitelstvo ustavilo obecní rozpočet
na tento rok takto:

Potřeba -- 184 620 Kč (45.773 Kč na daních)

úhrada -- 35 150 Kč,

schodek -- 103 697 Kč

Vybírání přírážek stanoveno:

k dani domovní a čirňovní 350 %,

k ostatním daním 300 %.

Obec žádá úhradu ze zemských přidělů.

Výdání na školy.

V roce 1936 bylo vydáno na školy v Brvěšimauv celkem 19.644 Kč 80 h.

Obecní knihovna.

Zájem o četbu v obci stále stoupá. Výpůjček v
letošním roce oproti roku loňskému značně
číselně vzrostlo. Dosáhly čísla 1200, tedy o 300
více než minulého roku. Než i počet svazků
tím se zmnožil. Knihovna čítá ke konci běžného
roku 613 svazků. Čtou se romány, povídky jako
roku loňského, ale pozoruhodně jest, že nápadně
stoupl zájem o četbu zeměpisnou.

Po všech minulých letech přejímali pozemky buď na-
cenou dražbou, aneb volným prodejem noví majitelé.

Prodeje pozemků.

Vysázeno stromův na obecních pozemcích v
obvodu tak zvaného "kechůvku".

Obecní úpravy.

Naproti usedlosti p. Apolináře Cveka, kolníka v
Osvětimanech, zřízen přes polek nový betonový most.

Lesní družstvo, zapsané společenstvo s ručením
omezeným v Osvětimanech, jest sdružení 32 obcí,
jež se ustavilo v roce 1930 při parcelování lesní plo-
chy a léhož roku započalo též správní funkci v ob-
hospodařování jemu přidělených lesů. Toto dnes
vlastní 1240 ha lesní plochy. Městýs Osvětimany
participuje zde 10 podílů v celkové hodnotě 20.000 Kč.
V době přelomné prosperuje při velmi uspokojivě.

Lesní družstvo:

x p s x o

Ke konci běžného roku dostává se konečně
naši obci též oddlužení. Státní pomocný fond,
jež převzal umarovací a úrokovou službu,
převzal též ke dni 1. 1. 37 oddlužení naší obce.

Oddlužení
obce.

Oddluženo bylo podle sdělení obecního úřadu:
vodnímu družstvu - - -

(podíl na obec připadající) - - - 175.000 Kč,
dluh na měšťánskou školu

(zaknihován byl těmito členům
obecní rady: Bedř. Šabáčkovi, Cyr.
Palánovi, Cyr. Levčíkovi, Jos. Mrkú-
sovi a Vil. Větalovi) - - -

90.000 Kč,

10 podílů městýse Osvětiman

(participace na majetku x p s x o) - 20.000 Kč

285.000 Kč.

Stávající obecní dluh po oddlužení je teď
škoro mizivý - asi 10.000 Kč.

1937.

Narozeniny pres.
Vsvoboditele.

87. narozeniny pres. Vsvoboditele oslaveny klespro-
madnou slavností školních dětí s občanstvem v
kostnici u Grecmanů. Čistý výlěžek z podniků dne
7. března pořádaných věnován oběma zdejšími
školám a poradně pro matky a kojence.

Jaro 37.

Jaro letošního roku bylo velmi chladné a dosti
mokrě. Hospodáři vyčkávali se setím, ale když
se nedalo počítati se zlepšením počasí, pustili
se přece do setí jařiny v druhé polovině dubna.
Spousky vod prolehly také bráz poloka a tak na
polích i lukách stála ještě dlouho voda. Některé
oziminy vymohly, takže musela býti mnohá pole
znovu oseta. Přemý otkvetly za deští, není
proto příliš slibné úharby, že bude dosti ovoce.

Žně - sklizeň.

Letošní žně započaly pravidelně, skoro v normálním
čas, a prošly za úplně příznivého počasí. Sklizeň však
nebyla pro hospodáře příliš uspokojivá jako roku
lonského. Obilí málo sypalo.

Ceny hospodář-
ských plodin.

Některé plodiny hospodářské doznaly letos poně-
kud zvýšení cenového, jiné poklesu. Tak cena
pšenice i žita stoupla, cena brambor klesla. Ceny
ječmene, ovesa a řepy zůstaly nezměněny:

pšenice - - -	150.- Kč,	brambory - -	20.- Kč,
žito - - -	140.- Kč,	řepa - - -	12.40 Kč.
ječmen - -	112.- Kč,		
oves - - -	112.- Kč,		

Úprava vozovek.

Pohodlně sjízdnou upravena vozová cesta na
bati, Bratkovy a silnice v novostavbách na
jezdách. Zde též urovnány ulice nových čtverců
a tím dosažena jejich pohodlnost.

1937.

167.

Mrtev! Nejstalečnější srdce československé
dostoukla dne 14. září 1937 o třech hodinách 29 min.
Umřel největší Čechoslovák a umřel jeden z
největších lidí Evropy. S československem tru-
ckl celý vzdělaný svět za našim prvním pre-
sidentem.

† prezident
Osvoboditel.

Když min. předseda Dr. Milan Hodža v listo-
padu 1935 vyplechl z úst presidenta Osvobodi-
tele rozhodné slovo o jeho odstoupení z vyso-
kého úřadu, pravil: „To bude smutek v
národě!“ A dnes je smutek v národě, v celé
republice, mezi příslušníky všech národů, ne-
boť mezi všemi měl J. G. Masaryk tolik těch,
kdož ho ze srdce milovali.

Nejsmutnější jest však v širokých vstřevách drob-
ného lidu. Miliony bčtlo v kloubi duše své cítily,
že člověk tento byl dobrý a spravedlivý, že cítil
vždy s lidem a ani na chvíli se mu nezpro-
nevěřil.

Odešel. Zůstává symbol, zůstává dílo. Zůstá-
vá po něm živo tolik jisker, že z nich budou
žít celá pokolení!

Po své oslavení bez hlavního budovatele - bez
presidenta Osvoboditele. Bylo za to naň vzpomína-
no s tím větší láskou a upřímným srdcem.
Oslava konala se dne 28. října odpoledne průvodem
a přemáčkáním se občanstva u pomníku padlých
vojínů. Tam promluvil starosta obce Ferd. Labá-
ček, odb. uč. Viktor Pláček a místní obchodník
Josef Jandásek. Školní děti přednesly oslavné básně
a sborové recitace. Zapívaly několik písní a polo-
žily věnec Laběčkovi Masarykovi k pomníku; ha-
siči pak padlým hrdinům věnovali též věnec.

28. říjen.

1937.

Karanténa byla spojena se sokolskou štafetou, kterou přechl starosta místní jednoty Fr. Dvůrka. Po zapění národní hymny se občanstvo rozešlo.

Podzim 37.

Podzim letošního roku byl pěkný. Polní práce byly téměř všechny za krásné pohody ukončeny.

Úmrtí pana
Eduarda Černocho.

Dne 5. ledna 1937 zemřel významný občan osvětlaný, rolník, bývalý starosta a člen místní rady školní, pan Eduard Černocho. Působil v obci jako funkcionář strany lidové a byl významným členem zdejší Občanské záložny.

Přijel do obce.

Do svazku občanstva městyse Květinan přijat byl Richard Valenta, rodák z Kyjova, jenž se sem přizpůsobil na „Paseky“.

Hospodářské
poměry v obci.

Letošním rokem změnily se hospodářské poměry v obci velmi ku prospěchu obce samé. Nezaměstlanost poklesla následkem uvolnění stagnace v celostátním hospodářství a tím také i u nás. Obec byla zbavena oddlužením obecního dluhu. Nyní čekají obec důležité úkoly, jako: stavba měšťanské školy, elektrifikace v obci a jiné.

Státní akce
stravovací.

Následkem uvolnění platu v pronikání hospodářském nastaly také větší možnosti v získávání práce pro nezaměstnané. Proto také počet nezaměstnaných se u nás značně zmenšil. Podpora byla poskytována pouze 7 lidem.

Mlékářství.

Letošního roku opět mlékařství poměrně značně vrostlo. Hospodářů přibývalo a tím i množství dodaného mléka do obou mlékáren. V době

1937.

169.

nynější dodává se kolem 800 l. denně.

Podle sdělení obecního úřadu je letos stav laň-
ného dobytka tento: počet kusů hovězího - - 380,
počet koní - - - 47.

Statistika
zvířectva.

Proti loňsku přibýlo 6 koní, ubylo 13 kusů hovězího.

Počet zájemců stoupá. Noví pěstitelé uplatňují
se v tomto odvětví.

Vinařství.

Mnozí ředníci a dělníci pracovali letos opět na
na státních i soukromých statcích v různých měs-
tech i v pohraničních krajích, zvláště na Klučínsku.
U nás přibýly letos 3 novostavby na „Újerdách“.
Počet domů je celkem 257.

Novostavby.

Podle sdělení zdejšího farního úřadu bylo v
obci v roce 1937: porodů - - 33,
sňatků - - 8,
úmrtí - - 10.

Populace.

Přirozený přírůstek zvýšil se o 23 obyvatel.

Obecní zastupitelstvo stanovilo obecní rozpočet
na tento rok takto:

Obecní rozpočet.

Potřeba - - - 149.814 Kč,
úhrada - - - 40.867 Kč,
schodek - - - 108.947 Kč

Přírůstky stanoveny:

k dani domovní a živnostní 200 %,
k ostatním daním - - 350 %.

Obec žádá úhradu ze zemědělských přírodních.

V roce 1937 bylo vydáno na oběřholy v Osveči-
manech celkem 19.109 Kč 70 h.

Vydání na oběřholy.

1937.

Obecní knihovna. Zájem o četbu byl letošního roku o něco slabší. Celkem bylo 900 výpůjček. Počet svazků se však zvýšil. Dosáhl čísla 634, tedy zvětšil se o 21 svazek. Velký zájem byl o četbu zeměpisnou a cestopisy.

1938.

Polární záře.

Ve středu dne 26. ledna mezi 8. a 9. hodinou večerní pozorována byla obilná polární záře. V našich krajínách zářila vysoko nad obzorem a v širokém pásu. Příčinou záření jsou sluneční skvrny, které slunečním koloučem probíhají.

Líma 38.

Letošní zima byla celkem mírná, sněhu málo. Jen to napadlo jen v první polovině ledna v dosti hojném množství, zato ale mrazy byly velmi citelné. Po velké závěři byla také asi na týden zastavena autobusová doprava.

**Narození pres.
Osvoboditelé.**

V neděli 6. března oslavila obec spolu s dětmi narození pres. Osvoboditelé průvodem k hranici, zapálené hasiči. Po přechzení ukaru občanstvou náčelníkem hasičstva byla zapírána hymna. Školní děti doplnily oslavu kulo divadelní hrou. Výšerok věnován potřebám chudých žáků.

Jaro 38.

Letošní jaro bylo velmi nestálé a měnlivé. Po celý měsíc březen bylo tak příernivé a teplé počasí, že počaly pupeny stromů nalévat a v dubnu již skoro všechny stromy kvěly. Přišly však do květu mrazy noční až 5° a

1938.

171.

všechny květy pomrzly. Květy meruňek, broskví a šesni úplně uhynuly. Snad zimního ovoce bude dostatek. Páče v poli byly brzy skoučeny, ale pro chladno vůbec nic neosklí-čilo. Zelené krmě bude asi nedostatek.

Dne 12. března l. r. aneklovalo Německo ^{se svou} ~~se svou~~ ^{nekravě} - Rakousko a připojilo je ke své říši. 10. dubna pak rozhodovali Rakušané tak zvaným plebiscitem o svém osudu - o def. ^{v l.} ~~se svou~~ ^{nekravě} s Třetí říší. Stávající ríšské hranice ČSR s Německem circa 1.500 km prodloužily se tím o 550 km, celkem tedy na 2.050 km. ČSR stala se v ^{v l.} ~~se svou~~ ^{nekravě} přítomné době klíčem ke střední Evropě.

Dne 27. března l. r. zemřel všestranně dobrý ^{Umělí pana} a velmi milý občan a světimanovský, pan Václav ^{Václava Hofra.} Hofr, ve věku 85 let. Povoláním lamač kamene, žil velmi skromně a šetrně. Svou neúnavnou pracovitostí získal si ke starší skromný majetček, jenž mu stačil až do vysokého stáří k slušnému žití, aniž by byl na koho odkázan.

V roce 1883 nastoupil v Světimanově jako hrobník a hlídač kostela. Po 25 let, a ještě přes celou válku světovou, správal na věži, odkud odpočívával noční hodiny od 9. večerní do 4. ranní. Okem bdělým chránil spící občany před ohněm a také vloupáním a dbal bezpečnosti celé farnosti. Dohlížel též v kostele při službách božích. Hrobníkem byl nepřetržitě plných 55 roků a 4x překopal nový hřbitov. Posloužil podle jeho

1938.

udání asi 4.000 spoluobčanů v celé farnosti osvětimanské na jejich poslední cestě k věčnému spánku. Těsil se prvnímu zdraví skoro po celý svůj život. Ještě 14 dní před skoncem zastával službu hrobníka. Po krátkém onemocnění a zesláblosti tiše skončil. Budíkmu věčná paměť zachována!

Úrazy.

V měsíci květnu došlo v obci k několika úrazům. Jiří Kalina, žák obec. školy, zlámal si při obsluze domácího brava levou ruku. Rolníku p. Josefu Boháčkovi roztránila kráva levou nohu v holeni když ji prováděl venku. P. Justině Tesaříkové rozmáčkla řezačka pravou ruku až po zápěstí, takže jí musela být i se zápěstím amputována. Všechny tyto úrazy musely být ošetřeny v nemocnici v Uh. Hradišti.

Opět polární záře.

Ž 11. na 12. května od 0.40 hod. do 1.05 hod. byla u nás pozorována opět polární záře jako široký purpurový pás asi 10 stupňů nad obzorem. Byly to současně dvě záře, korsakem nestejně, spojené však méně výraznou červenou clonou. Tato polární záře byla jistě jednou z nejsilnějších září, pozorovaných v našich krajinách. Bohužel, jasné světlo měsíce, blížícího se k úplňku, silně pokazilo nádherné toto přírodní divadlo. Záře byla vyvolána velkou sluneční skvrnou, která procházela právě v těch dnech středem slunečního kotouče.

Výhledy na zítřek.

Letošní zítřek u nás i v celé republice slibují celkem příznivé výsledky. I když jsou místní rozdíly v úrodě, i když počasí v době žních prací

1938.

173.

je nejisté a deštivé a místy ohrožuje jakost
lešůního obilí, přece jen nelze mluvit o
nedaru žní a o neúrodě. Zásobování oby-
vatelstva naší republiky moukou a chlebem
bude opět hladce zajištěno. To je velmi dů-
ležitá skutečnost pro občanstvo i pro celý
stát, pro upravení stability našeho hospo-
dářství i mítní sílu naší národní obrany.
Také otázka cen obilí z lešůní sblíženě byla
rozřešena bez mimorádných vleklých sporů
rozumným kompromisem zájmů všech
vnitř Os. obilní společnosti.

Ka konce roku 1934 stouply u nás životní
náklady rodin dělnických o 10% a u rodin
úřednických o 15%, takže tu u vrstev spoře-
bitelských, zejména však u veřejných zaměst-
nanců, nastalo citelné zhoršení životní
úrovně. Je právě úkolem obilního monopolu
aby vždy pohlížel na cenovou otázku obilní
s vyššího hlediska celostátního.

Palcívou bolesti i v lešůních žních je
nedostatek zemědělského dělnictva personního.

7. 9. 1938

Antonín Krejcar
okresní rada

Dne 5. července 1938 pořádali občané městyse
„Osvětimany“ zábavu a výlet ve prospěch obrany
státu. Celkový příjem ze zábavy a výletu činil
1.440.85 Kč; z toho vydáno:

hudebníkům 220. - Kč,
za úpravu výletišť . . . 20. - Kč,
přile na použití desek . . 10. - Kč,
250. - Kč.

jubilejnímu fondu na obranu státu věnováno 1.190.85 Kč.

1938.

Žně.

Letošního roku byly žně vydačné a průběh ječír byl dobrý, ač počasí nebylo zvláště přík-
nivé.

Ceny hospodář-
ských plodin.

Ceny některých plodin letos opět se poně-
kud různí oproti cenám roku minulého. Tak
cena ječmene a brambor stoupla, cena žita
klesla. Ostatní nedoznaly skoro žádné změny:
pšenice ... 148 - až 152 - Kč, brambory ... 30 - až 36 - Kč,
žito ... 120 - až 126 - Kč, řepa ... 10 - až 12 - Kč,
ječmen ... 118 - až 124 - Kč,
oves ... 110 - Kč,

Proní výročí
smrti presiden-
ta Svoboditele.

Proní výročí smrti presidenta Svoboditele
písně oslaveno vzpomínkou v obou školách,
dne 14. září 1938. Věřejné i některé soukromé
budovy byly ozdobeny černými prapory. Na
školách bylo prázdno po oslavě.

Projev presidenta
republiky k
občanům.

Dne 16. září vydán projev pres. republiky
Dr. E. Beneše všemu občanstvu o výkonnosti
přítomné doby. Projev tento přečten a vyložen
také žákům obou škol.

Mobilisace.

Historická chvíle nastala dne 23. září 1938.
O 12 11 hodině večerní vyhlásil armádní ge-
nerál Jan Syrový rozhlasem, že vláda re-
publiky byla donucena k mobilisaci. Byli
proto povoláni branci do 40 let. Nástup branců
byl bezvadný a úspěšný. Ráno odjeli ke svým
vojenským tělesům.

Podzim 38.

Podzimní práce letošního roku nebyly ukon-
čeny včas, ač počasí bylo přík-
nivé. Nedostávalo

1938.

175.

se pracovních sil, jež byly za mobilisace
povolány k službě vojenské.

Prezident republiky Dr. Ed. Beneš odstou-
pil 5. října 1938. Rozloučil se s národem
vroucím proslavením a nabádal k práci, svr-
nosti a statečnosti. Vyláhal důvody, které ho
přiměly k odstoupení. Poslední slova pre-
sidentova byla:

Přeji Vám všem, přeji republice, přeji
národu, aby se dočkal brzy lepších dnů, aby
žil, vzrůstal a květal znovu, jako krásná
ratolest lidského rodu a jako jeden z úspěch-
livých, krásných národů evropských! Budte
všichni zdraví! Budte všichni svorní! Bud-
te všichni stateční!

Mír! Zachraňte mír! jinak vypukne svět-
lový požár! Následoval Mnichov. Bylo zde mí, obyčejného
všemi opuštění, byli jsme donuceni přijmout
si kruté podmínky mnichovské. Tím naše
přirozené hranice padly. Naši vojáci se
loučili s opevněními, jež byla s tak velkým
nákladem budována. Okupace našeho úze-
mí počala 1. říjnem a dala se v pěti úsecích-
pásmech. Nejbolestnější pro nás bylo pásmo
páté, do něhož bylo pojato přes milion Čechů.

Byli jsme všichni připraveni obětovat se
pro vlast. Naši otcové i bratři, kteří byli povo-
láni do zbraně, byli odhodláni zemřít pro
ni v boj. Je však stejně čestné žít a pracovat
pro vlast. V nebezpečí náš národ dokázal, že
je velký ne svojí početností, ale vnitřní svojí
silou. Dokážeme to nyní i v práci. Zlátneme

Odstoupení
pres. republiky
Dr. Ed. Beneše.

Okupace úze-
mí, obyčejného
Němci a Poláci.

1938.

všichni ruby a půjdeme sorně a s
odvahou dál. Heslem nás všech, heslem ce-
lého národa je: jen dál! Kupředu přes všech-
ny překážky! Nedat se!

Autonomie
Slovenska.

X

Po odchodu prez. republiky Dr. Ed. Beneše
přechlo vedení republiky na armádního
generála Jana Syrového, který bylo v té době
ministrským předsedou. V nejvyšších do-
bách pro nás řádali Slováci uskutečnění
autonomie. Nová úprava provedena záko-
nem, schváleným dne 6. října v Lilincích.

Příjezď do obce.

Do svazku občanstva městyse Osvečimau
přijali byli: Jan Miška, rodák z Chorvatské
Nové Vsi a zaměstnaný u firmy, Batá' ve
Lilincích přijal i s rodinou, ješto se sem při-
šel, a vrahni četnický strážmistr v. v.
František Schneider, rovněž s rodinou,
jsa rodákem od Mor. Třebové v zabraném
území.

Dr. Emil Hácha
presidentem.

X

Novým presidentem republiky československé
zvolen dne 30. listopadu 1938 Dr. Emil Hácha,
první president nejvyššího správního soudu v
Praze. Čeká na něho práce velmi těžká a
odpovědná. Po zabraní našeho území Němci
a Poláci odcházeli státní a soukromní za-
městnanci dobrovolně - někteří i s donuce-
ním, do býlého území. Také ze Slovenska
byli téměř všichni Češi propuštěni. Tím
přibyla vládcě starost s umístěním propuš-
těných, a první přišly na řadu vdaneé za-
městnankyně.

Obecní zastupitelstvo stanovilo obecní rozpočet pro tento rok takto:

Pořeba 168.167 Kč,
úhrada 40.900 Kč,
schodek - - - 127.267 Kč.

Přírůstky stanoveny:

„ dani domovní a činžovní 140%,

„ ostatním daním - - - 350%.

Výnos celkové daně je 12.441.80 Kč.

Obnos 90.000 Kč za měšťánskou školu byl proplacen z příspěvků pomocného fondu zemského úřadu ke dni 1. 1. 1939.

Nová situace ve státě změnila asi podstatně hospodářské poměry v obci. Bude asi vytvořen nový systém správy obecní. Dosavadní události nejsou skončeny a pláče nové a nové oběťky jsou ve vývojovém stadiu. Řešení těchto vyžadů si dělá doby a důkladného uvážení ve všech odvětvích státního vedení. Spočívá tedy na vedoucích činitelích v přítomné době velká a těžká odpovědnost před celým národem.

Počasí letního podzimu bylo celkem příznivé a proto polní práce i sklizeň podzimní provedeny bez újmy, až na to, že byly poněkud zdlouhavými pro nedostatek pracovních sil, jež byly odvolány mobilisací k aktivní službě vojenské. Nedostatek snad plynul z méně důkladného obdělání půdy. Práce polní pokračovaly proto jen se slabými silami až do prvního poprašku sněhového a občas hospodář, jenž přijel k rodině na několik dní na dovolenou, uplatnil všechny své síly na rodné hroudě.

1938.

Prodej půdy.

V porůstlosti po manželce Karlovi a Antonii Láňových a jejich synu Karlovi odprodáno místním občanům v obci 1 1/2 ha polí - měrice à 2.500 Kč.

Mlékářství.

Mlékářství letošního roku opět značně pokročilo. Hospodářů přibýlo ze zabraného území a tím se zvětšila i dodávka mléka do obou mlékáren. V přítomné době činí dodávka 1400 - 1500 l denně. Z tohoto počtu l odváží se 800 - 1000 l do Kyjova, zbytek do Polešovic. Stav zvířectva se nezměnil.

Vinařství.

Pěstitele vinné révy se množí. Pěstí se hlavně v drobném - na poli a v humneck - ušesně se rozvíjí. Osazují se stráně, jež před lety byly výnosnými vinohrady, ale přírodními plodci přímo u kořene ničeny. Nedostatečné jak postraní škůtů ničí tak zavinilo úplný úpadek vinohradů.

Včelařství.

V tomto odvětví se letos úspěšně pokročilo. Zařídili si úly: Františka Kovariková, porodní asistentka, Václav Machálek, obchodník, Emanuel Placar, rolník, Malouš Klávek, zaměstnanec firmy „Bata“. Ze Slovenska sebou přivezl asi padesátery - vrchní čelunický správce Josef Skalický. Snůšky byly dobré.

Populace.

Podle počtení zdejšího farního úřadu bylo v obci v roce 1938: porodů --- 19,
sňatků --- 7,
úmrtí --- 15.

Letošní přirozený přírůstek, bohužel, vykazuje značné zmenšení než loni, pouze 4.

Prose 1938 bylo vydáno na obě školy v
Osvětimanech celkem 24.500 Kč.

Vydání na školy.

Zájem o čelbu v letošním roce neochabě,
zmenšil se však počtem výpůjček v roz-
rušené době podzimní. Bylo tedy výpůjček
celkem 320, počet svazků dosáhl čísla 654,
zůstal se tedy lelos o 20 svazků. Velký zá-
jem jeví se stále o čelbu zeměpisnou a
historickou.

Obecní knihovna.

1939.

Obecní zastupitelstvo stanovilo obecní rozpo-
čet pro tento rok takto:

Obecní rozpočet.

Potřeba - - - - 173.013 Kč,
úhrada - - - - 31.323 Kč,
schodek - - - - 141.600 Kč.

Přířázky stanoveny:

k dani domovní a činžovní 140%,
k ostatním daním - - - 350%.

Výnos celkové daně je 11.652 Kč.

Nedostatek požadován z příspěvků pomoc-
ného fondu zemského úřadu.

12.6.1939 Antonín Lijáč
okresní úřad

Letošní zima byla celkem dosti tuhá, ač se
značnými oblevy, již však nebyly náhlé a
proto také bez škody. Sněhu bylo dostatek a zvolna
roztával. Mraky se střídaly s oblevy. Únor byl
skoro celý velmi mírný a v březnu opět poněkud při-
suhlo, avšak jen nakrátko. Pak se již velmi rychle
oteplovalo a počalo se viditelněji hlásit jaro.

Zima 39.

1939.

Umrli pana
Malouš Kmenec.

Dne 14. března t. r. zemřel po krátké nemoci ve věku 73 let osvětimanský občan, pan Malouš Kmenec. Povoláním původně obuvník dopracoval se svou filí a houževnatostí značného majetku a významného místa v obci. Řáději jako zemědělec a příslušník strany agrární byl zvolen ještě před světovou válkou starostou obce, již řídil skoro přes 12 let nepřetržitě. Působil též dlouhá léta jako starosta Kasičského sboru a zástupce Kasičské pojišťovny v místě. Než i jako národní pracovník se osvědčil. Když se po převratě v roce 1921 ustavila v Osvětimanech Těloc. jednota „Lokol“, zvolen byl jejím prvním starostou a ve funkci té pracoval neúnavně k jejímu úspěšnému rozvoji.

Navždy se však zapsal v dějinách obce jako spolubudovatel měšťanské školy v Osvětimanech. Myšlenka zbudování měšť. školy měla velkou odezvu nejen v obci samé, nýbrž i v širším okolí. Kraj chudý a vzdálený střediskům kulturních volal naléhavě po lidovém vzdělání, jehož měšť. škola poskytuje všemu občanstvu. A ve svobodné republice bylo jí dvojnásob třeba. I chopili se té myšlenky zcela nezištně občané osvětimanští, mezi nimi na prvním místě pan Malouš Kmenec, starosta obce, pan Ant. Šabáček, předseda místní školní rady a pan Leonhard Kofr, rolník. I nezištnou obětavostí pustili se přes všechny překážky do práce na zrealisování této myšlenky. Zakusili mnoho ústeků, nedůvěry a pohany, ba i zoufání. Ale neustali. Konečně – a to již ve školním roce, kdy bylo již vyučování v plném proudě – byla budova obecního hostince na „Náměstí“ přebudovaná

v měšťanskou školu, slavnostně otevřena dne 1. listopadu 1922. Stalo se tak za účinné pomoci členů zemského výboru p. Dr. Budinského a p. senátora Kláta, stejně tak i p. okr. škol. insp. Dr. Em. Lavelky, jenž jim byl zvláště rádcem směrodatným a neocenitelným při uskutečňování této ideje a pak slavnostním řečníkem. Ve své slavné tříhodinové slavnostní řeči vyložil význam měšťanské školy vůbec, a zvláště zhodnotil její význam pro náš kraj. Po jejím skončení zapěl žáky obecné školy sborový zpěv „Věno“ za dirigování sborníka pana řed. uč. Bohumíra Baráka. Po té místní kapelou zahrána a všemi účastněnými zapívána státní hymna. Na to předána budova svému účelu. /Viz stranu 106! /

Odešel náš milý občan do nenávratna, leč dobře vykonané dílo zůstalo nám po něm. Uchovejmež mu proto věčnou paměť!

V měsících bolesti nad zmračením naší republiky uvědomujeme si své postavení na osamělé lodi v širém moři, kolem níž se shluklo nepřátel jako rozrušených vln. I veríme pevně s třebínským, že pokud v našich rukou je dobrá kniha, pokud veslo naše je nejpevnější. Ve své osamělosti slyšíme slova presidenta osvoboditele, že knihami jsme spojeni s nejlepšími lidmi všech dob a národů. Česká kniha provázela naše předky ve všech dobách našich dějin, zachovala jazyk, národnost i mravy našeho lidu, byla mu zdrojem učebky i navěje v době utrpení a pronásledování. Ne mečem, ale knihou udržoval se

Ne! Hymny!

Druká Čsl.
republika.

1939.

naš národ při rívoľě v dobách slávy a
ukřepení. V knihách najdeme i dnes víru v lepší
budoucnost národa, najdeme v nich posilu
k boji za novou republiku, v knize se sjednotíme
k sčlování i k vlastní pomoci!

Území Druhé Čsl. republiky skládá se ze tří
autonomních celků: ze země Českomoravské,
Slovenské a Podkarpatoruské. Máví 98.912 km²,
což je 70.40% dřívější rozlohy. Zhrála území
činí 44.596 km². Obyvatel má nyní 9.807.096,
což je 66.58% dřívějšího obyvatelstva. Zhrála oby-
vatelstva činí celkem 4.992.400 lidí, kteří byli
i s územím obývaným připojení k Německu,
k Maďarsku a k Polsku. V oblasti země českých
vytvořily se po likvidaci dřívějších jen dvě
politické strany: Strana Národní jednoty a
Strana Národní práce. Na Slovensku i v Pod-
karpatorusku vytvořeny pouze Národní strany.

Slovensko — samo-
statným státem.

14. března t. r. stal se v dějinách Čsl. republiky
historickým dnem. V Bratislavě rozhoduje se toto
dne o autonomii Slovenska. Zástupci auton-
ního Slovenska za slovnostní nálady prohlásují
ve pñemooně za přítomnosti státních zástupců
čsl. Slovensko nezávislým suverenním státem.
V tento historický okamžik přetrhává Slovensko
všechna pouta s Čsl. republikou, s nímž je pojilo
20 leté bratrské soužití. Slovenský stát dal se
samostatnou cestou.

Protektorát
Čechy a Morava.
15. 3. 1939!

Události posledního týdne v měsíci březnu
uložily omá historických zemí českých do rukou
Vůdce a říšského kancléře Německé říše Adolfa
Hitlera. Dne 15. března t. r. zřícen „Protektorát

Čechy a Morava. V rámci německé říše byl pro-
tektorátu Čechy a Morava zaručen autonomní vývoj.
To všechno je velká změna v našem životě a my proto
nesmíme v nových těchto poměrech ztratiti chuť
k další práci. Chceme žít a pracovat! Dnes víc
jak kdy jindy. Připomínáme si proto staré heslo:
V práci a vědění je naše spasení.

Před 20 lety zajásala všechna česká srdce na-
plněna nadějí, že vstupujeme do šťastného období
našich národních dějin, které nám přináší
svobodnou vládu našich věcí. Ukázalo se však, že
to, co jsme pokládali za řešení, jež přelomá věky,
bylo jen nedlouhou epizodou našich národních
dějin. Chci ponechat budoucnosti, jíž časový
odstup umožní spravedlivý soud, aby zkouma-
la, co a do jaké míry a komu z nás lze přičítat
vinu na tom, co přinesl dnešek.

Pozoruje, co se blíží, odhodlal jsem se za
souhlasu vlády v hodině dvanácté vyžádat si
slyšení u ruského kancléře Adolfa Killera.
Byl jsem přijat s vybranými pozorovateli a se
všemi poctami, prokazovanými hlavám států.
Po delším rozhovoru s ruským kancléřem a
po zjištění situace, rozhodl jsem se prohlásit,
že odevzdávám osud českého národa a státu
s plnou důvěrou do rukou vůdce německého
národa. Za tento projev důvěry dostalo se mi
slibu, že našemu národu bude zabezpečena
svěbylnost a svéprávný vývoj národního ži-
vota.

Tento slib svůj splnil ruský kancléř dnes
vydáním výnosu, datovaného na Hradě
pražském o protektorátu Čech a Moravy,

Projev p. pres.
Dr. Emila Háčky.

1939.

kterým se zavazuje našemu národu jeho vlastní národní bytí, se všemi náležitostmi, potřebnými k uspořádání jeho vlastních věcí, k přestavování jeho vlastního národního života. Oproti zahraničí přijímá Německá říše naše zastoupení a naši ochranu na základě společných zájmů. Vnitřní bezpečnost obstaráme si vlastními orgány. Hospodářský život náš bude organisován jednotně s hospodářským životem říše.

Nikdy v minulosti neměl náš lid tak vážnou dějinnou povinnost, aby byl naprosto svorný a jednotný. Rozhodl jsem se proto jako odpovědná hlava národa českého, že učiním co nejrychleji rozhodné kroky, které povedou k naprostému sjednocení všech vrstev národa, neboť jedině toto sjednocení zaberpečí jeho blaho a štěstí.

Jsa povinen o ně pečovat, jsem odhodlán nešetrněti žádné odstředivé snahy, žádné skupiny a frakce, které, nedbajíce zájmů nejvyšších, měly by touhu nad tyto zájmy povyšovati zájmy stran a osob.

Plněným smknutí nás všech a v řádném plnění národních povinností bude nejlepší záruka naší zdárné budoucnosti. Volám vás proto všechny ke klidu a ke společné poctivé a tvořivé práci!

Vnitřní sjednocení národa.

Nové poměry, v nichž jsme se po 15. březnu ocitli vůči osudu, vyžadují též nového uspořádání našich vnitřních záležitostí. Je třeba dobře si uvědomiti současnou skutečnost a zanechat všeho, co nás rozděluje, a seskupiti se v dobrovolné kárnici k zajištění svébytnosti českého národa. Další sekrvávání v rozštěpenosti národa ve strany

a směřy vedlo by nutně k vnitřním bojům, které by nám nemohly přinésti nic jiného, než těžké a neodvratné národní škody a nakonec záhubu národa. Proto ustavilo se tak zvané „Národní sou-ručenství“, jehož výbor stál. pres. Dr. Emil Hácha pověřil úkolem, aby provedl politické soustředění celého našeho národa. Národní pospolitosť, křesťanská morálka a sociální spravedlnost mají býti nosnými pilíři tohoto politického hnutí.

Po osamostatnění se Slovenska přerušeno vše-chno spojení s východem a tím také s Podkarpatskou Rusí. Osaměvši a bez výdatné pomoci, vydána na pospas všem, zpřehledila svůj osud. Po krátkém a beznadějném odporu obsazena a připojena k Maďarsku. Podkarpatská Rus.

Letos se probudilo jaro velmi slibným náznakem. Původa začala záhy ožívat. Usuzováno proto na pěkný rok a počasí a tím i na pěknou a bohatou sklizeň. Odkvět třesní, meruněk a broskví udál se letos bez škod, mrazů skoro žádných nebylo jako vloni. Práce polní byly téměř včas vykonány i přes nedostatek pracovních sil, jichž mnoho odešlo za prací do Ríše. Ze škůdců objevily se letos v napadnutím množství mšice, jež natropily na listoví mnoho škod. Bylo proti nim účinně zakročováno chemickými roztoky. Jaro 39.

S neděle na pondělí dne 5. června t. r. vypukl požár 5. 6. 39. oheň v hostinské místnosti p. Josefa Grecmana, čís. 62., a zničil ji skoro do základů kromě obytných místností. Jak oheň vznikl, neznámo. Požár je velmi značný, částečně byla pojištěním.

1939.

Požár 21. 6. 39.

Dne 21. června t. r. po desáté hodině večerní vybuchl rovněž ohně v čísle 97. p. Antonína Krýsy a zničil kovárnu s přílehlou stodůlkou. Vznik ohně rovněž neznám. Škoda je značná, ale je kryta pojištěním.

Předě žněmi.

Stejně jako roku loňského slibují žně i letos bohatou úrodu přes všakeré neznáse, jež ztěžovaly po celý rok řádné obdělávání polností. Nepříznivě čerunové počasí nabíjelo též hojně škod v Čechách i na Moravě, hlavně povodněmi a krupobitím. V některých krajích očekávaná úroda úplně zničena a poskytluna jim okamžitá finanční pomoc. Dobrou sklizeň ohrožuje letos také nedostatek pracovních sil, jež z Čech a Moravy odešlo za práci do Německa do desítků, desítek přes 51 tisíc. Počet tento bude značně později při letošních žních pracích. Nastává také citelné zhoršení živelní úrovně. Cena živelních polních sloupů denně a mady se nemění. Hojně se staví, ba i v místě je poslední dobou čilý stavební ruch. Materiálu stavebního se začíná nedostávat a cena jeho rovněž denně stoupá.

Žně.

Byly uspokojivé a bez živelných pokromů. Sklizeň probíhala též klidně, ba i počasí bylo jim celkem příznivo. Výmlat dál se dosti zvláště na pro kloučení dopravy a úbytek pracovních sil.

Ceny plodin
hospodářských.

Bylo se pohybovaly letos dosti nestejně. Jakož obilného zrna, jak i druh plodin a jejich poplávka zvyšovaly aneb normalisovaly cenu plodin na trhu. Skoro všechny v ceně stou

ply, některé mírně, jiné o 1/4 své loňské ceny.
Tak se pohybovala:

pšenice kolem	180.-K,	brambory - -	50-60.-K,
žito - - -	150.-K,	řepa - - -	20.-K.
ječmen - -	140.-K,		
oves - - -	130.-K,		

Kábar dělníků do Říše pokračuje. I doma je
dělnictvo zaměstnáno na opravách a stavbách
silnic, na lesních kulturách a v remědělství.
Stouply živelní potřeby, upravují se proto také
platy a mady.

Hospod. poměry.

Kapitoli mezi Německem a Polskem stran
korridoru na Gdaňsk dosloupilo vrcholu dne
1. září. Problém tento má být řešen xbraní.
Německo vypovídá Polsku boj a utkává se
s ním na poli válečném. Če třech týdních
válečného zápasu kapituluje Polsko, obsazene
Říší, a východní ukrajinskou část Polska
zabírá pro sebe Rusko. Takto byl spor kor-
řešen a likvidován. V zářetí po skáče obou
strchu jmenovaných velmocí vypovídá
Anglie a Francie dne 3. září válku Říši a
tím padá také celá úmluva čtyř velmocí
s Mnichově.

Mezinárodní
situace.

Podzim uplynul leos za dosti příznivého
počasí. Úroda byla obilojná, výnos bramborů
menší loňského roku. Také výnos ovoce se
značně zmenšil. Če se nedostávalo dosti
pracovních sil, mohly být podzimní sklizeň
a polní práce sice hodně opožděně, přece
vsak úplně bez škod skončeny.

Podzim 39.

1939.

Uzavření vys. čes. škol.	15. listopadu byly uzavřeny říšskými úřady vysoké české školy v Praze a v Brně.
Přijetí do obce.	Do svazku občanstva městyse Osvětiman přijati byli: Štěpán Heink, čelnický praporečkář se zabraného území ve Sasku, Antonín Teslák, dělník, Cyřila Lenkyříková, služebná, Fabián Vaculík, rolník na Pasekách, Václav Polešovský, dělník v Osvětimanech, František Klimck, dělník v Osvětimanech, Augustin Richlár, respicient finanční správy v. v. se zabraného území, Karel Musil, řezník v Osvětimanech, Karel Molán, ředník v Osvětimanech, Ignác Kromada, rolník v Osvětimanech, Josef Ehrlich, dělník v Osvě- timanech, Josef Skalický, vrchní čelnický strážník v. v. se zabraného území, Cyril Berka, obchodník v Orlové, Ludvík Bubník, hostinský v Osvětimanech, Josef Vášek, mlynář v Osvětimanech, Jan Slavík, rolník v Osvěti- manech, Josef Barlošík, dělník v Osvětima- nech, Jan Lálešák, čís. 45, mlynář v Osvětima- nech, Jan Merta, pekař v Osvětimanech, Martina Kolářová, dělnice na Pasekách.
Prodej půdy.	Rolník Emanuel Placar zakoupil od Aloise Šeotíka a Štěpána Černocha asi 5 1/2 měřice půdy v úhrnné částce za 27.000 K. Václav Machálek, obchodník, odkoupil od Silvestra Šustáčka celou Borovou.
Mlékářství.	Mlékárení letos značně pokleslo. Zmenšil se také stav zvířectva. Ač hospodářství zintenzivně- lo, nedosáhla dodávka do mlékáren výše loněského roku. Poklesla skoro o 1/3. Do Kyjova

dodáváno průměrně 1000 l mléka denně
à 135 K. Do Polešovic dodávka rapidně klesá.

Ždá se, že zdejší půda a podnebí nesvědčí vinařství,
vinné révě. Pěstění šelo letos také značně u-
padlo. Za to včelářství nedoznalo letos žád-
né nápadné změny a zůstává vše při sta-
rém jako vloni.

Vinařství,
včelářství.

Podle sdělení zdejšího farního úřadu bylo
v obci v roce 1939: porodu - - - 22,
sňatků - - - 11,
úmrtí - - - 20.

Populace.

Přibýlo porodu i sňatků, zvětšil se také
počet úmrtí. Průměr stejný jako vloni.

V roce 1939 bylo vydáno na obě školy v
Červčimanech 31.000 K, a to:

Vydání
na školy.

na školu obecnou - - - 13.000 K,
na školu měšťanskou - 18.000 K,
31.000 K.

Lájem o četbu stále v lidu stoupá. Typič-
něno asi na 1000 knih, ale každá kniha čtena
buď v domě samém aneb u známých a
sousedů aspoň třemi lidmi; dle toho bylo
by pak výpůjček na 3.000. Za půjčování
vybráno 100 K. Počet svazků dosáhl čísla
677. Z tohoto úhrnného počtu svazků bylo
z půjčování vyřaděno 50 knih s tendencí
legionářskou, komunistickou a proti-
německou. Mimo bylo závadné knihy
označeny za nevhodné také ty, které po-
jednávají o bývalé československé armádě.

Obecní
knihovna.